



Sonkajärven kunnan talousarvio vuodelle 2023 ja taloussuunnitelma vuosille 2024 – 2025

Sisällys

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
2 YLEISPERUSTELUT	3
2.1 Kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö	3
2.2 Taloussuunnittelun periaatteet	4
2.3 Yleinen taloudellinen kehitys	5
2.4 Aluetalouden kehitysnäkymät	6
2.5 Kuntatalouden näkymät	7
2.6 Sonkajärven kuntaorganisaatio	10
2.7 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus	11
2.8 Talousarvion käyttösuunnitelma	12
2.9 Tilivelvollisuus	13
2.10 Sonkajärven kunnan toimintaympäristön muutostekijät	14
2.11 Talouden tasapainottamissuunnitelma	17
2.11 Kuntastrategia	17
2.13 Hyvinvointikertomus	18
2.14 Kuntakonsernin tavoitteet	18
2.15 Tytäryhteisöjen tavoitteet	19
3 KÄYTTÖTALOUSOSA	20
4 TULOSLASKELMAOSA	62
4.1 Tuloslaskelma	62
4.2 Tavoitteet ja tunnusluvut	67
5 INVESTOINTIOSA	69
5.1 Investointisuunnitelma	69
5.2 Investointien perustelut	73
6 RAHOITUSOSA	78
6.1 Rahoituslaskelma	78
6.2 Tavoitteet ja tunnusluvut	79
7 VESIHUOLTOLAITOS	81
7.1 Tuloslaskelmaosa	81
7.2 Rahoitusosa	81
7.3 Investointiosa	82
7.4 Vesihuollon taseyksikön sisällä laskennallisesti eriytetty hulevesiviemärointi	83

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuoteen 2023 siirrytään Euroopassa tilanteessa, jollaista ei ole nähty vuosikymmeniin. Ukrainan sota alkoi 24.2.2022 ja se on vaikuttanut syvästi myös muun Euroopan kansalaiseen ja talouteen. Raaka-aineet ja energia ovat kallistuneet huomattavasti. Öljyn, sähkön ja kaasun hinta ja saatavuus ovat ajaneet Euroopan vuoden 1973 kaltaiseen energiakriisiin. Suomessakin vakavasti puhutaan mahdollisista sähkönjakelun katkoksista tulevana talvena. Tilanne on myös nostanut inflaation ennätyskorkealle sekä aloittanut korkojen huomattavan nousun. Suomelle tärkeä Venäjän kauppa ja matkailu on loppunut lähes kokonaan.

Pahinta on kuitenkin sodan aiheuttama inhimillinen kärsimys. Pakolaisia on Ukrainasta tullut myös Sukevalle. Kunta on yhdessä yhteistyötahojen kanssa järjestänyt asunnot ja elämisen perustan. Sonkajärven ja Sukevan Punaisen Ristin yhteistoiminta kunnan kanssa on ollut tuloksekasta.

Suomen kunnat ovat ennen näkemättömän muutoksen kynnyksellä, sillä vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille. Pelkästään Pohjois-Savon hyvinvointialueelle siirtyy yli 12.000 työntekijää ja talousarvio on yli 1,1 miljardia euroa. Kyseessä on myös valtava rahoituksen uusjako, sillä kuntien talousarviot supistuvat yli puolella. Kuntien valtionosuuksia vähennetään vastaavasti ja tuloveroprosenttia leikataan 12,64 prosenttiyksikköä. Kuntalaisen maksamaan kokonaisveroon tämä ei vaikuta.

Sonkajärven kunnan – ja myös muitten Ylä-Savon SOTE-kuntien – kannalta Pohjois-Savon aluehallituksen päätös vuokraperusteista 14.11.2022 oli kuntia eriarvoisesti kohteleva. Sote-tilojen vuokraaminen tapahtuu heikommilla ehdoilla, kuin jos olisi kaikkien kuntien osalta käytetty vuokra-asetuksen mukaisia ehtoja. Valittavasti aluehallituksen päätöksellä kunnat luokitellaan tältä osin eriarvoisesti, mikä ei uudistusta valmisteltaessa ole varmasti ollut tavoite. Aluehallituksen päätöstä on kuntien tasa-arvoisen kohtelun ja oikeudenmukaisuuden kannalta erittäin vaikea ymmärtää ja hyväksyä.

Talouden näkymät ovat vuodelle 2023 haastavat. Kustannustason nousu on vauhdittanut inflaatiota ja korot ovat nousseet merkittävästi. Kansalaisten ostovoima on jo laskenut ja sen ennustetaan laskevan edelleen ensi vuonna. Toisaalta työllisyys on ollut hyvä. Sonkajärvellä työttömyysaste on ollut suhteellisen alhainen, 2022 syyskuussa 8,1 %.

Vuoden 2023 talousarvio on vielä 0,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Ennusteen mukaan tulos heikkenee vuosina 2024 ja 2025. Taseeseen kertynyt ylijäämä pysyy kuitenkin hyvällä tasolla. Kunnan velan määrä pysyy kuntien keskiarvoa alhaisempana. Sonkajärven taloutta voi kuvata näillä perusteilla vakaaksi.

Talousarvion mukaan kunnan palvelut jatkuvat nykytasolla lukuun ottamatta hyvinvointialueelle siirtyviä palveluita. Toinen suuri muutos toteutuu vuonna 2025, jolloin valtiolta siirtyy kunnille valtaosa työ- ja elinkeinotoimistojen henkilö-, työnantaja- ja yrityspalveluista.

Investointimenot vuonna 2023 ovat 2,6 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit ovat Sukevan vesitornin korjaus ja urheilukenttä. Ylläpito- ja korjausinvestointeja on erityisesti kuntatekniikkaan, kuten vesi- ja viemäriverkostoon.

Vesihuoltolaitos on pitkään ollut tappiollinen. Kunnanvaltuusto päätti 14.11.2022, että vesihuoltolaitos yhtiötetään 1.1.2024 alkaen. Yhtiöittämisen tavoitteena on turvata vesihuoltotoiminnan jatkuvuus ja tehokas toiminta. Yhtiön pääomarakenne mahdollistaa toiminnan ilman lisärahoitusta kunnalta.

Sonkajärven kunta täytti tänä vuonna 100 vuotta. Juhlavuotena on järjestetty monia tilaisuuksia ja tapahtumia. Sonkajärveläiset voivat olla oikeutetusti ylpeitä menneestä sadasta vuodesta. Siihen on sisältynyt vaikeita aikoja mutta myös valtavaa kehitystä. Muutoksen ja epävarmuuden keskellä lähtökohdat seuraavalle sadalle vuodelle ovat kuitenkin kunnossa.

Simo Mäkinen
Kunnanjohtaja

2 YLEISPERUSTELUT

2.1 Kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

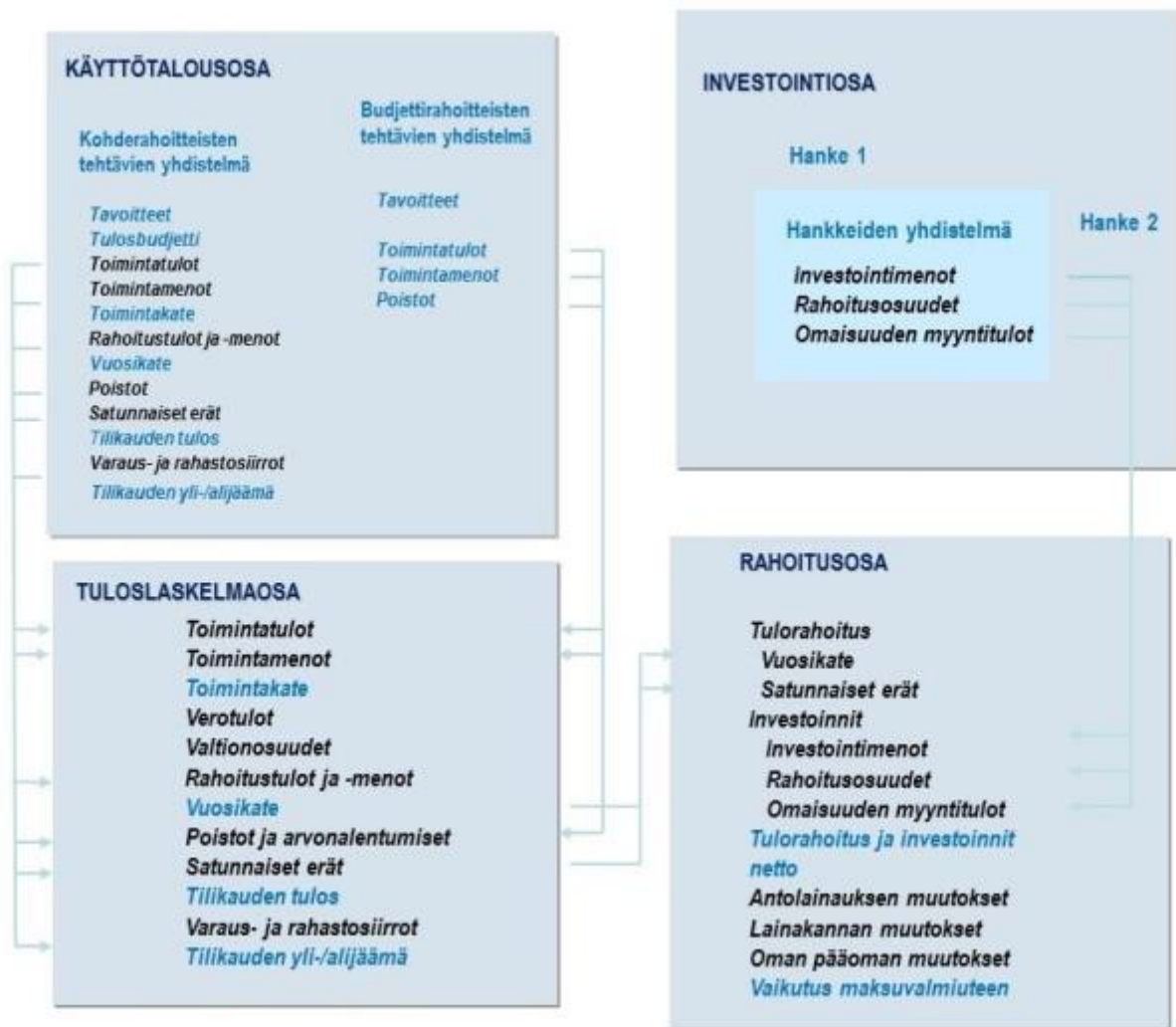
Uudessa kuntalaissa on korostettu strategisen suunnittelun merkitystä ja koko kuntakonsernin huomioon ottamista toiminnan ja talouden suunnittelussa. Kunnille on asetettu lakisääteinen velvoite laatia kuntastrategia, jossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Laissa on määritelty myös kuntastrategian vähimmäisisältö. Talousarvio ja -suunnitelma tulee uuden lain mukaan laatia niin, että se toteuttaa kuntastrategiaa.

Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kunnassa kolme päätehtävää: Ensiksi niissä asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet. Toiseksi talousarvioon ja -suunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Kolmanneksi talousarviossa ja -suunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talousarvion rakenne palvelee mainittua kolmea tehtävää: palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevien tavoitteiden asettaminen sekä niiden edellyttämä menojen ja tulojen budjetointi tehdään käyttötalous- ja investointiosassa. Toiminnan ja investointien pääomarahoitusta ja siihen liittyvät korvaukset osoitetaan tuloslaskelmaosassa ja rahoituslaskelmaosassa.

Talousarvio jakaantuu käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosaan. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumavertailussa.

Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa seuraava kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmasta. Käyttötalousosassa asetetaan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.



2.2 Taloussuunnittelun periaatteet

Vuotuisperiaate merkitsee, että talousarvio sisältää vain yhden varainhoitovuoden suoriteperusteiset menot ja tulot.

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja että kunnan maksuvalmiuden tulee aina olla riittävä.

Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois.

Bruttoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että tulot ja menot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli menoja ei vähennetä tuloista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää tulojen ja menojen erotuksen (toimintakatteen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä esimerkiksi liiketoiminnassa ja toiminnassa, jossa myyntitulojen osuus on merkittävä sekä sisäisiä palveluja tuottavien yksiköiden toiminnassa.

Yhtenäisyysperiaate edellyttää, että valtuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta yhtenä kokonaisuutena samassa käsittelyssä.

Julkisuusperiaatteen mukaan talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

2.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet. Kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin vuonna 2023.

Inflaatio on nopeaa lähes maailmanlaajuisesti. Energiakriisi ylläpitää nopeaa inflaatiota etenkin Euroopassa. Inflaatio on lisäksi muodostunut yhä laaja-alaisemmaksi, mitä heijastaa monessa taloudessa kiihtynyt pohjainflaatio. Kuitenkin joitain merkkejä inflaatio-odotusten vaimenemisesta on ilmennyt Yhdysvaltojen ohella myös Euroopassa. Inflaation odotetaan laajalti hidastuvan vuoden 2023 kuluessa.

Vaikea tilanne Euroopan energiamarkkinoilla jatkuu. Tulevana talvena joudutaan ehkä säännöstelemään energian kulutusta. Toisaalta raakaöljyn hinta on laskenut loppukevään 2022 huippulukemista. Venäjän hyökkäyssodan ja siitä johtuvan epävarman tilanteen takia maakaasun hinta Euroopassa on erittäin korkea. Sen sijaan teollisuuden raaka-aineiden hinnat ovat laskeneet voimakkaasti keväästä, heijastaen ehkä teollisuuden epävarmoja näkymiä. Raaka-aineiden hinnat laskevat maltillisesti ennustejaksolla.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on heikentänyt Suomen ulkomaankaupan näkymiä merkittävästi. Venäjän osuus Suomen viennistä ja tuonnista on puolittunut hyökkäyksen alun jälkeen. Kauppa ei kuitenkaan ole vielä loppunut. Samalla varjostavaksi tekijäksi on noussut erityisesti euroalueen sekä Yhdysvaltojen talousnäkymät. Suomelle tärkeän kauppakumppanin Saksan talouden näkymät ovat heikentyneet keväästä. Vuonna 2022 viennin määrä kasvaa 1,1 %. Viennin kasvun hidastumisen ennustetaan tulevan etenkin tavaraviennistä, samalla kun palveluvienti pysyy vahvana mm. matkailun ja televiestinnän-, tietotekniikan- ja tietopalveluiden vetämänä. Vuonna 2023 viennin kasvu vahvistuu, kun yritykset pystyvät korvaamaan katoavaa Venäjän markkinaa. Samalla kuitenkin euroalueen heikentyneet talousnäkymät rajoittavat kasvua toisesta suunnasta. Viennin määrän odotetaan kasvavan 2,7 % v. 2023. Viennin määrän palautuminen ajoittuu voimakkaammin vuodelle 2024 ja kasvun odotetaan olevan 4,0 %, kun etenkin tavarakauppa piristyy.

Hintojen nopea nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, mikä heikentää yksityisen kulutuksen kasvunäkymiä etenkin tänä ja ensi vuonna. Venäjän hyökkäyssodan ja sitä seuranneiden pakotteiden aiheuttama epävarmuus on myös laskenut kuluttajien luottamusta, mikä näyttäisi siirtävän etenkin kestokulutushankintoja myöhempään ajankohtaan. Yksityinen kulutus kokonaisuudessaan kasvaa 1,1 % v. 2022, sillä hintojen noususta huolimatta palveluiden kulutus lisääntyy covid-epidemian väistyessä.

Palkkasumman kasvu on jatkunut vahvana: maaliskokuussa koko talouden palkkasumma kasvoi yli 6 % vuodentakaisesta. Reaalisen palkkasumman kasvu kuitenkin pysähtyi keväällä inflaation kiihtyessä 7 prosentin tuntumaan. Kotitalouksien ostovoiman arvioidaan laskevan noin prosentin v. 2022 poikkeuksellisen nopean kuluttajahintojen nousun syödessä kokonaan käytettävissä olevien tulojen kasvun. Ostovoimaa heikentää hintojen nousun lisäksi myös saatujen sosiaalietuuksien hidas kasvu, sillä vuoden 2022 korkea inflaatio nostaa indekseihin sidottuja sosiaalietuuksia pääosin vasta v. 2023. Keskiansioden nousua v. 2022 nopeuttaa työnantajan eläkemaksun määräaikainen korotus. Kotitalouksien käytettävissä olevan reaalitulon arvioidaan

kääntyvän jälleen kasvuun v. 2023 inflaation hidastuessa ja saatujen sosiaalietuuksien kasvaessa reilusti indeksikorotusten myötä. Yksityisen kulutuksen hintojen nousun arvioidaan hidastuvan noin 3 prosenttiin v. 2023 ja alle 2 prosenttiin v. 2024.

Lähde: Taloudellinen katsaus, syksy 2022 Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:58, (julkaistu 19.09.2022)

2.4 Aluetalouden kehitysnäkymät

Maakunnan liikevaihdon vuosimuutos vuonna 2021 oli teollisuudessa 12,5 %, rakentamisessa 6,9 %, tukku- ja vähittäiskaupassa 6 % ja muissa palveluissa 8,9 %. Myös alkuvuoden osalta erityisesti teollisuudessa (24,6 %) ja rakentamisessa (18,2 %) liikevaihdon kehitys näyttää edelleen vahvalta.

Pitkittynyt epävarma tilanne on vaikuttanut maakunnan yrityksiin eri tavalla. Osa yrityksistä on löytänyt Venäjän viennin tilalle korvaavia vientimarkkinoita, mutta kohtalaisen moni yrityksistä kamppailee kannattavuusongelmien kanssa. Vaikka materiaali- ja komponenttihintojen uskotaankin tasaantuvan loppuvuoden aikana, yritysten tuloksentelekyky heikkenee. Puskurit on jo kulutettu, joten käyttöpääoman tarve on ajan-kohtainen. Synkkenevästä tilanteesta huolimatta konkurssveja ei ole ollut normaalitilannetta enempää. Yrityksillä on edelleen haasteita työvoiman saatavuudessa. Erityisesti hoiva-, palvelu- ja ICT-alan osaajia haetaan. ICT-alalla nähdään hyviä liiketoimintamahdollisuuksia, mikäli osaajat löydetään.

Kaikilla Pohjois-Savon seuduilla investointiodotukset ovat koko maata heikommat. Kuopion seudulla näkymät ovat kuitenkin lähimpänä koko maan keskiarvoa. Kuopion seudulla on muita maakunnan seutuja enemmän erilaisia investointihankkeita meneillään ja lähiajan suunnitelmissa. Elinkeinoelämän näkökulmasta kuluvan syksyn uskotaan vielä olevan olosuhteisiin nähden kohtalainen, mutta vuoden vaihteen molemmin puolin suhdanteiden uskotaan entisestään heikkenevän.

Yleisten suhdannenäkymien heikkenemisen merkit tuntuvat ehkä selvimmin Ylä-Savon ja Sisä-Savon seuduilla, missä taantumien pelko on jo nousemassa. Kuopion seudulla, missä Pk-yritysbarometrin mukaan suhdannenäkymät ja liikevaihto-odotukset ovat edelleen koko maan keskiarvoa korkeammalla, investoidaan vielä kohtalaisen paljon, joskin sielläkin varovaisuutta on jo ilmassa. Varkauden seudulle suhdanteiden heikkeneminen tulee yleensä pienellä viiveellä, sillä elinkeinorakenteesta johtuen isoilla energiateknologian viennityrityksillä on pitkät tilauskannat, mikä näkyy myös alihankintaverkostossa.

Barometrin tuloksista merkille pantavaa kuitenkin on se, että haastavista ajoista huolimatta Pohjois-Savossa on suhteellisesti muuta maata suurempi kasvuhakuisten yritysten joukko (saldoluku +45 %). Sisä-Savon saldoluku (+63 %) kertoo siitä, että seudulla on viimeisten vuosien aikana investoitu runsaasti rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin, ja nyt kasvua haetaan tuotannon tehostamisen kautta.

Maakunnan väestömäärän kehitys oli Kuopion vetämänä vuonna 2021 ennätysellinen (muuttovoitto yli 700 ihmistä). Alkuvuoden 2022 lukujen perusteella vastaavaa väestökehitystä ei odoteta. Tammi-heinäkuun aikana Pohjois-Savon väkiluku laski 550 hengellä. Pidemmälle meneviä johtopäätöksiä tästä ei kuitenkaan vielä voida tehdä, sillä luvuissa näkyy kesäkaudella opiskelijoiden poismuutto opiskelupaikkakunnilta. Esimerkiksi Kuopion seudun väestön määrä kasvaa syksyllä opiskelukauden alettua. Viime vuoden ennätyselliseen väestönkehitykseen kuluvan vuoden osalta ei kuitenkaan uskota.

Pohjois-Savon työllisyysaste on tasaisesti vuosittain noussut vuodesta 2016 alkaen, lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin työllisyysaste pysyi edellisen vuoden tasolla. Työllisyysaste vuonna 2021 oli 70,9 % koko maan

keskiarvon ollessa 72,3 % (vuosikeskiarvo). Miesten työllisyysaste Pohjois-Savossa oli 70,5 % ja naisten 71,3 %. Pohjois-Savossa on muusta maasta poiketen ollut naisten työllisyysaste vuodesta 2015 lähtien miehiä korkeampi. Kuluvan vuoden ensimmäisen (71,2 %) ja toisen (73,7 %) vuosineljänneksen osalta työllisyysaste oli edellisen vuoden vastaavan ajanjakson yläpuolella.

Työttömien määrä maakunnassa on laskenut koko alkuvuoden ja pysytellyt koronaa edeltävän vuoden 2019 alapuolella. Työttömien osuus työvoimasta oli alimmillaan sitten vuoden 2008 kuluvan vuoden toukokuussa (8,8 %) ja elokuussa (8,9 %). Työttömien osuus työvoimasta on pääosin ollut aavistuksen koko maan keskiarvon alapuolella.

Uusia avoimia työpaikkoja maakunnassa on ollut aiempia vuosia huomattavasti enemmän. Tammi-elokuun aikana uusia avoimia työpaikkoja Pohjois-Savossa oli 38 400, mikä on lähes neljänneksen enemmän (+23 %) kuin edellisen vuoden vastaavalla ajanjaksolla. Työvoiman kysyntä oli normaalia vilkkaampaa jo vuoden 2021 aikana. Suhteellisesti eniten työpaikat lisääntyivät toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöille (+280 %) sekä ammatteihin luokittelemattomien ryhmässä (+190 %). Vielä syksyn ajan työvoiman kysynnän uskotaan säilyvän kohtalaisen vilkkaana, mutta osalla erityisesti teollisuuden yrityksistä taantuman pelko rajoittaa jo rekrytointihalukkuutta.

Lähde: Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2022, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:59 (julkaistu 24.10.2022)

2.5 Kuntatalouden näkymät

Kuluvana vuonna 2022 kuntien kustannuskehityksen kannalta painoarvoltaan merkittävin hintoihin vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, sillä henkilöstökustannukset muodostavat kuntatalouden suurimman kuluerän. Kunta-alan vaikea työkiista saatiin osittain päätökseen kesäkuun alussa, kun kaikki muut kunta-alan työntekijäryhmät hoitajaliittoja Tehyä ja Superia lukuun ottamatta hyväksyivät kuntien ja hyvinvointialueiden virka- ja työehtosopimukset. Yhdenvertaisen ja tasapuolisen kohtelun vuoksi sopimuskorotuksia sovelletaan kuitenkin kaikkiin, myös sote-alan työntekijöihin. Sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,8 prosenttia. Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan. Lisäksi kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. ohjelman avulla kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 prosenttia sopimuskorotusten lisäksi.

Vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella kuntataloudessa hyvältä. Ennusteen mukaan toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi, mutta lukuja parantaa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen, joka vaikuttaa etenkin nettoinvestointeihin ja sitä kautta toiminnan- ja investointien rahavirtaan ja rahoituksen rahavirran lukuihin. HKL:n yhtiöittäminen kohentaa toiminnan ja investointien rahavirtaa noin 660 milj. eurolla vuonna 2022. Lisäksi sote-kiinteistöjen myyntien arvioidaan myös kohentavan kertaluonteisesti toiminnan ja investointien rahavirtaa.

Kuntatalouden vuoden 2022 toimintakatteen arvioidaan heikkenevän pienentyneiden valtionavustusten vauhdittamana, mutta vuosikate pysyy lähellä viime vuoden tasoa verorahoituksen kasvaessa ripeästi. Kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy kuitenkin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti talouden tilannekuvan, eikä se ole sittemmin selkiytynyt oleellisesti. Venäjän hyökkäys

Ukrainaan jatkuu ja näkyvä tulevaisuuteen on edelleen kovin epävarma. Myöskään covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät ole täysin poistuneet. Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy myös sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Tuleva vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Väestön ikääntyminen on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita jo pitkään, mutta sote-uudistuksen myötä nämä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kaikkia Suomen ikärakenteeseen liittyviä kuntatalouteen kohdistuvia taloudellisia haasteita sote-uudistus ei suinkaan poista, sillä väestömuutoksen vaikutukset ulottuvat talouden rakenteisiin useampaa kautta ja vaikuttavat myös esimerkiksi investointeihin ja käyttöomaisuuteen.

Sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Toimintamenojen laskuksi on arvioitu 54 prosenttia vuonna 2023. ostoissa on huomioitu sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen ylläpidosta kunnille aiheutuvat kustannukset, joiden suuruudeksi on oletettu noin 700 milj. euroa. Vuoteen 2023 ajoittuu sote-uudistuksen lisäksi myös hallituskauden päättyminen. Monet hallituksen määräaikaiset toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu merkittävä määrä esimerkiksi covid-19-avustuksia ja opetuksen laatu- ja tasa-arvohankkeita. Oppivelvollisuuden laajentaminen etenee kuitenkin uudella ikäluokalla, mikä nostaa kuntataloudelle kohdistetun rahoituksen yli 70 milj. euroon vuonna 2023. Lisämenoja aiheutuu myös Ukrainan sotaa paenneiden maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja muun muassa varhaiskasvatuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on kuitenkin tuttuun tapaan hieman pehmennetty, sillä laskennallista säästöpotentiaalia ei ole mahdollista hyödyntää kaikissa kunnissa ainakaan kovin nopeasti. Monissa pienissä kunnissa kouluverkko on supistettu jo niin, ettei sen kaventaminen ole mahdollista lopettamatta palvelua kokonaan. Lisäksi varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrään vaikuttaa myös osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina kasvussa. Selvää kuitenkin on, että nuorten ikäluokkien pienentyminen avaa osalle kunnista säästömahdollisuuksia, joihin on reagoitava nopeasti talouden tasapainottamiseksi ja laadukkaan opetuksen turvaamiseksi.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi myös kuntatalouden tuloihin. Rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä. Lisäksi yhteisöverotulojen jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvatetaan vastaavasti. Yhteisöveron jako-osuuteen tehdään ensi vuonna myös korjaus varhaiskasvatusmaksujen alentamiseen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotukseen liittyen, jonka vaikutus on arviolta noin 90 milj. euroa kuntien verotuloja lisäävä vuonna 2023. Koska sote-uudistus ei vaikuta kiinteistöveroon, sen suhteellinen osuus kuntien verotuloista kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 47 prosenttia vuonna 2023. Kuntien verotulokertymä jää vuonna 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

Kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 31 prosenttia vuonna 2023. Kuntataloudesta siirtyy sote-palveluiden myötä merkittävä määrä esimerkiksi asiakasmaksutuottoja. Lisäksi hallitus esitti talousarviossa varhaiskasvatusmaksuja alennettavaksi pysyvästi. Tämän arvioidaan pienentävän kuntatalouden maksutuloja 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Toimintatulojen laskua hidastavat kuntien sote-kiinteistöistä saamat vuokratulot, joiden suuruudeksi on oletettu kehitys- arviossa 700 milj. euroa vuonna 2023.

Myös kuntien valtionosuuksista vähennetään hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien rahoitus. Hyvinvointialueille siirtyvän rahoituksen lisäksi kuntien valtionosuuksia pienentävät yhteensä 33 milj. euron päätökset pysyvistä valtionosuusvähennyksistä sekä kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen liittyvä määräaikainen 10 milj. euron vähennys. Kuntien valtionosuuksien arvioidaan laskevan 65 prosenttia vuonna 2023. Valtionosuuksien pienentymistä hidastavat muun muassa indeksikorotukset (143 milj. euroa), valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen (22,6 milj. euroa) ja perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos (22,4 milj. euroa)

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueiden mukana investointeja arviolta 950 milj. euron edestä. Vaikka investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, oletetaan investointien pysyvän korkealla tasolla. Kuntatalouden investointipaineet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi. On kuitenkin mahdollista, että talouden epävarmat näkymät, resurssien pullonkaulat sekä kasvavat kustannukset siirtävät investointeja tuleville vuosille.

Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätysellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sote-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 1,2 mrd. euroa positiivinen.

Vuosina 2024–2026 kuntatalouden toimintamenot kasvavat keskimäärin 2,9 prosenttia vuodessa. Koska kehitysarvio on niin sanottu muuttumattoman politiikan ura ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutarve on hieman laskeva, aiheutuu toimintamenojen kasvu pääasiassa hintojen noususta. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa. Investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, mutta kasvukeskusten investointipaineiden ja koko maan laajuisen korjausvelan vuoksi investointitarpeet pysyvät mittavina. Investointien suhde BKT:hen on pidetty painelaskelmassa loppuvuosina muuttumattomana.

Toimintatulot kasvavat painelaskelmassa keskimäärin 0,7 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2026. Verotulot laskevat 5,8 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2026. Kehitysarviossa on huomioitu hallituksen aiemmin tekemä päätös kaivosveron käyttöönotosta, jonka arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja aiempaa arviota myöhemmin eli vasta vuodesta 2025 alkaen noin 15 milj. euroa vuodessa.

Kuntatalouden menot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina painelaskelmassa. Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä nopeimmin kasvavien menojen siirtyessä pois kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää menojen ja tulojen välille rakenteellinen epätasapaino, joten tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille

kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät kuitenkin mittavina muun muassa muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyy arviolta 5,1 mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä. Tämän jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopulla 21,1 mrd. euroon. Korotaso on pysynyt jo pitkään poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta korkoympäristön normalisoituminen useamman vuoden vallinneesta epätavallisesta tilanteesta, jossa nimelliskorot ovat olleet negatiivisia, on jo alkanut. Tämä kiristää myös velkaantunutta kuntataloutta, joissa investointeja olisi rahoitettava.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2023: Syksy 2022, Valtiovarainministeriön julkaisu 2022:57 (Julkaistu 19.09.2022)

2.6 Sonkajärven kuntaorganisaatio

Päätösvaltaa kunnassa käyttävät kuntalaisten vaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan valitsema valtuusto sekä sen valitsevat kunnanhallitus ja lautakunnat. Kunnan päätöksentekojärjestelmän määrittävät kuntalaki ja hallintosääntö.

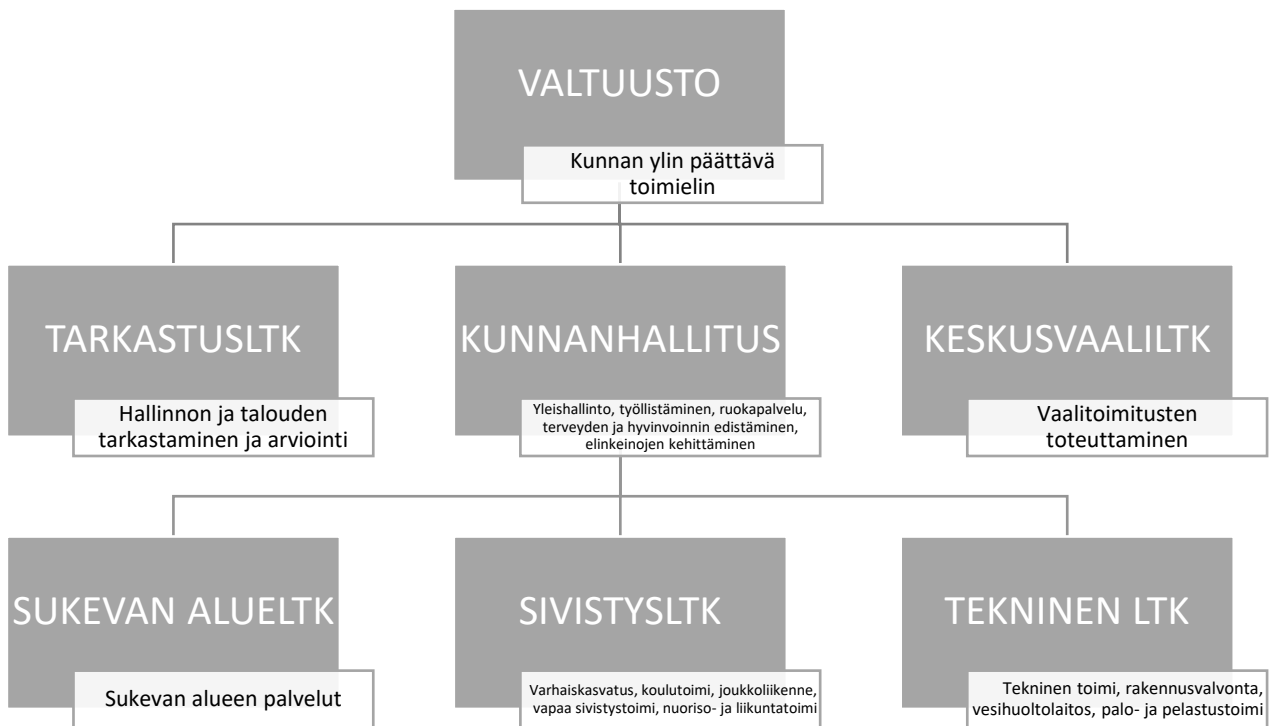
Valtuuston jäsenmäärä määräytyy kuntalain tai kunnan oman päätöksen mukaisesti. Sonkajärvellä valtuuston jäsenmääräksi 1.6.2017 alkaen on päätetty 21. Kunnanhallituksessa on seitsemän jäsentä. Valtuusto valitsee kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Sonkajärven kunnassa on kunnanhallituksen lisäksi viisi lautakuntaa. Kussakin lautakunnassa on viisi jäsentä. Kunnanhallitus nimeää edustajansa lautakuntiin lukuun ottamatta tarkastuslautakuntaa, keskusvaalilautakuntaa sekä vaalilautakuntia ja -toimikuntaa.

Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto. Valtuusto päättää muun muassa:

- kuntastrategiasta,
- hallintosäännöstä,
- talousarviosta ja taloussuunnitelmasta,
- omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeista,
- konserniyhtiöille asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista,
- varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista,
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä
- muista valtuuston päätettäväksi määräytyistä asioista.

Valtuusto käsittelee asiat kunnanhallituksen valmistelun pohjalta. Valtuusto voi siirtää päätösvaltaansa edelleen muille kunnan toimielimille.

Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnan toiminnot jaetaan toimielimien/lautakuntien johtamiin tulosalueisiin. Toimielimet päättävät oman sektorinsa asioista erityislakien ja valtuuston hyväksymän hallintosäännön perusteella.



2.7 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus

Kuntaorganisaatio koostuu toimielimistä, tulosalueista, vastuualueista, tulosityksiköistä ja kustannuspaikoista. Kustannuspaikat voidaan vielä eritellä toimintoihin ja kohteisiin.

Valtuusto asettaa tavoitteet ja osoittaa tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat määrärahat ja tuloarvion seuraaville toimielimille ja tulosalueille:

TOIMIELIN	TULOSALUE
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tarkastustoimi
Kunnanhallitus ja valtuusto	Yleishallinto Työllistäminen Ruokapalvelu Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen Elinkeinojen kehittäminen
Sukevan aluelautakunta	Sukevan alueen palvelut
Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus Koulutoimi Joukkoliikenne

	Vapaa sivistystoimi Nuoriso- ja liikuntatoimi
Tekninen lautakunta	Tekninen toimi Rakennusvalvonta Palo-, pelastus- ja suojelutyö Vesihuoltolaitos

Käyttötaloulosan talousarvio on sitova toimielintasolla.

Investointiosan sitovuus määritellään siten, että nettokustannusarvioltaan 100 000 euroa tai sen ylittävät hankkeet ovat yksinään sitovia valtuustoon nähden. Alle 100 000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin ja hankeryhmittäin. Hankeryhmän sisällä alle 100 000 euron hankkeista päättää lautakunta.

Tuloslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustuottojen ja -kulujen erotus
- satunnaiset tuotot ja kulut
- poistoeron muutos
- varausten muutos
- rahastojen muutos

Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- antolainasaamisten vähennys
- antolainasaamisten lisäys
- pitkäaikaisten lainojen vähennys
- pitkäaikaisten lainojen lisäys
- lyhytaikaisten lainojen muutos

Suunnitelmavuosien 2024–2025 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia. Vaikka talousarvion sitovuus on vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita velvoittava asiakirja.

2.8 Talousarvion käyttösuunnitelma

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion kunnanhallitus saattaa sen täytäntöönpanomääräyksin toimielimien noudatettavaksi.

Kunnanhallitus ja toimielimet päättävät sen jälkeen käyttösuunnitelmista, joilla tarkistetaan kunkin toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi. Lisäksi kunnanhallitus ja toimielimet omalta osaltaan päättävät tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä

2.9 Tilivelvollisuus

Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on seurata ja valvoa talousarvion toteutumista. Tilivelvollisuutta ei voi, päinvastoin kuin toimivaltaa, delegoida edelleen. Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on siten ohjata ja seurata alaistaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tulosalueen johtavat viranhaltijat (esittelijät sekä toimielinten tehtäväalueella itsenäisestä tulosalueesta vastaavat viranhaltijat). Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat.

Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle asemansa perusteella muutoinkin: esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä vastaavana viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että

- viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi
- viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus
- viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Viime kädessä tilintarkastajalla on harkintavalta, ketkä ovat tilivelvollisia.

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet:

- kunnanhallitus
- tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta)
- keskusvaalilautakunta
- Sukevan aluelautakunta
- sivistyslautakunta
- tekninen lautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Vaalit	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Yleishallinto	Kunnansihteeri Kunnanjohtaja Henkilöstöasioista vastaava (henkilöstöasioiden osalta)
Työllistäminen	Työllisyyssihteeri Kunnansihteeri
Ruokapalvelu	Ruokapalvelupäällikkö Kunnansihteeri
Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnanjohtaja
Elinkeinojen kehittäminen	Kunnanjohtaja
Sukevan aluelautakunta	Aluesihteeri-arkistonhoitaja Kunnaninsinööri

Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen vastaava Sivistyslautakunnan esittelijä Päiväkotien johtajat
Koulutoimi	Rehtorit Sivistyslautakunnan esittelijä
Joukkoliikenne	Sivistyslautakunnan esittelijä
Vapaa sivistystoimi	Kirjastotoimenjohtaja/kansalaisopiston rehtori Sivistyslautakunnan esittelijä Kulttuurisihteeri
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Nuoriso- ja liikuntasihteeri Sivistyslautakunnan esittelijä
Tekninen toimi	Kunnaninsinööri Kunnanrakennusmestari
Rakennusvalvonta	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Palo-, pelastus- ja suojelutyö	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Vesihuoltolaitos	Vesihuoltomestari Kunnaninsinööri

2.10 Sonkajärven kunnan toimintaympäristön muutostekijät

Sonkajärven kunnan väestökehityksen trendi on laskeva, mikä vaikuttaa kunnan rahoitukseen niin valtion-osuuksien kuin verotulojen kautta.

	Väestö ikäryhmittäin, Tilastokeskuksen kuluvaan vuoteen ja viiden ja kymmenen vuoden ennuste					
	Yhteensä	0–14	15–24	25–44	45–64	65–
31.12.2022	3 687	440	241	585	1 056	1 365
31.12.2027	3 391	382	216	517	872	1 404
31.12.2032	3 162	342	197	469	749	1 405

	Väestöllinen huoltosuhde, Tilastokeskuksen kuluvaan, viiden ja kymmenen vuoden ennuste		
	2022	2027	2032
Sonkajärvi	69,7	73,8	76,7
Ylä-Savo	83,5	90,6	95,9
Pohjois-Savo	95,9	111,3	123,5

Väestökehitys ja erityisesti nuorempien ikäluokkien pieneneminen ja yli 75-vuotiaiden ikäluokan kasvaminen aiheuttavat muutostarpeita kunnan palveluverkolle. Pohdittavaksi tulee esimerkiksi se, minkälainen varhaiskasvatus- ja kouluverkko ja toisaalta minkälaisia ikäihmisten asumisen ratkaisuja kunnassa tarvitaan. Näiden palvelujen tarpeen muutoksilla on heijastusvaikutuksia myös moniin muihin palveluihin, esimerkiksi ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet, vapaan sivistystoimen palvelut (erityisesti kansalaisopisto ja kirjasto), ruokapalvelu, joukkoliikenne ja kiinteistöt.

Sonkajärven alueella työllistävimpiä toimialoja ovat maatalous, metsätalous ja kalatalous, terveys- ja sosiaalipalvelut, julkinen hallinto, rakentaminen ja koulutus.

Työlliset toimialoittain vuonna 2020	Työlliset	%osuus
Maatalous, metsätalous, kalatalous	238	20,5%
Kaivostoiminta ja louhinta	13	1,1%
Teollisuus	46	4,0%
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	0	0%
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muut ympäristön puhtaanapito	11	0,9%
Rakentaminen	110	9,5%
Tukku- ja vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen korjaus	58	5,0%
Kuljetus ja varastointi	47	4,1%
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	26	2,2%
Informaatio ja viestintä	2	0,2%
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	6	0,5%
Kiinteistöalan toiminta	5	0,5%
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	34	2,9%
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	47	4,1%
Julkinen hallinto ja maanpuolustus, pakollinen sosiaalivakuutus	148	12,6%
Koulutus	66	5,7%
Terveys- ja sosiaalipalvelut	241	20,8%
Taiteet, viihde ja virkistys	11	0,9%
Muu palvelutoiminta	27	2,3%
Kotitalouksien toiminta työnantajina, kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	8	0,7%
Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0%
Tuntematon	16	1,4%
YHTEENSÄ	1 160	100%

Työttömien työnhakijoiden määrät ovat laskeneet Vesantoa lukuun ottamatta kaikissa muissa Pohjois-Savon kunnissa viime vuoden syyskuun lukemista. Edelliseen vuoteen verrattuna työttömien määrät laskivat suhteellisesti eniten Tuusniemellä ja Sonkajärvellä.

Työttömät työnhakijat TE-toimistossa, syyskuu 2022			
	Syyskuu 2022	Syyskuu 2021	Muutos Syyskuu 2021 – Syyskuu 2022
Sonkajärvi	126	168	-42 (-25%)
Pohjois-Savo	9 757	10 698	-941 (-9%)

Avoimet työpaikat TE-toimistossa, syyskuu 2022			
	Syyskuu 2022	Syyskuu 2021	Muutos Syyskuu 2021 – Syyskuu 2022
Sonkajärvi	16	20	-4(-20%)
Pohjois-Savo	3 978	3 758	220 (6%)

Kunnan investointipaineet ovat merkittävät. Teknisen lautakunnan valmisteleman kymmenen vuoden investointikehikon (2021–2030) mukaan investointien nettosumma oli noin 16,0 miljoonaa euroa, eli keskimäärin 1,6 miljoonaa euroa per vuosi. Suurin yksittäinen investointi kehikossa oli terveyskeskuksen peruskorjaus, jonka kustannusarvio oli yhteensä 2,8 milj. euroa. Peruskorjaus ajoitettiin suunnitelmassa pääasiassa vuosille 2021–2022. Syksyn 2022 tilannetieto on, että korjauksen valmistuminen siirtyy 2023 alkuvuoden puolelle. Sonkajärven kunnan poistotaso on noin 1,4 milj. euroa per vuosi. Investointipaine on siis suurempi kuin

vuosittaiset poistot. Haasteita voi aiheuttaa se, että hyvinvointialueuudistuksessa kunnan verotulot ja valti-
ontuen tippuvat merkittävästi, mutta investointitarpeet ja poistot jäävät keskipitkällä aikavälillä ennalleen.

Merkittävä toimintaympäristön muutos tapahtuu vuonna 2023, kun sosiaali- ja terveystoimet sekä palo- ja
pelastustoimi siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Sonkajärven kunnan sosiaali- ja terveystoimet järjestää
tällä hetkellä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ja palo- ja pelastustoimen Pohjois-Savon pelastuslaitos. Myös
opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit työskentelevät Ylä- Savon SOTE kuntayhtymän palveluksessa. Uu-
distuksen myötä näiden toimintojen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Ylä-Savon kunnat
ja Ylä-Savon sote kuntayhtymä ovat vuoden 2022 päätyneet päätökseen siitä, että kuntayhtymä puretaan
toimintojen siirryttyä siten, että Iisalmen kaupunki tuottaa jatkossa ympäristöterveydenhuollon, ympäristön-
suojelun ja eläinlääkinnän palvelut isäntäkuntamallilla ja lunastaa kuntayhtymän kiinteistöt.

Ennakkotietojen mukaan Ylä-Savon sote kuntayhtymän ja sairaanhoitopiirin talous toteutuu vuodelta 2022
alijäämäisenä. Toisin kuin aiempina vuosina, alijäämän kattamisesta ei tehdä varausta tulevalle vuodelle
2023. Alijäämä käsitellään mahdollisimman täysimittaisesti vuoden 2022 kirjanpidossa, koska vuoden 2022
tulos toimii lähtökohtana toiminnan järjestämiseen tarvittavan tulorahoituksen siirron perusteena kuntien ja
hyvinvointialueiden välillä ja siten vaikuttaa kuntien tulevien vuosien rahoitukseen.

Kuntien tehtäväksi jää hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ympäristöterveydenhuolto ja eläinlää-
kintä. Muutoksen myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä palo- ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy hyvinvoin-
tialueille liikkeenluovutuksen periaatteella. Sonkajärven kunnasta siirtyy Mosaiikin keittiön henkilökunta hy-
vinvointialueen tukipalveluhalvankkijalle Servica Oy:lle. Hyvinvointialue vuokraa kunnan sosiaali- ja tervey-
denhuollon ja pelastustoimen kiinteistöt. Sonkajärven kunnan näkökulmasta on keskeistä, että hyvinvointi-
alue vuokraa kunnan sote-kiinteistöt myös vuodesta 2025 eteenpäin. Sonkajärven kunnassa on laadittu
vuonna 2018 kiinteistöselvitys. Selvityksessä todetaan, että Sonkajärven kunnalla on kunnan omistamia ra-
kennuksia noin 10 brm²/asukasta kohden ja Sonkajärven kunnan kiinteistöjen hallinta/omistustaso on 70 %
yli kuntien keskiarvon. Sonkajärven kunta on selvityksen valmistumisen jälkeen toteuttanut kiinteistöstrate-
giaansa irrottautua kunnan perustoimintojen kannalta tarpeettomista kiinteistöistä.

TE-palvelut tulevat siirtymään TE-toimistoilta kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2025 aikana. Tämän hetken
linjauksen mukaan palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-
alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Tämä vastaa kokoluokaltaan nyt käyn-
nissä olevien työllisyyden kuntakokeilujen vähimmäiskokoa. Jos kunta ei täytä yksin palvelujen järjestämisen
kriteerejä, sen olisi muodostettava yhteistoiminta-alue toisen tai toisten kuntien kanssa. Sonkajärven kunnan
työvoimapohja ei täytä vaadittua 20 000 henkilön rajaa, joten palvelu on järjestettävä yhteistyössä toisen
kunnan tai kuntien kanssa.

Talousarvioon 2023 tehdään varaus työtuomioistuimen mahdollisesti määräämiin korvauksiin. Korkein oi-
keus on 25.6.2015 antamassaan ennakkopäätöksessä (KKO 2015:48) ottanut kantaa palomiehen varallaoloon
ja sen korvattavuuteen. Korkein oikeus oli tuolloin päätöksessään todennut, että varallaolo tulee lukea työ-
ajaksi, jos työntekijä on tällöin tosiasiallisesti samalla tavalla työhön sidottu kuin varsinaisia työtehtäviä suo-
rittaessaan. Korkein oikeus oli todennut, että valmiusajan pituus on keskeinen lähtökohta arvioitaessa työn-
tekijän sidonnaisuutta työhönsä. Korkeimman oikeuden antamasta ratkaisusta lähtien Pohjois-Savon pelas-
tuslaitokselle on saapunut lukuisia varallaolovaatimuksia, joissa varallaoloa tehneet henkilöt vaativat, että
heidän tekemänsä varallaoloaika tulisi katsoa korkeimman oikeuden tuomioon viitaten myös työajaksi. Vaikka
pelastuslaitoksen toiminta siirtyy vuodenvaihteessa hyvinvointialueelle, Sonkajärven kunta on osaltaan vas-
tuullinen takautuvasti maksamaan korvaukset niiden vuosien osalta, kun järjestämisvastuu on ollut kunnalla.

Maksettavien korvausten ja Sonkajärven kunnan osuus tarkentuu vuoden 2023 aikana sitä mukaa kun työtuomioistuin antaa ratkaisuja.

2.11 Talouden tasapainottamissuunnitelma

Sonkajärven kunnan valtuusto on hyväksynyt talouden tasapainottamissuunnitelman 28.6.2021.

Talouden tasapainottamissuunnitelma sisältää talouden tasapainottamistoimenpiteitä vuosille 2021–2030. Talouden tasapainottamissuunnitelman tarkoituksena on ohjata vuosien 2022–2030 talousarvio- ja suunnitelmavalmistelu sekä kunnan ja toimielinten talousraameja. Tuleva väestökehitys tulee määrittelemään tarkemmin, mitä toimenpiteitä ja millä aikataululla on mahdollista toteuttaa. Talouden tasapainottamissuunnitelman toimenpiteet on huomioitu mahdollisuuksien mukaan toimielimien talousarvioesityksessä ja tässä taloussuunnitelmassa.

2.11 Kuntastrategia

Valtuusto hyväksyi Kuntastrategian 2022–2025 kokouksessa 02.05.2022. Uuden kuntastrategian mukaan Sonkajärven visiona on olla ihmisille ja yrityksille viihtyisä, turvallinen ja elinvoimainen asuin- ja toimintaympäristö. Sonkajärvellä on yhdessä tekemisen taitoa, toki jokaisen taitoja arvostaen. Sonkajärvi tarjoaa vaihtoehtoa ja mahdollisuuden asua maaseutumaisessa ja luonnonläheisessä ympäristössä, jossa palvelut ovat hyvin saatavilla.

Kuntastrategiassa Sonkajärven kunnan kannalta keskeisiksi menestystekijöiksi ja niihin liittyviksi tavoitteiksi on tunnistettu:

- 1) Elinvoimainen kunta
 - Elinvoiman monipuolinen kehittäminen
 - Maa- ja metsätalouden vahva asema
 - Yritystoiminnan edellytysten parantaminen
 - Kunnan infrastruktuurin kehittäminen
- 2) Hyvinvoiva kuntalainen
 - Yhdessä tehden
 - Kunnalliset vapaa-ajan lähipalvelut
 - Asuinkunta työssäkäyntialueella
- 3) Seudullinen yhteistyö ”SeutuSonkajärvi”
 - Hyvä seudullinen yhteistyö
 - Oppilaitosyhteistyön vahvistaminen
- 4) Vahva talous itsenäisen kunnan perusta
 - Kunnan elinvoimaisuus turvaa kunnan vahvan talouden
 - Järjestämme keskeiset kunnalliset palvelut lähellä
- 5) Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
 - Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on kunnan voimavara

2.13 Hyvinvointikertomus

Valtuusto hyväksyi Sonkajärven kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2017–2020 ja Hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 kokouksessaan 19.9.2022.

Hyvinvointikertomuksessa nostettiin esille onnistumisina kunnan, Ylä-Savon sote kuntayhtymän ja kolmannen sektorin välillä tehtävän yhteistyön aktiivisuus, panostuksia ikäihmisten liikunnan tukemiseen, kirjaston omatoimipalvelujen laajentaminen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä tehtävä työ. Kehityskohteiksi mainittiin palveluasunnoissa asuvien ikäihmisten hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, lasten ja perheiden liikuntaharrastusten tukeminen ja liikunta- ja ulkoiluinfrastruktuurin ylläpito.

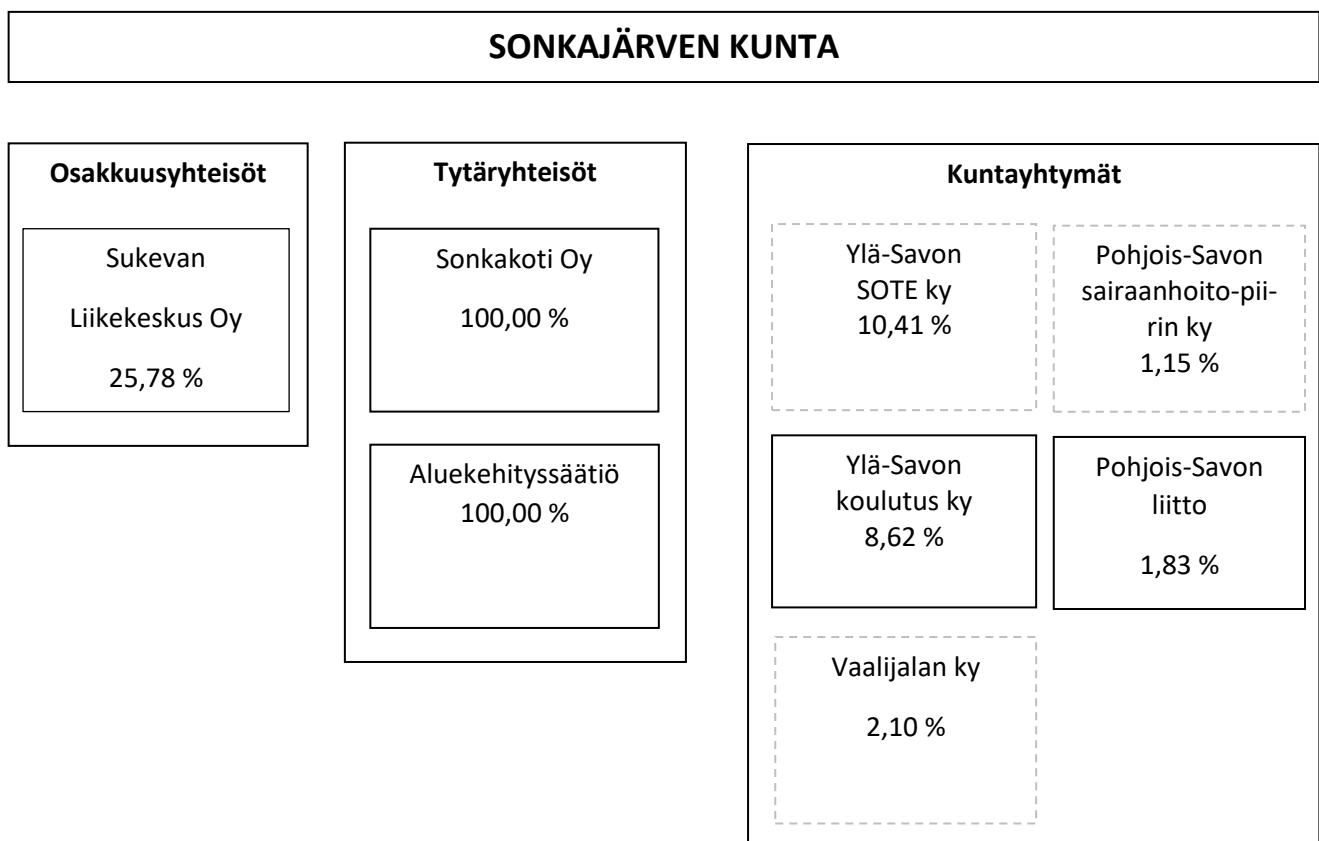
Hyvinvointisuunnitelman teemavuodet ovat seuraavat:

2022	Elinympäristömme ja siinä viihtyminen
2023	Hyvinvointityö kunnassamme. Ovatko palvelut kunnossa? Kuinka kuntalainen ne löytävät ja mitä tarvitsemme lisää?
2024	Luonnosta voimaa
2025	Perinnetaidot ja lähiruoka

2.14 Kuntakonsernin tavoitteet

Sonkajärven kuntakonserni muodostuu peruskunnasta, osakkuusyhteisöistä sekä kuntayhtymistä.

Konsernirakenne 31.12.2022



Hyvinvointialue uudistus vaikuttaa myös Sonkajärven kunnan konsernirakenteeseen. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri siirtyy hyvinvointialueelle. Ylä-Savon sote kuntayhtymä puretaan kevään 2023 aikana. Vaalijalan kuntayhtymän toiminnot jakaantuvat kahteen. Osa toiminnoista siirtyy hyvinvointialueelle, osa Sateenkaaren koulua varten perustettavaan kuntayhtymään, johon Sonkajärven kunta ei ole liittymässä.

Sonkajärven kunnan valtuusto päätti 14.11.2022 kunnan vesihuollon yhtiöittämisestä. Vesihuolto muuttuu taseyksiköstä kunnan omistamaksi tytäryhtiöksi 1.1.2024 alkaen.

Kuntakonsernille asetetaan seuraavat tavoitteet:

Kuntakonsernille asetettavat tavoitteet	TP 2021	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kertynyt ylijäämä/asukas, euroa	2 895	>0	>0	>0
Vuosikate/poistot, %	287	>80	>80	>80
Lainat ja vastuut/asukas, euroa	5 687	<10 000	<10 000	<10 000
Laskennallinen lainanhoitokate	4,27	>0,8	>0,8	>0,8

2.15 Tytäryhteisöjen tavoitteet

Tytäryhteisöille asetetaan seuraavat tavoitteet:

	TP 2021	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Sonkakoti Oy				
Asuntojen käyttöaste, %	96,9	97	97	97
Vuokrasaattavat, 1000 euroa	18	<15	<15	<15
Omavaraisuusaste, %	26,53	25	26	27
Aluekehityssäätiö				
Konsernin tilikauden tulos, 1000 euroa	19	>0	>0	>0
Aluepro Oy				
Koulutuksia, kpl	42	>50	>50	>50
Koulutuksiin osallistuneet henkilöt, lkm	615	>800	>800	>800
Tilikauden tulos	15	>0	>0	>0

Sonkajärvi TA keskusvaalilautakunta

Tulosalue: Vaalit

Kustannuspaikat: Eduskuntavaalit, presidentinvaalit, EU-vaalit, kuntavaalit

Tilivelvolliset: Keskusvaalilautakunta, keskusvaalilautakunnan sihteeri

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittaminen; vaalipäivän äänestys ja ennakköäänestys (yleinen, koti- ja laitosäänestys).

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
10 Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	4 550,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 120,00	8 242,00
TOIMINTAKULUT (€)	-14 068,72	-8 000,00	-8 000,00	-18 000,00	-18 413,00	-18 836,00
TOIMINTAKATE (€)	-9 518,72	0,00	0,00	-10 000,00	-10 293,00	-10 594,00
Kokonaiskustannukset (€)	-14 068,72	-8 000,00	-8 000,00	-18 000,00	-18 413,00	-18 836,00

Vuonna 2023 huhtikuussa toimitetaan eduskuntavaalit. Vuonna 2024 ovat tammikuussa presidentinvaalit ja kesäkuussa europarlamenttivaalit. Alue- ja kuntavaalit ovat huhtikuussa 2025. Tammikuussa 2024 järjestettävät presidentinvaalit aiheuttavat kustannuksia vuodelle 2023.

Vaalien toimittamiskustannuksista vastaavat pääsääntöisesti oikeusministeriö ja kunnat. Kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakköäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentinvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden. Presidentinvaaleissa korvaus suoritetaan kaksinkertaisena, jos vaalissa toimitetaan toinen kierros.

Sonkajärvi TA tarkastuslautakunta

TOIMIELIN: TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Tarkastustoimi

Kustannuspaikka: Tarkastustoimi

Tilivelvolliset: Tarkastuslautakunta

Valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
11 Tarkastuslautakunta						
TOIMINTAKULUT (€)	-25 851,26	-27 200,00	-27 200,00	-37 100,00	-37 953,00	-38 828,00
TOIMINTAKATE (€)	-25 851,26	-27 200,00	-27 200,00	-37 100,00	-37 953,00	-38 828,00
Laskennalliset kulut (€)	-882,92	-830,00	-830,00	-1 340,00	-1 371,00	-1 403,00
Kokonaiskustannukset (€)	-26 734,18	-28 030,00	-28 030,00	-38 440,00	-39 324,00	-40 231,00
Työsuunnitelman painopistealueet (lkm)	12,00	12,00	-	12,00	12,00	-
Koulutukset (kpl)	1,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Tilintarkastajan antamat suulliset ja kirjalliset raportit (lkm)	3,00	4,00	-	4,00	4,00	-
Tarkastus (kpl)	8,00	6,00	-	9,00	6,00	-
Ostetut tilintarkastuspäivät, tilintarkastaja (pv)	8,60	9,00	-	9,00	9,00	-
Ostetut tilintarkastuspäivät, avustava tilintarkastaja (pv)	6,70	6,00	-	6,00	6,00	-

- Toimikauden alussa laaditaan tarkastuslautakunnan työsuunnitelma painopistealueineen. - Tarkastetaan kunnanhallituksen toimintakertomukseen sisältyvä selvitys valtuuston asettaminen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. - Servitetään, mitä on tehty edellisten vuosien tarkastuksien perusteella. - Seurataan toimielinten pöytäkirjoja ja päätöksiä. - Yhteenvetona tarkastuksista laaditaan vuosittain valtuustolle väliarviointi ja arviointikertomus.

Sonkajärvi TA yleishallinto

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Yleishallinto

Kustannuspaikat: Valtuusto, kunnanhallitus, avustukset, jäsenmaksut ja maksuosuudet, hankerahat, edustus ja suhdetoiminta, toimikunnat ja työryhmät, keskustoimisto, asiointipiste, ICT-palvelut, asumispalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, muu toiminta, pakolaisten palvelut

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, kunnansihteeri

Yleishallinto vastaa kunnan hallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista sekä kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Talousuunnitelma)
120 Yleishallinto						
TOIMINTATUOTOT (€)	761 411,22	96 120,00	96 120,00	104 260,00	105 825,00	107 412,00
TOIMINTAKULUT (€)	-1 404 019,92	-1 661 550,00	-1 661 550,00	-2 111 530,00	-2 211 128,00	-2 261 977,00
TOIMINTAKATE (€)	-642 608,70	-1 565 430,00	-1 565 430,00	-2 007 270,00	-2 105 303,00	-2 154 565,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-19 036,53	-12 320,00	-12 320,00	-12 100,00	-12 100,00	-12 100,00
Laskennalliset tuotot (€)	872 333,26	953 680,00	953 680,00	1 239 750,00	1 266 363,00	1 293 592,00
Laskennalliset kulut (€)	-78 098,97	-74 954,00	-74 954,00	-79 000,00	-80 816,00	-82 676,00
Kokonaiskustannukset (€)	-1 501 155,42	-1 748 824,00	-1 748 824,00	-2 202 630,00	-2 304 044,00	-2 356 753,00
Kokoukset, valtuusto (kpl)	8,00	5,00	-	7,00	7,00	-
Kokoukset, hallitus (kpl)	14,00	15,00	-	15,00	15,00	-
Kokoukset, vanhus- ja vammaisneuvosto (kpl)	4,00	4,00	-	4,00	4,00	-
Kokoukset, kyläparlamentti (lkm)	3,00	4,00	-	4,00	4,00	-
Kokoukset, nuorisovaltuusto (kpl)	5,00	5,00	-	5,00	5,00	-

Perustelut

Yleishallinnon tulosalueen toiminnassa ei ennakoita tapahtuvan merkittäviä muutoksia.

Vakituisen henkilöstön määrä pysyy ennallaan.

Vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisen, hyvinvointialueuudistuksen, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän purkamisen ja asianhallinnan ja arkistoinnin kehittämisen ennakoidaan työllistävän yleishallinnon henkilöstöä merkittävästi vuoden 2023 aikana.

Yleishallinnon kustannuspaikan toimintakate on 275 540 euroa. Yleishallinto sisältää kunnanhallituksen alaisen yleishallinnon ja asianhallinnan ja arkistoinnin. Kustannuspaikalle varataan määräraha määräaikaisen arkistotyöntekijän palkkaamiseen kunnan paperiarkiston ajantasalle saattamiseksi. Kustannuspaikalle varataan 50 000 euroa määräaikaisen lisähenkilöstön palkkaamiseen.

Asiointipisteen kustannuspaikan toimintakate on 84 410 euroa. Asiointipiste sisältää kunnan asiakaspalvelun, postituksen ja monistuksen.

ICT-palvelujen kustannuspaikan toimintakate on 268 670 euroa. Kunnan ICT-palvelut tuottaa pääasiassa Savon ICT Oy.

Henkilöstöpalvelujen kustannuspaikan toimintakate on 136 220 euroa. Henkilöstöpalveluissa varataan 9 860 euroa palkkaperusteisiin eläkemaksuihin. Työterveyshuollon palvelut kunnalle tuottaa Pihlajalinna Oy. Työterveyshuollon kustannuksiin varataan 80 000 euroa ja kela-korvauksia arvioidaan saatavan noin 32 000 euroa. Työterveyshuollon nettokustannuksen arvioidaan siis olevan 48 000 euroa.

Talouspalvelujen kustannuspaikan toimintakate on 438 510 euroa. Talouspalvelut vastaa kunnan kirjanpidosta, raportoinnista Valtionkonttorille, maksuliikenteestä ja talousarvion ja tilinpäätöksen laatimisesta.

Toimialahallinto- ja talouspalvelujen kustannuspaikan toimintakate on 194 560 euroa. Toimialahallinto- ja talouspalvelut vastaavat teknisen toimialan ja sivistystoimialan hallinto- ja taloustehtävistä. Kustannuspaikalle varataan määräraha koulusihteerin seuraajan vieriperehdytysjaksoon ennen koulusihteerin eläköitymistä.

Muu toiminta sisältää verotuskustannukset, joihin varataan 90 000 euroa, ja vakuutukset, joihin varataan 10 000 euroa.

Pakolaisten palveluihin varataan 17 000 euroa.

Löytöeläinpalveluihin varataan 10 000 euroa.

Valtuuston kokouspalkkioihin varataan noin 20 000 euroa ja kunnanhallituksen kokouspalkkioihin 22 000 euroa. Kylä- ja yhdistysparlamentin, nuorisovaltuuston ja lapsi- ja perheparlamentin toimintaan varataan yhteensä 16 500 euroa.

Yleishallinnon alaisia avustuksia on varattu seuraavasti: vesihuoltoavustukset 5000 euroa, vauvarahat 10 000 euroa ja sotaveteraanien leskien siivousavustus 1500 euroa.

Jäsenmaksuista Kuntaliiton jäsenmaksuun on varattu 13 000 euroa ja Pohjois-Savon liiton jäsenmaksuun 34 000 euroa (sisältäen Pohjois-Savon Kehittämisrahaston maksuosuuden).

Ylä-Savon Veturi ry:n kuntarahaosuudeksi varataan 12 000 euroa, Suunnitelmallinen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU)-hankkeeseen 5 000 euroa ja Ylä-Savon romanityöryhmälle eli ns. Maaro-ohjelmalle 1 000 euroa.

Sonkajärvi TA työllistäminen

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Työllistäminen

Kustannuspaikat: Työpaja, työllistämishankkeet, työmarkkinatuen kuntaosuus, nuorten kesätyöllistäminen, oppisopimuskoulutus

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, työllisyyssihteeri, kunnansihteeri

Työllistämisen tulosalue tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistymiseen ja työelämään tai koulutukseen sijoittumiseen. Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
160 Työllistäminen						
TOIMINTATUOTOT (€)	282 173,19	246 400,00	246 400,00	235 800,00	239 337,00	242 927,00
TOIMINTAKULUT (€)	-838 032,26	-819 290,00	-819 290,00	-857 930,00	-928 841,00	-950 197,00
TOIMINTAKATE (€)	-555 859,07	-572 890,00	-572 890,00	-622 130,00	-689 504,00	-707 270,00
Laskennalliset tuotot (€)	698,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset kulut (€)	-34 860,35	-48 212,00	-48 212,00	-54 290,00	-55 538,00	-56 815,00
Kokonaiskustannukset (€)	-872 892,61	-867 502,00	-867 502,00	-912 220,00	-984 379,00	-1 007 012,00
Työllistettyjen määrä (kpl)	31,00	30,00	-	30,00	30,00	-
Työttömät työnhakijat (lkm)	195,00	200,00	-	200,00	200,00	-
Työttömät työnhakijat, alle 25v (lkm)	13,00	15,00	-	15,00	15,00	-
Asiakkaat, 300 pv passiivista työmarkkinatukea saaneet (hlö)	51,00	45,00	-	45,00	45,00	-
Valmennettavat (lkm)	75,00	55,00	-	55,00	55,00	-
Valmennettavat, alle 29v (lkm)	21,00	20,00	-	20,00	20,00	-

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2023-2025
Elinkeinoelämän kehittäminen	Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 11	Turvaamme oman työllistämisyksikön toiminnan	Työttömyysprosentti	Työttömyysprosentin vuosittainen keskiarvo alle 11 %
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua	Nuorten kesätyöllistämiseen varatun määrärahan käyttö	Nuorten kesätyöllistämiseen varatulla määrärahalla työllistetty vähintään 38 nuorta

Toiminnan vuosiaiheet, jotka sivuavat kunnan HyTe- työn vuosiaiheita:

2023: Työpajojen rooli, kuntakokeilu ja hyvinvointialueen tuomat uudistukset. Ovatko työllistämisen tuottamat palvelut oikeanlaisia ja onko niitä tarpeeksi? 2024: Luonnosta voimaa. Työhyvinvointi ja työpajoilla tehtävien ulkotöiden kehittäminen 2025: Perinnetaidot ja lähiruoka

Perustelut

Työllistämisen tulosalueella työskentelee työllisyyskoordinaattorin lisäksi kaksi työ- ja yksilövalmentajaa työpajoilla sekä määrärahaosaston virassa on 1 työ- ja yksilövalmentaja, jolla osa työajasta on työllisyyden kuntakokeilussa ja osa nuorten työpajalla

Painopistealueena on pitkäaikaistyöttömien (vuoden yhtäjaksoinen työttömyys) ja kunnan maksuosuuden piirissä olevien (yli 300 päivää työttömänä työmarkkinatukea saaneet) työllistäminen kunnan työyksiköihin ja työpajoille. Kunta on varautunut työllistämään pitkäaikaistyöttömiä sekä nuoria myös ilman valtion tukea pienentääkseen työttömyyden kustannuksia. Vuoden 2023 suunnittelua hankaloittaa se, ettei vielä ole tullut tietoa kuntien palkkatukioikeudesta eikä myöskään hyvinvointialueen vaikutuksista kuntouttavaan

työtoimintaa, joten suunnitelmat on tehty niin, ettei muutoksia ole ennakoitu tai voitu kokonaisuudessaan arvioida talousarviossa.

Työllistämisen tulosalueelle kirjataan työpajoille työllistettyjen henkilöiden palkkauskustannusten lisäksi myös muihin kunnan omiin työyksiköihin palkattujen henkilöiden kustannukset ja niihin saatavat tuet. Nämä nettokustannukset on kohdennettu sisäisenä laskutuksena ao. työyksiköille v. 2020 alkaen.

Työllisyden kuntakokeilu on tuonut mahdollisuuden reagoida asioihin nopeammin, koska suurin osa työttömistä on kunnan asiakkaina kuntakokeilussa. Työllisyshoidossa kiinnitetään huomioita työllistämistoimien oikea-aikaisuuteen, asiakkaan työkykyä eteenpäin vieviin toimiin sekä jatkopoluttamiseen tai tarvittaessa eläkepäästösten saamiseen. Kuntakokeilu on muuttanut myös siten työllistämisen tulosalueen töitä, että kuntakokeilu on vahvasti asiantuntijatyötä ja asiakkaat pyritään ohjaamaan avoimille työmarkkinoille. Työpajoille ohjautuu pääsääntöisesti osatyökykyisiä.

Alueellista, seudullista ja maakunnallista yhteistyötä tehdään kokoajan. Yritysyhteistyön rooli on kasvanut mm. Sen myötä, että kuntakokeilu myöntää palkkatuet alueen yrityksille, jos tuki kohdistuu Sonkajärveläiseen työttömään.

Työmarkkinatuen kuntaosuus Kunnan maksuosuus 300-999 päivää työmarkkinatukea saaneista on 50 % ja yli 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneista 70 %. Työmarkkinatuen kuntaosuudeksi varataan määrärahaa 0,20 milj.euroa. (2022: 0,20 milj. euroa). Tähän maksuosuuteen on tulossa muutoksia, jolloin kuntien maksuosuus tulenee alkamaan jo 100 työttömyyspäivän kohdalla.

Työpajatoiminta Kunnan työllistämisyksikön tulee suunnitella, kehittää ja toteuttaa uusia aktivointimahdollisuuksia yhteistyössä eri työyksiköiden ja toimijoiden kanssa. Työpajalla valmennettavat tarvitsevat työhön ja koulutukseen aktivoimisen lisäksi myös sosiaalista tukea. Työpajan tehtävät painottuvat kuntouttavaan valmennukseen ja työelämään valmennusta tehdään ensisijaisesti pajan seinien ulkopuolella (esimerkiksi kunnan eri toimintayksiköissä).

Yritysten, yhdistysten, järjestöjen ja säätiöiden pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämisen tukemiseen harkinnanvaraisella työllistämisen kuntalisällä varataan määrärahaa 25 000 euroa (2022: 5000 euroa+ 11 000€ hyvinvointipilootti, joka alkoi kesken suunnittelukauden). Määrärahan suurentamisella on iso tarve, koska edellis vuosien 5000€ on mahdollistanut vain kahden tuen myöntämisen/ vuosi ja nyt kun yritykset hakevat palkkatukia kuntakokeilutoimistosta (eli kunnan palveluista) he osaavat kysyä myös harkinnanvaraista tukea silloin kun heidän palkkaamansa työntekijät ovat pitkäaikaistyöttömiä tai nuoria eli tuen kohderyhmää. Summan nostaminen mahdollistaa hyvinvointipilotin toteuttamisen toisenkin Sonkajärveläisen yhdistyksen kanssa ja n. 6 harkinnanvaraisen työllistämistuen myöntämisen yrityksille/ vuosi.

Nuorten kesätyöllistäminen Nuorten kesätyötukeen varataan rahaa 17 000 euroa (2022: 17 000 euroa). Määrärahalla pystytään tukemaan 38 nuoren työllistymistä (joskin todellisuudessa luku on ollut pikkasen yli 40, koska kaikkien työsuhte ei ole kuukauden pituinen). Kesätyöhön palkataan myös kunnan eri työyksiköihin nuoria. Heitä on ollut n. 10/ vuosi ja heidän palkkarahat ovat määräaikaisten työntekijöiden palkkakustannuksissa.

Työllistämishankkeet

Nuorten työpajatoiminnan kehittämishanke

Hyvinvointialue uudistuksessa nuorten työpajat jäävät kunnille, vaikka kuntouttava työtoiminta muuttuu hyvinvointialueille. Kunnassamme nuorten työpajaan on budjetoitu lisäresurssia, koska uudistus, kuntakokeilu sekä oppivelvollisuuden muutos saattaa tuoda isoja rakenteellisia muutoksia nuorten työpajatoimintaan. Työvoimaresurssia on lisätty ja siihen on laskettu 1 koko aikainen ohjaaja sekä 40% työntekijä hallintoon, lomien tuuraamiseen, nuoriin kuntakokeilun asiakkaisiin sekä nuorten kesätyöhön.

Nuorten työpajatoiminta tarjoaa alle 29-vuotiaille nuorille mahdollisuuksia ohjattuun ja tuettuun työtoimintaan. Nuorilla on mahdollisuus tutustua työelämään ja saada/ylläpitää ammattitaitoa erilaisissa työtehtävissä. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on selkiyttää ammatinvalintaa tai ylläpitää jo olevaa ammattitaitoa. Vuonna 2023 hanke painottuu oppilaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön, opinnollistamiseen sekä kuntakokeilussa saapuviin uusiin asiakkaisiin. Kunnan kesätöissä tarjotaan enemmän ryhmässä tehtäviä kesätöitä, jolloin ensimmäiseen kesätyöhön olisi helpompi tulla. Kunta hakee Itä-Suomen aluehallintovirastolta avustusta nuorten työpajatoimintaan 1,4 työntekijän palkkauskustannuksiin sekä 4kk:n palkkamäärärahoja ylimääräisen ohjaajan palkkaukseen. Toimintamenoissa on varauduttu siihen, että nuorten kanssa on tehtävä entistä enemmän tutustumiskäyntejä oppilaitoksiin ja työpaikkoihin sekä suoritettava korttikoulutuksia.

Iisalmen seudun monialainen yhteispalvelu Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali- terveys- ja kuntoutuspalveluja. Monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kuntakokeilu, kunnat ja Kela yhdessä arvioivat yhteispalvelua tarvitsevien työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat palvelut työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi ja vastaavat yhdessä työttömien työllistämisen prosessin etenemisestä ja seurannasta. Iisalmen seudun monialaiseen yhteispalveluun varataan kuntaosuutta 2 500 euroa. TYP- työn merkitys on entisestään kasvanut kuntakokeilun myötä, varsinkin sosiaalitoimen osuus esim. kuntouttavassa työtoiminnassa on TYP- työn rajapinnalla, osa asiakkaista tarvitsee TYP-työtä, osalle riittää kuntakokeilun ja sosiaalitoimen vahva yhteistyö. Sosiaalityöstä palveluohjaaja on kunnan työllistämisen käytettävissä kuntakokeilun palvelupäivinä eli tiistaisin ja keskiviikkoisin, mikä helpottaa nopeaa reagoimista työttömien asioiden hoitamisessa. TYP- työhön kuuluu terveyspalvelut ja työttömien terveystarkastuksia on kunnassamme tehty paljon ja kuntamme toimintamallia on pilotoitu PoSoTe- uudistuksen valmisteluvaiheessa.

Muut huomiot: Vuoden 2024 lopussa – 2025 alussa työllistäminen siirtynee kuntien vastuulle, joka tulee näkymään jo vuoden 2023 aikana valmisteluna, koulutuksina ja työn sekä työnkuvien muotoutumisena. Vielä ei tiedetä paljonko kuntiin siirtyy resursseja TE-palveluista.

Sonkajärvi TA ruokapalvelut

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Ruokapalvelu

Kustannuspaikat: Sonkajärven yhtenäiskoulun keittiö ja Sukevan koulun keittiö

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, ruokapalvelupäällikkö, kunnansihteeri

Ruokapalvelu valmistaa ravitsevaa, terveellistä ja taloudellista ruokaa kunnan sivistystoimen yksiköihin asiakkaiden erityistarpeet huomioiden. Yhtenäiskoulun keittiö valmistaa koulun lisäksi Sonkajärven päivä- ja vuorohoidon ateriat. Sukevan koulun keittiö valmistaa koulun ja Sukevan päiväkodin ateriat.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
170 Ruokapalvelu						
TOIMINTATUOTOT (€)	1 201 777,14	1 263 490,00	1 263 490,00	553 040,00	561 335,00	569 755,00
TOIMINTAKULUT (€)	-1 083 688,22	-1 170 760,00	-1 170 760,00	-508 710,00	-540 662,00	-553 103,00
TOIMINTAKATE (€)	118 088,92	92 730,00	92 730,00	44 330,00	20 673,00	16 652,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-48 892,16	-47 210,00	-47 210,00	-38 630,00	-38 630,00	-38 630,00
Laskennalliset kulut (€)	-63 611,96	-58 479,00	-58 479,00	-65 110,00	-66 607,00	-68 139,00
Kokonaiskustannukset (€)	-1 196 192,34	-1 276 449,00	-1 276 449,00	-612 450,00	-645 899,00	-659 872,00
Ateriasuoritteet, koulukeskus (kpl)	91 886,00	104 898,00	-	96 175,00	104 898,00	-
Ateriasuoritteet, Sukevan koulu (kpl)	27 435,00	23 280,00	-	15 332,00	23 280,00	-
Ateriasuoritteet yhteensä (kpl)	252 273,00	266 660,00	-	111 507,00	266 660,00	-
kustannus € / ateriasuorite, koulukeskus (€)	4,19	3,95	-	4,51	3,95	-
kustannus € / ateriasuorite, Sukevan koulu (€)	4,97	5,88	-	7,91	5,88	-
kustannus € / ateriasuorite, koko ruokahuolto (€)	4,47	4,56	-	4,97	4,56	-
Asiakaskyselyn toteuttaminen ruokahuollon yksiköissä joka toinen vuosi (vuosi)	-	2 022,00	-	2 023,00	-	-
Suosittelujen mukaiset ruokaohjeet käytössä (Kouluruokasuositus 2017, ikääntyneiden ruokasuositus 2020, sairaalaruokasuositus 2010) 0 = ei käytössä, 1 = käytössä (arvo)	1,00	1,00	-	1,00	1,00	-
Lähiruoan käyttö (%)	17,00	17,00	-	17,00	17,00	-

Perustelut

Ruokapalvelujen talousarvio on tehty lokakuun alussa tiedossa olleiden päätösten perusteella.

Talousarviovuoden 2023 alussa ruokapalvelujen toiminnassa on merkittäviä muutoksia. Osana hyvinvointialueuudistusta sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalvelujen tuottaminen siirtyy hyvinvointialueelle ja sen alihankkijoille. Tämä tarkoittaa suoritemäärien selkeää pudotusta Sonkajärven kunnan ruokapalveluissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden ruokapalvelujen siirtyä Servicalle eli kunnalle jäävät tuotettavaksi koulutoimen ja varhaiskasvatuksen tarvitsemat suoritteet. Sama tapahtuu myös Sukevan taajaman kohdalla, mikä vaikuttaa merkittävästi suoritekohtaiseen hintaan suoritemäärän ollessa niin pieni. Ilman toimintojen sopeuttamista suoritehinta eli yhden kouluruoka-annoksen hinta nousee 5,88 eurosta 7,91 euroon eli 2,03 euroa. Samanaikaisesti koulukeskuksen osalta suoritehinta nousee 3,95 eurosta 4,51 euroon eli 0,56 euroa. Sukevan suoritehinta siis nousee 1,47 euroa enemmän kuin koulukeskuksen suoritehinta. Suoritemäärien laskun lisäksi suoritehintaan vaikuttaa yleinen hintatason nousu.

Sonkajärvi TA terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kustannuspaikat: SOTE kuntayhtymä, kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
180 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen						
TOIMINTAKULUT (€)	-17 346 703,21	-18 553 800,00	-18 553 800,00	-369 000,00	-137 082,00	-140 235,00
TOIMINTAKATE (€)	-17 346 703,21	-18 553 800,00	-18 553 800,00	-369 000,00	-137 082,00	-140 235,00
Kokonaiskustannukset (€)	-17 346 703,21	-18 553 800,00	-18 553 800,00	-369 000,00	-137 082,00	-140 235,00

Perustelut

Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vuoden 1.1.2023 alkaen. Tästä syystä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä puretaan. Kustannuspaikalle SOTE kuntayhtymä varataan 20 000 euroa Sonkajärven kunnan maksuosuuteen purkukustannuksista.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän omistajakuntien järjestämisvastuulle jäävät, kuntayhtymän tällä hetkellä tuottamat palvelut eli ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintä siirtyvät Iisalmen kaupungin tuottamiksi vastuukuntamallilla. Palvelujen maksuosuuteen varataan 285 000 euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöavustuksiin varataan 60 000 euroa, joista myönnetään Päiväkeskus Pysäkki ry:lle avustusta 40 000 euroa ja Sonkajärven Mielenterveyskerho ry/Arjen Askeleelle 20 000 euroa.

Perheentalon toimintaan varataan 4000 euroa.

Sonkajärvi TA elinkeinojen kehittäminen

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Tulosalue: Elinkeinojen kehittäminen

Kustannuspaikat: Elinkeinotoimi, maaseututoimi, lomatoimi

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Elinkeinojen kehittäminen kuntastrategian mukaisesti. Maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät hoitaa maaseutuhallinnon palvelujen järjestämissopimuksen mukaisesti Iisalmen kaupunki.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
190 Elinkeinojen kehittäminen						
TOIMINTATUOTOT (€)	89 192,48	47 300,00	47 300,00	0,00	0,00	0,00
TOIMINTAKULUT (€)	-206 140,85	-320 590,00	-320 590,00	-280 600,00	-287 043,00	-293 651,00
TOIMINTAKATE (€)	-116 948,37	-273 290,00	-273 290,00	-280 600,00	-287 043,00	-293 651,00
Laskennalliset kulut (€)	-1 868,28	-1 350,00	-1 350,00	-5 180,00	-5 299,00	-5 421,00
Kokonaiskustannukset (€)	-208 009,13	-321 940,00	-321 940,00	-285 780,00	-292 342,00	-299 072,00

Perustelut

Elinkeinotoimen kustannuspaikan toimintakate on 280 600 euroa. Elinvoimakoordinaattorin palkkaan ja elinkeinotoimen muihin kuluihin varataan 125 000 euroa per vuosi vuosille 2023 - 2024. Elinvoimakoordinaattorin tehtävänä on edistää yrittäjyyttä, matkailua, kylien toimintaa ja elinvoimaa sekä muita kuntastrategian mukaisia tavoitteita.

Elinvoimakoordinaattorin toiminnan lisäksi aluekehitysrahaan ja sen hallinnointikuluihin varataan 25 000 euroa. Yhteistyöhön Eukonkanto Oy:n kanssa varataan 10 000 euroa. Yhteismarkkinointiryhmän toimintaan varataan 7 000 euroa. Iisalmi ja tienoot -yhteismarkkinointiin varataan 3 000 euroa.

Maaseututoimen kustannuspaikan toimintakate on 83 000 euroa. Kunnan maaseutuhallinnon tehtäviä hoitaa Ylä-Savon maaseutupalvelut. Sonkajärvellä on maaseutupalvelujen toimipiste.

Lomatoimen kustannuspaikan toimintakate on 0 euroa. Kunnan lomituspalvelut järjestää Iisalmen kaupunki. Sonkajärven kunta ei osallistupalvelujen rahoittamiseen. Lomatoimen kustannuspaikalta on ennen vuotta 2023 maksettu Iisalmen kaupungille korvauksia eläkemenoperusteisista eläkemaksuista, mutta eläkemaksujärjestelmän uudistumisen myötä tämäkin erä on poistunut.

Sonkajärvi TA KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO YHTEENSÄ

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
12 Kunnanhallitus ja valtuusto						
TOIMINTATUOTOT (€)	2 334 554,03	1 653 310,00	1 653 310,00	893 100,00	906 497,00	920 094,00
TOIMINTAKULUT (€)	-20 878 584,46	-22 525 990,00	-22 525 990,00	-4 127 770,00	-4 104 756,00	-4 199 163,00
TOIMINTAKATE (€)	-18 544 030,43	-20 872 680,00	-20 872 680,00	-3 234 670,00	-3 198 259,00	-3 279 069,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-67 928,69	-59 530,00	-59 530,00	-50 730,00	-50 730,00	-50 730,00
Laskennalliset tuotot (€)	873 032,08	953 680,00	953 680,00	1 239 750,00	1 266 363,00	1 293 592,00
Laskennalliset kulut (€)	-178 439,56	-182 995,00	-182 995,00	-203 580,00	-208 260,00	-213 051,00
Kokonaiskustannukset (€)	-21 124 952,71	-22 768 515,00	-22 768 515,00	-4 382 080,00	-4 363 746,00	-4 462 944,00

Sonkajärvi TA Sukevan alueen palvelut

TOIMIELIN: SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA

Tulosalue: Sukevan alueen palvelut

Kustannuspaikat: Aluehallinto, alueen kehittäminen, Sukevan asiointipiste

Tilivelvolliset: Sukevan aluelautakunta, aluesihteri, kunnaninsinööri

Sukevan aluelautakunta turvaa ja kehittää yhteistyössä muiden lautakuntien kanssa kunnalliset lähipalvelut Sukevan alueen asukkaille sekä vahvistaa Sukevan alueen yhteisöllisyyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
20 Sukevan aluelautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	25 277,38	23 750,00	23 750,00	23 220,00	23 568,00	23 922,00
TOIMINTAKULUT (€)	-136 403,44	-137 490,00	-137 490,00	-140 130,00	-143 352,00	-146 659,00
TOIMINTAKATE (€)	-111 126,06	-113 740,00	-113 740,00	-116 910,00	-119 784,00	-122 737,00
Laskennalliset tuotot (€)	58 521,23	62 250,00	62 250,00	62 470,00	63 907,00	65 377,00
Laskennalliset kulut (€)	-10 027,31	-11 739,00	-11 739,00	-14 570,00	-14 905,00	-15 248,00
Kokonaiskustannukset (€)	-146 430,75	-149 229,00	-149 229,00	-154 700,00	-158 257,00	-161 907,00
Asiakastyytyväisyys, asiointipiste ()	5,00	4,00	-	4,00	-	-
Harjoitusvuorot, liikuntasali (kpl)	22,00	20,00	-	20,00	-	-
Käyttäjät, kuntosali (hlö)	146,00	155,00	-	155,00	-	-
Tapahtumat (kpl)	3,00	6,00	-	6,00	-	-
Kävijät tapahtumissa (hlö)	1 800,00	3 500,00	-	3 500,00	-	-

Perustelut

Sukevan aluelautakunta turvaa kuntalaisille Sukevan lähipalvelut ylläpitämällä asiointipisteen palvelukokonaisuutta kirjaston yhteydessä. Sukevan alueen elinvoimaisuutta ja viihtyvyyttä edistetään järjestämällä tapahtumia yhteistyössä paikallisten asukkaiden, yhdistysten ja yrittäjien kanssa. Liikuntatapahtumien ja muiden tapahtumien avulla asukkaita kannustetaan aktiiviseen toimintaan ja omaehtoiseen liikumiseen. Jääalue ja hiihtoladut pidetään kunnossa. Liikuntatilojen varusteita ajanmukaistetaan ja ulkoliikunta-alueita kunnostetaan määrärahojen sallimissa rajoissa. Pankkiautomaatin ylläpitosisopimusta jatketaan. Tämä tukee asukkaiden tasa-arvoisuutta alueellisesti. Pankkiautomaatti toimii myös osana matkailijoiden palveluita. Sukevan kk:n asemakaavan päivitys on vireillä vuonna 2023. Samoin Sukevan vankilan ympäristön OYK kaavaehdotus tulee vuonna 2023 nähtäville.

Sonkajärvi TA varhaiskasvatus

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Sonkajärven päiväkodit, Männikön päiväkotit, perhepäivähoito, lasten kotihoidontuki

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, lautakunnan esittelijä, varhaiskasvatuksen vastaava viranhaltija, päiväkodinjohtajat

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden lapsiperheitä tukevien tahojen kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatusyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Varhaiskasvatusta järjestetään Sonkajärvellä kolmessa kunnallisessa päiväkodissa: Nallemuori, Nallela ja Männikkö sekä kolmessa perhepäivähoitokodissa. Esiopetusta järjestetään Sonkajärven Yhtenäiskoulun esiopetusryhmässä. Samassa ryhmässä tarjotaan myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Sukevan alueella esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Männikön päiväkodissa Vuorohoitoa järjestetään Nallemuorin ja Männikön päiväkodeissa.

Kunnassamme maksetaan myös kotihoidon tuen kuntalisää, jonka suuruudesta ja myöntämiskriteereistä päättää sivistyslautakunta.

Sonkajärvellä toimii lapsiperheiden kohtaamispaikka Perheentalo, jossa perheet voivat tavata toisiaan sekä kunnamme lapsiperhetyötä tekeviä henkilöitä. Perheentalon toimintaa toteutetaan järjestöjen ja kunnan yhteistyönä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
290 Varhaiskasvatus						
TOIMINTATUOTOT (€)	173 666,46	134 300,00	134 300,00	133 100,00	135 095,00	137 123,00
TOIMINTAKULUT (€)	-1 637 169,24	-1 736 760,00	-1 736 760,00	-1 741 040,00	-1 760 596,00	-1 801 122,00
TOIMINTAKATE (€)	-1 463 502,78	-1 602 460,00	-1 602 460,00	-1 607 940,00	-1 625 501,00	-1 663 999,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-5 652,43	-4 000,00	-4 000,00	-1 120,00	-1 120,00	-1 120,00
Laskennalliset tuotot (€)	16 197,58	17 400,00	17 400,00	16 400,00	16 400,00	16 400,00
Laskennalliset kulut (€)	-155 622,93	-172 423,00	-172 423,00	-219 200,00	-223 864,00	-228 635,00
Kokonaiskustannukset (€)	-1 798 444,60	-1 913 183,00	-1 913 183,00	-1 961 360,00	-1 985 580,00	-2 030 877,00
Lapsia kotihoidon tuella (hlö)	56,00	50,00	-	50,00	50,00	50,00
Varhaiskasvatuspaikat (kpl)	98,00	98,00	-	98,00	98,00	98,00
Perhepäivähoitopaikat (kpl)	12,00	12,00	-	12,00	12,00	12,00
0-6-vuotiaat (hlö)	164,00	130,00	-	150,00	145,00	140,00
0-6-v lasten osuus väestöstä (%)	4,30	3,60	-	3,80	3,80	3,80
Varhaiskasvatuksessa lapsia 0-6-vuotiaista (%)	77,00	80,00	-	79,00	79,00	80,00
Kotihoidontuki, €/lapsi (€)	1 626,00	1 500,00	-	1 400,00	1 300,00	1 300,00
Vaka: kustannus/lapsi (€)	11 617,00	10 000,00	-	11 000,00	11 000,00	11 000,00
Hoitopaikan hinta /l vuosi (€)	11 173,00	-	-	-	-	-

Perustelut Varhaiskasvatus on lakisääteinen palvelu, jonka järjestämistä ohjaa varhaiskasvatuslaki ja -asetus, valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä Sonkajärven paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Esiopetuksen järjestämistä ohjaa perusopetuslaki ja -asetus, valtakunnallinen Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet sekä seudullinen lisälmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän esiopetussuunnitelma. Varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on varhaiskasvatuslain turvaama oikeus saada laadukasta, suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusa, opetusta ja hoitoa. Kunnan on järjestettävä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatuksen järjestämisessä on noudatettava lain määräämiä aikarajoja. Varhaiskasvatuslakia on päivitetty syksyllä 2021 henkilöstömitoituksien tarkennusten ja henkilöstön ilmoitusvelvollisuuden osalta ja syksyllä 2022 varhaiskasvatuslakia muutettiin lapselle annettavan tuen osalta. Lakiin lisättiin lapsen oikeus kolmitasoiseen tukeen. Valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on päivitetty vastaamaan syksyllä 2022 voimaantulleita lakimuutoksia. Myös Sonkajärven varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty huomioiden lakimuutokset.

Varhaiskasvatuksen talousarviossa vuodelle 2023 on vakituisten työntekijöiden palkkauskulujen lisäksi varauduttu sijaisten ja määräaikaisten työntekijöiden tarpeeseen. Ylimääräinen varaus määräaikaisten palkkaukseen mahdollistaa esim. lisähenkilöiden palkkaamisen varhaiskasvatarpeen äkillisesti kasvaessa. varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut järjestetään vuoden

ensimmäisellä puoliskolla ostopalveluna. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan rekrytointi toteutetaan elokuussa 2023.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen arvioidaan alenevan aikaisemmasta varhaiskasvatusmaksujen pienenemisen vuoksi. Varhaiskasvatuspaikkojen myynnin ennakoitaan vähentyvän. Talousarviossa on huomioitu varhaiskasvatuspaikkojen ostoa naapurikunnalta.

Vuoden 2023 aikana varhaiskasvatuksen asiakasjärjestelmää (Efficca) päivitetään jo olemassa olevien toiminnallisuuden osalta. Järjestelmän uusiutuessa varaudutaan myös uusien toiminnallisuuden käyttöönottoon. Em. muutokset ja ict - palvelujen hintojen nouseminen on huomioitu talousarviossa. Muutosten vaatimiin koulutuksiin on varauduttu koulutusmäärärahoissa.

Sonkajärven kunnan varhaiskasvatus ja esiopetus on mukana Liikkuva varhaiskasvatus- ohjelmassa. Ohjelma on valtakunnallinen lasten liikkumis- ja hyvinvointiohjelma, jonka tavoitteena on turvata jokaiselle lapselle riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus sekä muokata varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria liikuntamyönteisemmäksi. Varhaiskasvatus on vuonna 2022 ollut mukana hallinnoimassa Liikkuvien ihmisten Sonkajärvi - hanketta. Hankkeelle haetaan jatkorahoitusta vuodelle 2023. Hankkeen edellyttämä omavastuuosuus on huomioitu talousarviossa.

Kotihoidontuen kuntalisään on tehty varaus vuodelle 2023. Vuoden 2023 kuntalisän myöntämisen kriteereistä päätettäessä on huomioitava syksyllä 2022 voimaantulleen perhevapaaudistuksen mahdolliset vaikutukset lisän myöntämisperusteisiin.

Perheentalon toimintaa järjestetään yhteistyössä Mannerheimin lastensuojeluliiton Sonkajärven osaston kanssa. Perheentalo toimii yhteistyöverkoston voimin.

Varhaiskasvatuksessa keskeistä on varhaiskasvatuksen laadun ylläpitäminen ja kehittäminen. Sonkajärven kunnan varhaiskasvatuksen laatua arvioidaan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) suositusten mukaisesti nostamalla vuosittain arvioinnin ja kehittämisen kohteeksi painopistealueena olevia laadun kriteereitä.

Sonkajärven kuntastrategiassa on määritelty menestystekijät vuosille 2022 - 2025. varhaiskasvatuspalveluita arvioidaan ja kehitetään menestystekijöiden pohjalta.

Varhaiskasvatuksen painopistealueita toimintakaudella 2022- 2023 ovat: Vanhempien osallisuus Hyvinvoiva lapsi Liikkuva lapsi ja perhe Kolmitasoisien tuen jalkauttaminen käytäntöön

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet ja mittarit vuosille 2022 - 2025

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2023	Toteuma 2023
Hyvinvoiva kuntalainen	Yhdessä tehden	Vaalimme laadukasta varhaiskasvatusta	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimis- ja arviointikertojen määrä Asiakastyytyväisyyskyselyssä kysytään pitävätkö vanhemmat lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiskeskusteluja hyödyllisenä	Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan 1x vuosi ja sitä arvioidaan vähintään 1Xvuosi, 100 % lapsista Vastausten keskiarvo vähintään hyvä (asteikolla1-5 arvosana 3)	
Hyvinvoiva kuntalainen	Yhdessä tehden	Vaalimme laadukasta varhaiskasvatusta	Ryhmäkohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimis- ja arviointikertojen määrä	Ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan 1x vuosi ja sitä arvioidaan vähintään 1Xvuosi, 100 % ryhmistä	
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on kunnan voimavara	Mahdollistamme henkilöstön kehittämisen työuralla	Täydennyskoulutukseen osallistumisen määrä henkilö/koulutuskerrat/vuosi	vähintään 2 X täydennyskoulutus/ vuosi toteutuu 90 % työntekijöistä	
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on kunnan voimavara	Mahdollistamme henkilöstön kehittämisen työuralla	Kehittämispäivien/- iltojen määrä / työtiimi/vuosi	vähintään 2 X kehittämispäivä/-ilta/ vuosi toteutuu 100 % tiimeistä	

Vahva talous itsenäisen kunnan perusta	Järjestämme keskeiset kunnalliset palvelut lähellä	Varhaiskasvatuspalvelut	Asiakastytyväisyyskyselyssä kysytään kuinka varhaiskasvatuspalvelut palvelevat perheiden arkea	Vastausten keskiarvo vähintään hyvä (asteikolla 1-5 arvosana 3)	
--	--	-------------------------	--	---	--

Sonkajärvi TA koulutoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Koulutoimi

Sonkajärven Yhtenäiskoulu, luokat 1-6 ja 7-9, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus
Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, koulujen rehtorit

Kustannuspaikat: Rutakon koulu, Sukevan koulu, Lyseotien koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, koulujen rehtorit

Sonkajärven koulut toimivat kahdessa keskuksessa: Sonkajärven koulukeskuksessa ja Sukevan perhepalvelukeskuksessa.
Perusopetuksen tehtävänä on taata kaikille kunnassa asuville lapsille tasapuoliset ja suotuisat olosuhteet kasvuille, oppimiselle ja kehitykselle.

Sonkajärven lukiokoulutuksen tarkoituksena on tarjota opiskelijoille monipuoliset jatko-opintovalmiudet kotipaikkakunnan yleislukiassa.
Koulujen yhteistyön avulla toiminta on taloudellista ja herkästi muutoksiin sopeutuvaa.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
300 Koulutoimi						
Koko Koulutoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	214 007,84	216 810,00	216 810,00	187 910,00	190 728,00	193 588,00
TOIMINTAKULUT (€)	-4 169 733,43	-4 382 430,00	-4 382 430,00	-4 613 450,00	-4 709 344,00	-4 817 629,00
TOIMINTAKATE (€)	-3 955 725,59	-4 165 620,00	-4 165 620,00	-4 425 540,00	-4 518 616,00	-4 624 041,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-2 322,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset tuotot (€)	68 599,60	198 920,00	198 920,00	234 020,00	239 071,00	244 238,00
Laskennalliset kulut (€)	-282 465,19	-420 807,00	-420 807,00	-545 930,00	-558 154,00	-570 660,00
Kokonaiskustannukset (€)	-4 454 521,38	-4 803 237,00	-4 803 237,00	-5 159 380,00	-5 267 498,00	-5 388 289,00
Henkilökunta (hlö)	33,00	-	-	2,60	-	-
Esiopetus, Koulukeskus (hlö)	27,00	25,00	-	24,00	176,00	-
Esiopetus, Sukevan koulu (hlö)	2,00	4,00	-	6,00	6,00	-
Oppilaat, erityinen tuki 20.9. (hlö)	38,00	-	-	35,00	36,00	27,00
Oppilaat, tehostettu tuki 20.9. (kpl)	27,00	-	-	41,00	37,00	32,00
Oppilaat, maahanmuuttajat 20.9. (hlö)	0,00	-	-	7,00	3,00	5,00
Tuntiresurssi, perustunnit (h)	684,00	-	-	664,00	652,00	638,00
Tuntiresurssi, muut tehtävät (h)	4,50	-	-	10,00	10,00	10,00
Tunnit / oppilas (h)	2,13	0,00	-	2,23	2,24	2,24
Luokkien määrä (kpl)	23,00	-	-	22,00	19,00	20,00
Opetushenkilökunta / oppilas (hlö)	0,10	0,00	-	0,05	0,12	0,12
Vakituiset erityisopettajat ja erityisluokanopettajat (hlö)	4,00	-	-	4,20	4,20	4,20
Erityisopettajat / oppilas (hlö)	0,01	0,00	-	0,01	0,01	0,01
Koulunkäyntiavustajat / oppilas (hlö)	0,02	0,00	-	0,03	0,03	0,03
Kouluruokailun kokonaiskustannukset € (€)	271 632,00	-	-	335 940,00	230 600,00	17 061,00

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Kouluruokailu / oppilas (€)	-1 038,16	-11 166,25	-	-1 390,99	-1 456,75	-1 521,19
Kuljetettavat oppilaat (hlö)	194,00	-	-	164,00	163,00	108,00
Kuljetuskustannukset (€)	381 489,00	-	-	426 000,00	173 145,00	69 000,00
Kuljetuskustannukset / kuljetettava oppilas (€)	-2 344,97	-	-	-3 067,68	-3 157,49	-4 875,07
Pinta-ala, m ² (m ²)	7 723,00	-	-	-	-	-
Asiakkaat (hlö)	26,00	-	-	26,00	-	-
Tuotot / asiakas (€)	10 869,52	-	-	16 228,08	-	-
Toimintakulut / asiakas (€)	-171 238,41	-	-	-198 437,69	-	-
Toimintakate / asiakas (€)	-160 368,89	-	-	-182 209,62	-	-
Kulut / asiakas (€)	-171 327,75	-	-	-198 437,69	-	-
Netto / asiakas (€)	-160 458,23	-	-	-182 209,62	-	-
Oppilaat, Sukevan koulu (hlö)	36,00	32,00	-	32,00	31,00	-
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 1-6 (hlö)	169,00	172,00	-	169,00	151,00	-
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 7-9 (hlö)	119,00	102,00	-	100,00	108,00	-
Opettajia (virassa) (hlö)	33,00	33,00	-	32,00	32,00	-
Vakituiset koulunkäynninohjaajat (hlö)	7,00	8,00	-	8,00	8,00	-
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	-	62,00	-	60,00	60,00	-
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet kevään yhteishaussa, % ikäluokasta (%)	100,00	100,00	-	100,00	100,00	-
Tutkintotavoitteiset opiskelijat, 20.9 (hlö)	39,00	42,00	-	39,00	45,00	40,00
Yhdistelmä­tutkintoa suorittavat opiskelijat (kpl)	1,00	-	-	5,00	3,00	3,00
Toimintakulut / varsinainen opiskelija (€)	-114 158,94	-114 362,79	-	-132 291,79	-117 055,51	-134 707,23
Pakolliset kurssit (kpl)	65,00	-	-	-	65,00	65,00
Soveltavat kurssit (kpl)	6,00	-	-	3,00	3,00	-
Syventävät kurssit (kpl)	37,00	-	-	-	-	-
Kursseja yhteensä (kpl)	108,00	0,00	0,00	3,00	68,00	65,00
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	4,00	15,00	-	15,00	15,00	-
Toimintakulut / avustettava järjestö (€)	-1 113 049,66	-320 215,80	-	-343 958,67	-351 166,53	-
Kulut / avustettava järjestö (€)	-1 113 630,35	-320 215,80	-	-343 958,67	-351 166,53	-
Avustukset, euroa (€)	162 000,00	-	-	-	-	-

Perustelut Sivistystoimen hallinto Koulutoimen hallinnon tulosalueelle kuuluu sivistyslautakunnan toiminta sekä erilaisten hankkeiden hallinnointi, mikä edellyttää aktiivista hankeprosessien seuranta ja toteuttamista. Hankerahoitus kohdentuu toimintaan joko suoraan (esim. koulun kerhotoiminta) kautta tai välillisesti lisähenkilöstön palkkaamisen kautta. Hankerahoitus on merkittävä lisä perus- ja lukio-opetuksen järjestämiseen Hallinnon tulosalueelta myönnetään sivistystoimen harkinnanvaraiset avustukset. Näihin avustuksiin on varattu talousarvioon 29 000 euroa.

Esiopetus

Esiopetus toteutetaan koulutoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä. Esiopetuksen henkilöstö kuuluu varhaiskasvatuksen

alaisuuteen, mutta kulut kohdentuvat koulutoimeen. Toiminta noudattaa valtakunnallisia esiopetuksen perusteita.

Perusopetus yhtenäiskoulussa

Opetuksellisten tavoitteiden lisäksi kuluvan lukuvuoden painopistealueena on opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti palautuminen, hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen sekä monihäiriötilanteeseen varautuminen. Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia, palautumista pandemiatilanteesta, muista kriisitilanteista sekä tulevaisuuskäytännön vahvistamista on vahvistettava. Yleissivistävän oppilaitoksen tulee tarjota mahdollisuuksia myös sosiaaliseen kanssakäymiseen, maailmankuvan avartamiseen ja monikulttuurisuuteen mm. opintoretkillä.

Perusopetuksen toiminta on lakisääteistä peruspalvelua, jonka suurimmat kustannuserät muodostuvat henkilöstökuluista, kuljetus- ja ateriapalveluista sekä sisäisistä vuokrista. Sisäisten erien kustannusten on arvioitu kasvavan tulevalla talousvuodella, ja kustannusvaikutukset v. 2023 ovat n. 95 000 suuremmat kuin v. 2022. Koulutoimella ei ole tuloja lukuunottamatta avustuksia ja hankerahoitusta, joiden määrää ei voida varmuudella arvioida. Yhtenäiskoulun ja lukion oppilasmäärä tulee edelleen väheneään, joten vakinaisen henkilöstön määrä tulee jatkossakin sopeuttaa kaikissa yksiköissä oppilasmäärään. Kustannustehokkuuden lisäksi tulee huomioida opetuksen laadukkuus, ja opetusryhmien koon tulee pysyä kasvatuksellisia ja opetuksellisia tavoitteita tukevana.

Perusopetus Sukevan koulussa

Sukevalla järjestetään opetusta vuosiluokilla 1 -6. Opetus toteutetaan yhdysluokissa. Oppilasmäärä on ollut vähenevä, ja on ennusteen mukaan edelleen laskeva. Myös Sukevan koulun henkilöstömäärää tulee tarkastella oppilasmäärään nähden. Sukevan koulun oppilasmäärään vaikuttaa Ukrainan sota ja muu maailmanpoliittinen tilanne. Tilapäisen suojelun tarpeessa olevat perheet majoitetaan Sukevalle. Tämä nostaa tilapäisesti Sukevan koulun oppilasmäärää sekä vaikuttaa pedagogisiin järjestelyihin. Valtion erityisavustusta kohdennetaan Sukevan koulun henkilöstöresurssointiin, ja tarve tulee huomioida myös talousarviossa siten, että koulu voi tarvittaessa toimia kolmiopettajaisena tulevana talousarviovuotena.

Lukio-opetus

Lukio-opetus järjestetään kiinteästi perusopetuksen kanssa, mikä tekee siitä kustannustehokkaan toimintamuodon. Opiskelijamäärän vähentyessä oppilaskohtaiset kulut kasvavat. Lukio-opetus järjestetään vielä seuraavan kuluvan lukuvuoden ajan kahden voimassa olevan opetus suunnitelman mukaisesti. Oppivelvollisuuslainsäädäntö edellyttää, että toisen asteen opintojen suorittaminen on maksutonta. Opiskelijoilla on oikeus maksuttomaan opetukseen, oppimateriaaliin ja tarvittavaan välineistöön sekä myös ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Tämä kasvattaa lukion kustannuspaikan kustannuksia. Valtiovalta kattaa kustannuksia kunnan saaman yleiskatteellisen valtionosuuden kautta. Oppimateriaalihankeissa on päädytty oppikirjoihin sähköisen materiaalin sijaan laadukkaan opetuksen turvaamiseksi. Uusi lukiolaki velvoittaa tehostamaan lukio-opiskelijoiden saamaa ohjausta, tukea sekä erityisopetusta.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet liittyvät kansainväliseen Erasmus+-toimintaan, mikäli lukio hyväksytään hankeohjelmiin mukaan.

Oppilas- ja opiskeluhuolto

Oppilashuolto on osa koulun lakisääteistä toimintaa. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaille tulee olla mahdollisuus oppilashuollolliseen ohjaukseen ja tukeen lakisääteisessä ajassa. Nuorten psyykkisen tuen tarve on kasvanut entisestään pandemia-ajan vaikutuksista johtuen. Opiskelun tavoitteiden ja elämänhallinnan valmiuksien saavuttamiseksi koulussa tulee toimia moniammatillista henkilöstöä opetushenkilöstön lisäksi. Riittävä moniammatillinen henkilöstö edistää myös oppilasturvallisuutta sekä henkilöstön työssäjaksamista sekä vähentää näin ollen henkilöstön sairauspoissaoloja.

Koulukuraattorin, -psykykarin ja -psykologin toiminta järjestetään 1.1.2023 alkaen Hyvinvointialueen toimesta. Talousarvon valmisteluvaiheessa käytännön ratkaisut ovat suurelta osin vielä avoimia. Kasvatusohjaajan (koulutsemppari) tehtävänkuvaa on yhdistetty etsivän nuorisotyöntekijän tehtävät. Toimintamuoto on osoittautunut vaikuttavaksi ja vakiintuneeksi, ja tehtävä tulee vakinaistaa. Opetusvelvollisuuteen sitomattoman henkilöstön tuella on suuri vaikutus syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ennaltaehkäisemisessä ja perusopetuksen päättövaiheen opintojen loppuun suorittamisessa sekä osana moniammatillista oppilashuoltoa. Talousarvioon on varattu 60 % kasvatusohjaajan palkkakuluihin. Osa palkkakuluista katetaan etsivän nuorisotyön avustuksella. Elämänhallinnan ja ennaltaehkäisevän työn osuutta pyritään suuntaamaan jatkossa jo perusopetuksen vuosiluokille 5-6 ja vuosiluokkien 6-7 nivelvaiheeseen sekä erityisestiperusopetuksen päättöluokille. Sonkajärvi on mukana Opetus – ja kulttuuriministeriön Sitouttavan kouluyhteistyön pilotointihankkeessa, jonka rahoittamana on palkattu koordinoiva kouluyhteistyöntekijä. Hankkeen tavoitteena on pitkittyneiden poissaolojen ennaltaehkäiseminen ja vaikuttavien toimintamallien kehittäminen. Koulutoimeen haetaan lisäksi avustusta, joka on tarkoitettu kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseen. Avustuksella pyritään vähentämään koronapandemian aikaisten rajoitustoimien kielteisiä vaikutuksia nuoriin. Avustuksella vahvistetaan nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kiinnittymistä koulu- ja oppilaitosyhteisöön heidän elämänhallintataitoja tukien ja syrjäytymistä ehkäisten. Lisäksi sillä tuetaan Ukrainasta sodan vuoksi Suomeen saapuneita nuoria integroitumaan koulu- ja oppilaitosyhteisöön. Pääsääntöisesti muun määräaikaisen henkilöstön palkkakustannukset on saatu katettua erilaisten valtion hanketukien avulla.

Oppivelvollisuuden pidentäminen

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tuli voimaan 1.8.2021. Sen myötä oppivelvollisuus laajenee ja toisen asteen opinnoista tulee maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Sonkajärven kunnassa oppivelvollisuuslainveloitteet koskevat kuntaa perus- ja lukio-opetuksen järjestäjänä sekä asuinkunnan valvontavastuun osalta. Perusopetuksen oppilaille on lain myötä oikeus 8. – 9.vuosiluokalla tehostettuun oppilaanohjaukseen. Tätä toteutetaan lisäämällä yksilöohjauksen määrää, vahvistamalla jatko-opintovalmiuksia sekä tutustumiskäynnillä eri oppilaitoksiin. **Koulukuljetus**

Koulutoimen kustannuksia kasvattavat sisäisten erien kohdentamisen lisäksi kuljetuskustannusten kasvu. Lainsäädännön mukaan

oppilaalla, jonka koulumatkan pituus ylittää laissa määritellyn pituuden on oikeus ilmaiseen koulukuljetukseen väestörekisterin mukaisesta osoitteesta. Koulukuljetukset järjestetään perusopetuksen työjärjestysten mukaisesti. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta toisen asteen opiskelijoille. Koulumatkatuen kriteerit täyttävät opiskelijat saavat koulumatkatukea Kelan kautta. Sonkajärven lukion opiskelijat voivat käyttää perusopetuksen koulukuljetuksia kulkiessaan Sonkajärven kunnan lukiokoulutukseen.

Riskienarviointi

Opetuksen järjestäminen voi vaarantua tilanteessa, jossa suuri joukko henkilöstössä estyy olemasta töissä. Epävarma maailmantilanne ja kansainväliset haasteet edellyttävät varautumista monihäiriötilanteeseen.

Taloudelliset riskit liittyvät toimintakuluihin sijaisjärjestelyjen ja materiaalihankintojen osalta. Kustannusten kasvu heijastuu tulosalueen hankintoihin ja kustannuksiin suoraan ja välillisesti. Ammatillisesti pätevän henkilöstön rekrytointi on haasteellista, ja riskinä on, ettei avautuvia virkoja saada täytettyä pätevällä henkilöstöllä. Ohut henkilöstörakenne on haavahtuva, mikäli avainhenkilöt ovat estyneitä hoitamaan virkaansa tai siirtyvät toisiin tehtäviin. Pitkän aikavälin riskit liittyvät alenevaan väestöennusteeseen ja sen mukanaan tuomaan palvelutason karsimiseen. Poikkeava tilanne lisää myös syrjäytymisriskiä. Sijoitettujen oppilaiden määrä kasvaa, ja inhimilliset ja taloudelliset vaikutukset ovat suuria.

Tavoitteet

Sivistystoimen hallinnon ja koulutoimen talousarvion toiminnalliset tavoitteet pohjautuvat ensisijaisesti kuntastrategian seuraaviin tavoitteisiin:

2. Hyvinvoiva kuntalainen				
Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo v. 2023
Yhdessä tehden	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus.	Vaalimme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	Päästötodistuksen saaneet, % ikäluokasta Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä, % ikäluokasta Jatkuva ammatillinen täydennyskoulutus Ajanmukainen ja riittävä opetusvälineistö ja -teknologia. Nuorten kesätyöpaikkojen määrä	Päästötodistuksen saaneet 100 % ikäluokasta Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä 35 % ikäluokasta Tvt-luokan varustaminen ja esitystekniikan hankkiminen. Vuositainen päivitetään 20% välineistöstä. Jokaiselle kesätöihin hakeutuva nuori työllistyy.
Yhdessä tehden	Edistämme lasten ja nuorten hyvinvointia	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen monipuolisin keinoin.	Oppilashuollon ja oppimisen tukitoimet toteutuvat lakisääteisesti. Poissaoloja seurataan valtakunnallisten ohjeistusten mukaan.	Opiskeluhooltoon pääsee tarpeen ilmetessä määräajassa(7vrk). Varhaisen tuen avulla ennaltaehkäistään koulupoissaolojen pitkittyminen.
Yhdessä tehden	Kunnassa toimivien yhdistysten ja järjestöjen toiminnan tukeminen.	Tuemme yhdistysten ja järjestöjen toimintaa jaettavilla avustuksilla.	Yhdistyksille myönnettujen avustusten määrä, euroa/vuosi	28 000 euroa

3. Seudullinen yhteistyö				
Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo v.2023

3. Seudullinen yhteistyö				
Hyvä seudullinen yhteistyö	Sivistys- ja koulutoimi tekee seudullista yhteistyötä oppilaitosten ja opetuksen järjestäjien kanssa.	Osallistutaan yhteisiin kehittämishankkeisiin. Ylläpidetään ja edistetään yhteistyössä seudun koulutuksellista elinvoimaa.	Toteutuneet hankkeet ja yhteistyömuodot. Mahis- toiminnan jatkuminen.	Vuosittain olemme mukana 1-2 yhteistyöhankkeessa. Kaksoistutukintoa suorittavia opiskelijoita on.

5. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo v. 2023
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitämme henkilöstön osaamista.	Opetuksen järjestäjä hankkii koulutusta ja edistää henkilöstön koulutukseen osallistumisen mahdollisuuksia.	Koulutukseen osallistuminen. Suoritetut tutkinnot.	Jokainen henkilöstön jäsen osallistuu min. 1-2 koulutukseen Ammatillisesti pätevän henkilöstön määrä 100% tai lähes 100%.
	Huolehdimme työhyvinvoinnista.	Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa tuetaan työssäjaksamista varhaisen välittämisen keinoin. Työntehtävien vahvistaminen	Työpaikkaraportit. Työtyytyväisyyspalaute.	Perustehtävän toteuttaminen toteutuu laadukkaasti.

Sonkajärvi TA joukkoliikenne

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Joukkoliikenne

Kustannuspaikat: Joukkoliikenne

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, joukkoliikenteen yhdyshenkilö

Järjestetään joukkoliikennettä kunnan alueella ja asiointiliikennettä lähiseuduille mahdollisimman kattavasti, mutta kustannustehokkaasti yhteistyössä koulutoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kuljetusten kanssa

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
350 Joukkoliikenne						
TOIMINTATUOTOT (€)	6 361,34	9 000,00	9 000,00	5 000,00	5 075,00	5 151,00
TOIMINTAKULUT (€)	-71 414,11	-83 400,00	-83 400,00	-80 400,00	-82 249,00	-84 140,00
TOIMINTAKATE (€)	-65 052,77	-74 400,00	-74 400,00	-75 400,00	-77 174,00	-78 989,00
Laskennalliset kulut (€)	0,00	-2 300,00	-2 300,00	-2 340,00	-2 394,00	-2 449,00
Kokonaiskustannukset (€)	-71 414,11	-85 700,00	-85 700,00	-82 740,00	-84 643,00	-86 589,00
Toimintakate / asukas (€)	-17,23	-20,31	-20,31	-20,24	-22,81	-21,56

Perustelut

Sonkajärven kuntastrategiassakeskeisenä osa-alueena on asuminen ja ympäristö. Liikenneyhteyksillä tuetaan asumista ja työssäkäyntiä. Tavoitteena on, että kunnassa on hyvät liikenneyhteydet ja Pali -liikenne tukee muuta joukkoliikennettä. Kuntastrategian mukaisesti vahvistetaan seudullista elinvoimaisuutta aktiivisella yhteistyöllä joukkoliikennepalvelujenjärjestämisessä Ely-keskuksen ja verkostokuntien kanssa. Kuntien välisessä joukkoliikenteessä toimivaltainen viranomainen on Ely-keskus.

Elinvoimainen kunta		
Tavoite	Toimenpide	Mittari
Kunnan infrastruktuurin kehittäminen	Julkinen liikenne	Liikennevuorot
Asuinkunta työssäkäyntialueella	Pidämme tärkeänä hyviä kulkuyhteyksiä	

Sonkajärvi TA vapaa sivistystoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Vapaa sivistystoimi

Kustannuspaikat: Kansalaisopisto, kirjasto, kulttuuritoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimenjohtaja, kulttuurisihteeri

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi, yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle. Opiston tavoitteena on edistää yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirjasto:

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (29.12.2016/1492) mukaisesti kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjastotoiminta tukee ja edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Sonkajärven kunnankirjasto toimii näiden tavoitteiden edistämiseksi osana Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoa.

Kulttuuritoimi:

Kulttuuritoimi yhdessä aktiivisten kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa edistää ja kehittää kulttuurin harrastusta tarjoamalla tiloja, tukemalla toimintaa ja järjestämällä tapahtumia.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
360 Vapaa sivistystoimi						
Koko Vapaa sivistystoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	49 438,23	90 420,00	90 420,00	71 900,00	72 977,00	74 072,00
TOIMINTAKULUT (€)	-726 245,96	-775 140,00	-775 140,00	-760 920,00	-780 479,00	-798 451,00
TOIMINTAKATE (€)	-676 807,73	-684 720,00	-684 720,00	-689 020,00	-707 502,00	-724 379,00
Laskennalliset kulut (€)	-85 199,50	-100 801,00	-100 801,00	-128 250,00	-131 199,00	-134 217,00
Kokonaiskustannukset (€)	-811 445,46	-875 941,00	-875 941,00	-889 170,00	-911 678,00	-932 668,00
3600 Kansalaisopisto						
TOIMINTATUOTOT (€)	38 798,76	56 000,00	56 000,00	55 500,00	56 332,00	57 178,00
TOIMINTAKULUT (€)	-314 955,31	-327 360,00	-327 360,00	-329 920,00	-339 576,00	-347 387,00
TOIMINTAKATE (€)	-276 156,55	-271 360,00	-271 360,00	-274 420,00	-283 244,00	-290 209,00
Laskennalliset kulut (€)	-27 267,41	-29 803,00	-29 803,00	-41 610,00	-42 567,00	-43 546,00
Kokonaiskustannukset (€)	-342 222,72	-357 163,00	-357 163,00	-371 530,00	-382 143,00	-390 933,00
Opiskelijat (hlö)	759,00	750,00	-	750,00	-	-
Opetustunnit (lkm)	3 619,00	3 500,00	-	3 500,00	-	-
Maksuttomat harrastuskerhot koululaisille, oppitunnit (h)	303,00	600,00	-	790,00	-	-
Maksuttomat harrastuskerhot koululaisille, opiskelijat (hlö)	93,00	120,00	-	130,00	-	-
Asiakastyytyväisyys ()	4,65	4,00	-	4,00	-	-
Kurssit (kpl)	179,00	-	-	120,00	-	-
Vakituisen henkilökunta (hlö)	1,50	-	-	1,50	-	-
€/ OPPITUNTI (€)	76,31	77,53	-	78,41	-	-
€ / OPISKELIJA (€)	363,84	361,81	-	365,89	-	-

3700 Kirjasto

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
TOIMINTATUOTOT (€)	2 111,83	31 800,00	31 800,00	14 200,00	14 412,00	14 628,00
TOIMINTAKULUT (€)	-295 342,58	-329 850,00	-329 850,00	-307 470,00	-314 532,00	-321 776,00
TOIMINTAKATE (€)	-293 230,75	-298 050,00	-298 050,00	-293 270,00	-300 120,00	-307 148,00
Laskennalliset kulut (€)	-47 693,04	-54 958,00	-54 958,00	-65 060,00	-66 556,00	-68 087,00
Kokonaiskustannukset (€)	-343 035,62	-384 808,00	-384 808,00	-372 530,00	-381 088,00	-389 863,00
Lainaukset (kpl)	56 059,00	58 000,00	-	55 000,00	58 000,00	-
Käynnit (kpl)	36 951,00	40 000,00	-	38 000,00	-	-
Verkkokäynnit (kpl)	11 345,00	11 000,00	-	12 000,00	-	-
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä (lkm)	2 403,00	1 000,00	-	1 000,00	-	-
Vakituinen henkilökunta (hlö)	3,00	-	-	3,00	-	-
€ / ASUKAS (€)	77,66	78,91	78,91	76,35	86,02	81,32
3800 Kulttuuritoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	8 527,64	2 620,00	2 620,00	2 200,00	2 233,00	2 266,00
TOIMINTAKULUT (€)	-115 948,07	-117 930,00	-117 930,00	-123 530,00	-126 371,00	-129 288,00
TOIMINTAKATE (€)	-107 420,43	-115 310,00	-115 310,00	-121 330,00	-124 138,00	-127 022,00
Laskennalliset kulut (€)	-10 239,05	-16 040,00	-16 040,00	-21 580,00	-22 076,00	-22 584,00
Kokonaiskustannukset (€)	-126 187,12	-133 970,00	-133 970,00	-145 110,00	-148 447,00	-151 872,00
Vakituinen henkilökunta (hlö)	1,00	-	-	0,70	-	-
Musiikkiopiston opiskelijamäärä (hlö)	17,00	22,00	-	22,00	-	-
€ / ASUKAS (€)	28,45	30,53	30,53	31,59	35,58	33,63
Lasten ja nuorten kulttuuritapahtumat (kpl)	-	-	-	10,00	-	-
Kulttuuritapahtumat (kpl)	-	-	-	10,00	-	-
Museokäynnit (kpl)	4 000,00	5 000,00	-	6 000,00	-	-
Näyttelyt (kpl)	14,00	12,00	-	12,00	-	-
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	2,00	3,00	-	3,00	-	-
Avustukset, euroa (€)	7 000,00	-	-	7 000,00	-	-

Vapaan sivistystoimen talousarvioehdotus sisältää kirjaston kustannuspaikalla Seniorikirjastotyön toimintamallin kehittämishankkeen sekä lasten ja nuorten lukemista edistävän Tarina kantaa -hankkeen tuottoja ja kuluja 12 500 euroa. Molempiin hankkeisiin on saatu aluehallintoviraston myöntämä avustus.

Kansalaisopiston kustannuspaikalle sisältyy Harrastamisen Suomen mallin mukaisten kerhojen tuotot ja kulut, 30 000 euroa. Hankkeeseen on saatu aluehallintoviraston myöntämä avustus, jonka käyttöaika on 31.7.2023 saakka.

Kulttuuritoimen kustannuspaikalle sisältyy määräraha kulttuurisihteerin osa-aikaisen viran (0,70 htv) palkkakustannuksiin sekä Pullomuseon ja kotiseututalon kesäaukiolon laajentamista varten museo-oppaiden palkkakustannuksia kahden kuukauden ajalta.

Sonkajärvi TA nuoriso- ja liikuntatoimi

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tulosalue: Nuoriso- ja liikuntatoimi

Kustannuspaikat: Nuorisotoimi, liikuntatoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, nuoriso- ja liikuntasihteeri

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihteeri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuorisotoimen tehtävänä on nuorten omaan ajan käyttöön kohdistuvan aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, nuorten kasvun, itsenäistymisen ja terveiden elintapojen tukeminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen.

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää kuntalaisille perusliikuntapalveluja, valvoa liikuntapaikkojen ja alueiden olosuhteita sekä edistää kuntalaisten liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa. Liikuntatoimi toimii myös eri seurojen ja järjestöjen välisen yhteistoiminnan ylläpitäjänä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
385 Nuoriso- ja liikuntatoimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	31 087,73	45 290,00	45 290,00	36 990,00	37 543,00	38 108,00
TOIMINTAKULUT (€)	-380 361,73	-408 990,00	-418 990,00	-403 870,00	-413 158,00	-422 664,00
TOIMINTAKATE (€)	-349 274,00	-363 700,00	-373 700,00	-366 880,00	-375 615,00	-384 556,00
Laskennalliset tuotot (€)	19,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset kulut (€)	-26 223,23	-27 114,00	-27 114,00	-38 580,00	-39 468,00	-40 376,00
Kokonaiskustannukset (€)	-406 584,96	-436 104,00	-446 104,00	-442 450,00	-452 626,00	-463 040,00
Toimintatunnit, (h)	24 936,00	-	-	-	-	-
Toimintatunnit / asukas (h)	6,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Käynnit (kpl)	1 166,00	-	-	-	-	-
Käynnit / asukas (kpl)	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakituinen henkilökunta (hlö)	2,00	-	-	1,00	1,00	1,00
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	49,00	65,00	-	65,00	65,00	65,00
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), la-su (%)	38,00	50,00	-	50,00	50,00	50,00
Koulun salin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	15,00	25,00	-	30,00	30,00	30,00
Koulun salin varausprosentti (iltakäyttö), la-su (%)	6,00	25,00	-	30,00	30,00	30,00
Ensilumenladun käyttömaksun maksaneita henkilöitä/v (lkm)	104,00	200,00	-	200,00	200,00	200,00
Jäähallin käyttötunnit vuodessa (h)	1 076,00	1 100,00	-	1 200,00	1 200,00	1 200,00
Jäähallin käyttäjämäärä (hlö)	11 802,00	16 000,00	-	12 000,00	12 000,00	14 000,00
Liikuntatapahtumat krt/vuosi (krt)	6,00	10,00	-	6,00	6,00	6,00
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi (kpl)	916,00	550,00	-	600,00	650,00	700,00
Tapahtumat (kpl)	11,00	10,00	-	11,00	6,00	6,00

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lkm/v (lkm)	0,00	3,00	-	2,00	2,00	2,00
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sonkajärvi (hlö)	17,00	20,00	-	15,00	15,00	15,00
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sukeva (hlö)	8,00	15,00	-	15,00	15,00	15,00
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sonkajärvi (krt)	54,00	80,00	-	80,00	80,00	80,00
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sukeva (krt)	31,00	40,00	-	40,00	40,00	40,00
Tilastoidut nuorten käyntikerrat kahvilassa (krt)	918,00	-	-	2 000,00	2 000,00	2 000,00
Toimipaikkojen lukumäärä (kpl)	2,00	-	-	2,00	2,00	2,00
Kävijät (hlö)	1 166,00	-	-	-	-	-
Toimintapäivät (pv)	85,00	-	-	-	-	-
Tapahtumat, osallistujat (hlö)	200,00	300,00	-	500,00	500,00	500,00
Yhteistyö muiden nuorisotoimijoiden kanssa (seurakunnat, seurat ja yhdistykset), yhteisten tapahtumien lukumäärä (lkm)	2,00	-	-	2,00	2,00	2,00
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lukumäärä/v (lkm)	0,00	-	-	2,00	2,00	2,00
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat nuoret/kpl (hlö)	5,00	15,00	-	10,00	10,00	10,00
Yökahvila krt/vuosi (krt)	11,00	-	-	40,00	40,00	40,00
Kävijämäärä (ka)/ilta (hlö)	17,00	-	-	20,00	20,00	20,00
Katupäivystys iltoja krt/vuosi (krt)	7,00	10,00	-	6,00	6,00	6,00
Etsivän nuorisotyön asiakkaat (hlö)	19,00	-	-	18,00	18,00	18,00
Etsivän nuorisotyön kustannukset (€)	18 895,00	-	-	-	-	-
Etsivä nuorisotyön kustannus / asiakas (€)	994,47	-	-	0,00	0,00	0,00

Perustelut

Nuorisotoimi

Nuorisotyö- ja politiikka kuuluvat kunnan lakisääteisiin tehtäviin. Toteuttaessa nuorisolain tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee tehtävää hoitaessa olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien ja nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Nuorisojärjestöjen toiminta-avustukset on sisällytetty sivistystoimen talousarvioon järjestöjen harkinnanvaraisten avustusten alle.

Sonkajärven nuorisovaltuusto on nuorten oma vaikuttajaryhmä, jonka kautta nuorilla on mahdollisuus saada äänensä kuuluville.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet palveluiden ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen itsenäistymistään. Etsivän nuorisotyön kohderyhmää ovat kaikki alle 29 -vuotiaat nuoret.

Sonkajärvellä etsivän nuorisotyön toimenkuvaan on yhdistetty koulutsempparin tehtävät. Työnkuva jakaantuu 60% koulutsempparin tehtäviin ja 40% etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviin. Oppivelvollisuusiän noustua 18 -vuoteen, kuntiin on syntynyt uusia hoidettavia tehtäviä, jonka vuoksi nuoriso- ja liikuntasiihteeri toimii Sonkajärvellä kuntavalvojana Valpas oppivelvollisuusrekisterissä.

Liikuntalaki - ja asetus ohjaavat kuntia luomaan yleisiä edellytyksiä liikunnalle paikallistasolla järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntaseurojen toiminta-avustukset on sisällytetty sivistystoimen talousarvioon järjestöjen harkinnanvaraisten avustusten alle. Liikuntaseurojen avustuksilla turvataan harrastusmaksujen pysymisen vähintään kohtuullisina kaikenikäisille. Kuntalaisten liikunnallista elämäntapaa sekä hyvinvointia tuetaan edullisten liikuntapaikkamaksujen avulla ja tarjoamalla perheille sekä vammais- ja vanhusjärjestöille maksuttomia vuoroja liikuntahalliin sekä koulun saliin.

Liikuntapaikkojen kehittämisessä liikuntatoimi tekee läheistä yhteistyötä teknisen toimen kanssa tarjoamalla asiantuntija-apua ja tuomalle esille kuntalaisten toiveita.

Nuoriso- ja liikuntatoimi on varannut 2023 talousarvioonsa hanketoiminnan omavastuuosuuksia varten palkkakuluihin yhteensä 10000,00 euroa ja kalustohanhintoihin yhteensä 4000,00 euroa.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet ja mittarit vuosille 2022 - 2025

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2023	Toteuma 2023
Elinvoimainen kunta	Elinvoiman monipuolinenkehittäminen	Kunnan kehittämissyhteistyö kuntalaisten, järjestöjen ja yritysten kanssa	Toteutuneiden toimien määrä	Vähintään yksi yhteishanke	
Hyvinvoiva kuntalainen	Kunnalliset vapaa-ajanlähipalvelut	Hyvät ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet	Asiakastyytyväisyyskysely vapaa-ajanpalveluista	Vastausten keskiarvo vähintään hyvä	
Seudullinen yhteistyö	Hyvä seudullinen yhteistyö	Monipuolinen yhteistyö Ylä-Savon kuntien kanssa	Seudulliset yhteiset hankkeet, retket, tapahtumat vuosittain kpl	Vähintään yksi liikuntatoimen ja yksi nuorisotoimen yhteinen seudullinen tilanne tai tapahtuma	
Vahva talous itsenäisen kunnan perusta	Järjestämme keskeiset kunnalliset palvelut lähellä	liikunta- ja nuorisopalvelut	Asiakaskysely ehkäistäänkö vapaa-ajanpalveluiden avulla sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeen syntyä	Vastausten keskiarvo vähintään hyvä	
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on kunnan voimavara	Sitoudumme jatkuvan kehittämisen periaatteeseen	Toteutuneet koulutukset kpl	Vähintään yksi liikunta-alan ja yksi nuoriso-alan koulutuspäivä vuodessa	

Sonkajärvi TA SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
30 Sivistyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	474 561,60	495 820,00	495 820,00	434 900,00	441 418,00	448 042,00
TOIMINTAKULUT (€)	-6 984 924,47	-7 386 720,00	-7 396 720,00	-7 599 680,00	-7 745 826,00	-7 924 006,00
TOIMINTAKATE (€)	-6 510 362,87	-6 890 900,00	-6 900 900,00	-7 164 780,00	-7 304 408,00	-7 475 964,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-7 975,19	-4 000,00	-4 000,00	-1 120,00	-1 120,00	-1 120,00
Laskennalliset tuotot (€)	84 817,06	216 320,00	216 320,00	250 420,00	255 471,00	260 638,00
Laskennalliset kulut (€)	-549 510,85	-723 445,00	-723 445,00	-934 300,00	-955 079,00	-976 337,00
Kokonaiskustannukset (€)	-7 542 410,51	-8 114 165,00	-8 124 165,00	-8 535 100,00	-8 702 025,00	-8 901 463,00
Henkilökunta (hlö)	33,00	-	-	27,60	-	-
Paikkojen lukumäärä (kpl)	110,00	-	-	12,00	-	-
Alle 3-vuotiaat (yhteensä) (hlö)	17,00	-	-	23,00	-	-
3 vuotta täyttäneet (yhteensä) (hlö)	80,00	-	-	80,00	-	-
Lapset ikäryhmiltä yhteensä (hlö)	97,00	0,00	0,00	103,00	0,00	0,00
Tuotot / Lapset 0-6 -vuotiaat yhteensä (€)	5 766,79	-	-	6 653,59	-	-
Toimintakulut / Lapset 0 -6 -vuotiaat yhteensä (€)	-77 674,59	-	-	-82 854,17	-	-
Toimintakate / Lapset 0-6 -vuotiaat yhteensä (€)	-71 907,80	-	-	-76 200,58	-	-
Kulut / Lapset 0-6 -vuotiaat yhteensä (€)	-77 756,81	-	-	-82 865,05	-	-
Netto / Lapset 0-6 -vuotiaat yhteensä (€)	-71 990,02	-	-	-76 211,46	-	-
3 vuotta täyttäneet, osapäivähoidon lapset, ei tehostettua tai erityistä tukea (hlö)	3,00	-	-	4,00	-	-
Resurssikerroin, alle 3-vuotiaat ()	2,00	-	-	2,00	-	-
Resurssikerroin, 3 vuotta täyttäneet ()	2,00	-	-	2,00	-	-
Alle 3-vuotiaat, vuorohoidon lapset (hlö)	3,00	-	-	-	-	-
3 vuotta täyttäneet, vuorohoidon lapset (hlö)	24,00	-	-	-	-	-
Laskennalliset lapset (lkm)	112,50	0,00	0,00	124,00	0,00	0,00
Tuotot / laskennallinen lapsi (€)	4 972,25	-	-	5 526,77	-	-
Toimintakulut / laskennallinen lapsi (€)	-66 972,76	-	-	-68 822,42	-	-
Toimintakate / laskennallinen lapsi (€)	-62 000,50	-	-	-63 295,65	-	-
Kulut / laskennallinen lapsi (€)	-67 043,65	-	-	-68 831,45	-	-
Netto / laskennallinen lapsi (€)	-62 071,39	-	-	-63 304,68	-	-
Huoneistokulut / asiakas (€)	-12 840,15	-	-	-12 558,16	-	-
Vakituinen kasvatushenkilöstö (hlö)	14,00	-	-	12,00	-	-
Vakituinen muu henkilökunta (hlö)	15,30	-	-	14,00	17,00	14,00
Henkilöstökulut / asiakas (€)	-41 147,28	-	-	-40 251,94	-	-

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Talousuunnitelma)
Toimipaikkojen lukumäärä (kpl)	2,00	-	-	2,00	2,00	2,00
Pinta-ala, m ² (m ²)	8 998,50	-	-	1 274,50	-	-
Pinta-ala m ² / asiakas (m ²)	92,77	-	-	12,37	-	-
Vuorohoito, yksikössä vuorohoitoa (1) / yksikkö vuorohoitoyksikkö (2) / ei vuorohoitoa (tyhjä) ()	2,00	-	-	2,00	-	-
Kulut / lapsi (lapset + esiopetus + avoin pk) (€)	-59 860,40	-1 159 166,43	-	-62 758,09	-1 740 405,00	-
Toimintakulut / toimintatunti (€)	-302,15	-	-	-	-	-
Vakituinen henkilökunta (hlö)	16,00	-	-	9,20	1,00	1,00
Asiakkaat tai esioppilaat, 20.9. (hlö)	29,00	29,00	-	30,00	182,00	-
Oppilaat 20.9., pelkässä esiopetuksessa (hlö)	3,00	7,00	-	7,00	5,00	-
Esiopetus, Koulukeskus (hlö)	27,00	25,00	-	24,00	176,00	-
Esiopetus, Sukevan koulu (hlö)	2,00	4,00	-	6,00	6,00	-
Tuotot / oppilas tai asiakas (€)	19 288,92	24 556,55	-	22 844,00	3 829,06	-
Toimintakulut / oppilas tai asiakas (€)	-259 808,11	-279 660,86	-	-284 466,00	-47 807,17	-
Kulut / oppilas tai asiakas (€)	-260 083,12	-279 798,79	-	-284 503,33	-47 813,32	-
Netto / oppilas tai asiakas (€)	-240 794,20	-255 242,24	-	-261 659,33	-43 984,26	-
Henkilöstökulut / esioppilas (€)	-137 630,56	-146 588,97	-	-138 198,33	-23 315,25	-
Huoneistokulut / esioppilas (€)	-42 948,07	-41 955,17	-	-43 116,33	-7 270,55	-
Esiopetuksen järjestämisaikka, päiväkodissa (1) / koulussa (2) / molemmissa (3) ()	2,00	-	-	-	-	-
Tuen saaja, kotihoidontuki (hlö)	54,00	-	-	-	-	-
Toimintakulut / Kotihoidon tuen saaja (€)	-139 526,58	-	-	-	-	-
Kulut / Kotihoidon tuen saaja (€)	-139 674,27	-	-	-	-	-
Lapsia kotihoidon tuella (hlö)	56,00	50,00	-	50,00	50,00	50,00
Varhaiskasvatuspaikat (kpl)	98,00	98,00	-	98,00	98,00	98,00
Perhepäivähoitopaikat (kpl)	12,00	12,00	-	12,00	12,00	12,00
0-6-vuotiaat (hlö)	164,00	130,00	-	150,00	145,00	140,00
0-6-v lasten osuus väestöstä (%)	4,30	3,60	-	3,80	3,80	3,80
Varhaiskasvatuksessa lapsia 0-6-vuotiaista (%)	77,00	80,00	-	79,00	79,00	80,00
Kotihoidontuki, €/lapsi (€)	1 626,00	1 500,00	-	1 400,00	1 300,00	1 300,00
Vaka: kustannus/lapsi (€)	11 617,00	10 000,00	-	11 000,00	11 000,00	11 000,00
Hoitopaikan hinta /l vuosi (€)	11 173,00	-	-	-	-	-
Oppilaat, yhteensä 20.9. (kpl)	324,00	32,00	-	302,00	295,00	289,00

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Oppilaat, erityinen tuki 20.9. (hlö)	38,00	-	-	35,00	36,00	27,00
Oppilaat, tehostettu tuki 20.9. (kpl)	27,00	-	-	41,00	37,00	32,00
Oppilaat, maahanmuuttajat 20.9. (hlö)	0,00	-	-	7,00	3,00	5,00
Tuotot / oppilas (€)	1 726,48	22 254,38	-	2 269,27	2 362,34	2 452,18
Toimintakulut / oppilas (€)	-23 254,43	-253 442,66	-	-28 258,21	-29 494,59	-30 797,03
Toimintakate / oppilas (€)	-21 527,95	-231 188,28	-	-25 988,94	-27 132,26	-28 344,85
Kulut / oppilas (€)	-23 279,04	-253 567,66	-	-28 261,92	-29 498,39	-30 800,91
Netto / oppilas (€)	-21 552,57	-231 313,28	-	-25 992,65	-27 136,05	-28 348,73
Huoneistokulut / oppilas (€)	-3 844,12	-38 021,88	-	-4 283,08	-4 485,56	-4 684,00
Henkilöstökulut / oppilas (€)	-12 318,78	-132 846,25	-	-13 728,31	-14 384,32	-15 020,74
Tuntiresurssi, perustunnit (h)	684,00	-	-	664,00	652,00	638,00
Tuntiresurssi, muut tehtävät (h)	4,50	-	-	10,00	10,00	10,00
Tunnit / oppilas (h)	2,13	0,00	-	2,23	2,24	2,24
Luokkien määrä (kpl)	23,00	-	-	22,00	19,00	20,00
Opetushenkilökunta / oppilas (hlö)	0,10	0,00	-	0,05	0,12	0,12
Vakituiset erityisopettajat ja erityisluokanopettajat (hlö)	4,00	-	-	4,20	4,20	4,20
Erytisopettajat / oppilas (hlö)	0,01	0,00	-	0,01	0,01	0,01
Koulunkäyntiavustajat / oppilas (hlö)	0,02	0,00	-	0,03	0,03	0,03
Kouluruokailun kokonaiskustannukset € (€)	271 632,00	-	-	335 940,00	230 600,00	17 061,00
Kouluruokailu / oppilas (€)	-1 383,79	-15 265,00	-	-1 810,40	-1 895,98	-1 979,86
Kuljetettavat oppilaat (hlö)	194,00	-	-	164,00	163,00	108,00
Kuljetuskustannukset (€)	381 489,00	-	-	426 000,00	173 145,00	69 000,00
Kuljetuskustannukset / kuljetettava oppilas (€)	-2 724,50	-	-	-3 617,01	-3 722,90	-5 748,06
Pinta-alaneliöt / opiskelija (m ²)	11,86	0,00	-	1,70	-	-
Vakituinen opetushenkilökunta (hlö)	32,15	-	-	16,00	36,75	35,00
Koulunkäyntiohjaaja (hlö)	8,00	-	-	9,00	9,00	8,00
Asiakkaat (hlö)	26,00	-	-	26,00	-	-
Tuotot / asiakas (€)	4 547,79	-	-	5 312,56	-	-
Toimintakulut / asiakas (€)	-61 255,57	-	-	-66 154,88	-	-
Toimintakate / asiakas (€)	-56 707,78	-	-	-60 842,33	-	-
Kulut / asiakas (€)	-61 320,41	-	-	-66 163,57	-	-
Netto / asiakas (€)	-56 772,62	-	-	-60 851,01	-	-
Toimintatunnit, (h)	24 936,00	-	-	-	-	-
Asukasluku (hlö)	3 776,00	3 777,00	3 777,00	3 841,00	3 489,00	3 777,00
Oppilaat, Sukevan koulu (hlö)	36,00	32,00	-	32,00	31,00	-
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 1-6 (hlö)	169,00	172,00	-	169,00	151,00	-
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 7-9 (hlö)	119,00	102,00	-	100,00	108,00	-
Opettajia (virassa) (hlö)	33,00	33,00	-	32,00	32,00	-

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Vakituiset koulunkäynninohjaajat (hlö)	7,00	8,00	-	8,00	8,00	-
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	-	62,00	-	60,00	60,00	-
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet kevään yhteishaussa, % ikäluokasta (%)	100,00	100,00	-	100,00	100,00	-
Tutkintotavoitteiset opiskelijat, 20.9 (hlö)	39,00	42,00	-	39,00	45,00	40,00
Yhdistelmätkintoa suorittavat opiskelijat (kpl)	1,00	-	-	5,00	3,00	3,00
Toimintakulut / varsinainen opiskelija (€)	-193 190,65	-193 099,17	-	-218 820,00	-193 353,44	-222 508,58
Kulut / varsinainen opiskelija (€)	-193 395,14	-193 194,40	-	-218 848,72	-193 378,33	-222 536,58
Henkilöstökulut / varsinainen opiskelija (€)	-102 340,67	-101 216,19	-	-106 306,41	-94 297,22	-108 524,83
Varsinaiset ja aineopiskelijat yhteensä (hlö)	39,00	42,00	0,00	39,00	45,00	40,00
Toimintakulut / opiskelija (€)	-9 926,79	-10 813,55	-	-11 378,64	-	-
Kulut / opiskelija (€)	-9 937,30	-10 818,89	-	-11 380,13	-	-
Pakolliset kurssit (kpl)	65,00	-	-	-	65,00	65,00
Soveltavat kurssit (kpl)	6,00	-	-	3,00	3,00	-
Syventävät kurssit (kpl)	37,00	-	-	-	-	-
Kursseja yhteensä (kpl)	108,00	0,00	0,00	3,00	68,00	65,00
Kursseja / opiskelija (kpl)	0,24	0,00	-	0,16	-	-
Opiskelijat (hlö)	759,00	750,00	-	750,00	-	-
Opetustunnit (lkm)	3 619,00	3 500,00	-	3 500,00	-	-
Peittävyys (opiskelijat/asukkaat) (%)	20,10	19,86	0,00	19,53	0,00	0,00
Maksutuottojen osuus toimintakuluista (%)	-1,71	-1,27	-1,26	-1,12	-1,12	-1,11
Toimintakulut / opetustunti (€)	-2 081,91	-2 317,19	-	-2 438,28	-	-
Kulut / opetustunti (€)	-2 084,11	-2 318,33	-	-2 438,60	-	-
Opetustunteja / varsinainen opiskelija (h)	2,77	0,00	-	0,08	1,51	1,63
Maksuttomat harrastuskerhot koululaisille, oppitunnit (h)	303,00	600,00	-	790,00	-	-
Maksuttomat harrastuskerhot koululaisille, opiskelijat (hlö)	93,00	120,00	-	130,00	-	-
€ / oppitunti (€)	76,00	-	-	-	-	-
Asiakastytyväisyys ()	4,65	4,00	-	4,00	-	-
Kurssilaiset (hlö)	1 864,00	-	-	-	-	-
Toimintakulut / kurssilainen (€)	-4 042,08	-	-	-	-	-
Kulut / kurssilainen (€)	-4 046,36	-	-	-	-	-
Kurssit (kpl)	179,00	-	-	120,00	-	-
Toimintakulut / kurssi (€)	-69 763,29	-	-	-2 844 660,00	-127 954,49	-136 928,35
Kulut / kurssi (€)	-69 837,13	-	-	-2 845 033,33	-127 970,96	-136 945,58
€ / OPPITUNTI (€)	1 798,94	1 968,83	-	2 047,08	-	-
€ / OPISKELIJA (€)	8 577,55	9 187,87	-	9 553,04	-	-
Musiikkiopiston opiskelijat yhteensä (hlö)	39,00	42,00	0,00	39,00	45,00	40,00

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Tuotot / musiikkiopiston opiskelija (€)	14 343,04	16 955,71	-	17 572,31	15 486,42	17 717,00
Toimintakulut / musiikkiopiston opiskelija (€)	-193 190,65	-193 099,17	-	-218 820,00	-193 353,44	-222 508,58
Toimintakate / musiikkiopiston opiskelija (€)	-178 847,61	-176 143,45	-	-201 247,69	-177 867,02	-204 791,58
Kulut / musiikkiopiston opiskelija (€)	-193 395,14	-193 194,40	-	-218 848,72	-193 378,33	-222 536,58
Netto / musiikkiopiston opiskelija (€)	-179 052,10	-176 238,69	-	-201 276,41	-177 891,91	-204 819,58
Opetustunnit / Musiikkiopiston opiskelija (h)	92,79	83,33	-	89,74	0,00	0,00
Lainaukset (kpl)	56 059,00	58 000,00	-	55 000,00	58 000,00	-
Toimintakulut / lainaus (€)	-134,40	-139,83	-	-155,16	-150,02	-
Lainaukset / asukas (kpl)	14,85	15,36	0,00	14,32	16,62	0,00
Käynnit (kpl)	38 117,00	40 000,00	-	38 000,00	-	-
Verkkokäynnit (kpl)	11 345,00	11 000,00	-	12 000,00	-	-
Käynnit / asukas (kpl)	10,09	10,59	0,00	9,89	0,00	0,00
Toimintakulut / käynti (€)	-197,67	-202,75	-	-224,58	-	-
Kulut / käynti (€)	-197,88	-202,85	-	-224,61	-	-
Kulut / lainaus (€)	-134,54	-139,90	-	-155,18	-150,03	-
Kulut / toimintatunti (€)	-302,47	-	-	-	-	-
Toimintatunnit / asukas (h)	6,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
€ / asukas (€)	77,00	-	-	-	-	-
Kulut / asukas (€)	-1 997,46	-2 148,31	-2 150,96	-2 222,10	-2 494,13	-2 356,75
€ / ASUKAS (€)	1 724,14	1 824,44	1 827,08	1 865,34	2 093,55	1 979,34
Lasten- ja koulukonserttien määrä (kpl)	6,00	10,00	-	10,00	-	-
Kulttuurimatkat (kpl)	0,00	2,00	-	-	-	-
Matkat, osallistujat (hlö)	0,00	100,00	-	-	-	-
Musiikkiopiston opiskelijamäärä (hlö)	17,00	22,00	-	22,00	-	-
Toimintakate / asukas (€)	-1 847,21	-1 958,70	-1 961,35	-2 043,39	-2 294,07	-2 168,83
Lasten ja nuorten kulttuuritapahtumat (kpl)	-	-	-	10,00	-	-
Kulttuuritapahtumat (kpl)	-	-	-	10,00	-	-
Museokäynnit (kpl)	4 000,00	5 000,00	-	6 000,00	-	-
Näyttelyt (kpl)	14,00	12,00	-	12,00	-	-
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	6,00	18,00	-	18,00	15,00	-
Toimintakulut / avustettava järjestö (€)	-1 255 739,22	-450 564,72	-	-474 110,00	-580 060,33	-
Kulut / avustettava järjestö (€)	-1 257 068,42	-450 786,94	-	-474 172,22	-580 135,00	-
Avustukset, euroa (€)	169 000,00	-	-	7 000,00	-	-
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	49,00	65,00	-	65,00	65,00	65,00
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö), la-su (%)	38,00	50,00	-	50,00	50,00	50,00
Koulun salin varausprosentti (iltakäyttö), ma-pe (%)	15,00	25,00	-	30,00	30,00	30,00
Koulun salin varausprosentti (iltakäyttö), la-su (%)	6,00	25,00	-	30,00	30,00	30,00

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Ensilumenladun käyttömaksun maksaneita henkilöitä/v (lkm)	104,00	200,00	-	200,00	200,00	200,00
Jäähallin käyttötunnit vuodessa (h)	1 076,00	1 100,00	-	1 200,00	1 200,00	1 200,00
Jäähallin käyttäjämäärä (hlö)	11 802,00	16 000,00	-	12 000,00	12 000,00	14 000,00
Liikuntatapahtumat krt/vuosi (krt)	6,00	10,00	-	6,00	6,00	6,00
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi (kpl)	916,00	550,00	-	600,00	650,00	700,00
Tapahtumat (kpl)	11,00	10,00	-	11,00	6,00	6,00
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lkm/v (lkm)	0,00	3,00	-	2,00	2,00	2,00
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sonkajärvi (hlö)	17,00	20,00	-	15,00	15,00	15,00
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sukeva (hlö)	8,00	15,00	-	15,00	15,00	15,00
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sonkajärvi (krt)	54,00	80,00	-	80,00	80,00	80,00
Nuorisotilat avoinna kertaa, Sukeva (krt)	31,00	40,00	-	40,00	40,00	40,00
Tilastoidut nuorten käyntikerrat kahvilassa (krt)	918,00	-	-	2 000,00	2 000,00	2 000,00
Kävijät (hlö)	1 166,00	-	-	-	-	-
Toimintapäivät (pv)	85,00	-	-	-	-	-
Tapahtumat, osallistujat (hlö)	200,00	300,00	-	500,00	500,00	500,00
Yhteistyö muiden nuorisotoimijoiden kanssa (seurakunnat, seurat ja yhdistykset), yhteisten tapahtumien lukumäärä (lkm)	2,00	-	-	2,00	2,00	2,00
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapah- tumat, lukumäärä/v (lkm)	0,00	-	-	2,00	2,00	2,00
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat nuoret/kpl (hlö)	5,00	15,00	-	10,00	10,00	10,00
Yökahvila krt/vuosi (krt)	11,00	-	-	40,00	40,00	40,00
Kävijämäärä (ka)/ilta (hlö)	17,00	-	-	20,00	20,00	20,00
Katupäivystys iltoja krt/vuosi (krt)	7,00	10,00	-	6,00	6,00	6,00
Etsivän nuorisotyön asiakkaat (hlö)	19,00	-	-	18,00	18,00	18,00
Etsivän nuorisotyön kustannukset (€)	18 895,00	-	-	-	-	-
Etsivä nuorisotyön kustannus / asiakas (€)	994,47	-	-	0,00	0,00	0,00

Poikkeamat

Sonkajärvi TA tekninen toimi

Kustannuspaikat: Tekninen hallinto, kaavoitus, mittaus, paikkatieto- ja kartastopalvelut, osoitehuolto, jätehuolto, isännöinti ja muut yhteiset tehtävät, varasto ja konekeskus, kiinteistöjen hoito, kiinteistöjen kunnossapito ja rakentaminen, maa- ja metsätilat, tontit, kadut, kevyen liikenteen väylät, yksityistiet, maisemagalleriakohteet, puistot ja torit, liikunta- ja virkistysalueet, muut yleiset alueet

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, kunnanrakennusmestari

Tekninen toimi tuottaa kuntalaisille teknisen toimen, tilapalvelun, liikenneväylien, ympäristö- ja viheralueiden sekä liikuntapaikkojen hoitopalvelut. Palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten, yritysten ja yhteisöjen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen mukaisesti Sonkajärvellä.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
600 Tekninen toimi						
Koko Tekninen toimi						
TOIMINTATUOTOT (€)	2 825 589,76	2 823 720,00	2 823 720,00	3 349 640,00	3 205 307,00	3 253 387,00
TOIMINTAKULUT (€)	-3 267 583,00	-2 849 550,00	-2 849 550,00	-3 298 340,00	-3 354 973,00	-3 432 152,00
TOIMINTAKATE (€)	-441 993,24	-25 830,00	-25 830,00	51 300,00	-149 666,00	-178 765,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-946 967,18	-977 340,00	-977 340,00	-913 170,00	-913 170,00	-913 170,00
Laskennalliset tuotot (€)	217 617,07	262 030,00	262 030,00	246 700,00	252 374,00	258 178,00
Laskennalliset kulut (€)	-466 825,81	-537 939,00	-537 939,00	-572 330,00	-583 596,00	-595 120,00
Kokonaiskustannukset (€)	-4 681 375,99	-4 364 829,00	-4 364 829,00	-4 783 840,00	-4 851 739,00	-4 940 442,00
Vakituinen henkilökunta (hlö)	0,70	-	-	-	-	-
Kerrosala (k-m ²)	17 024,00	-	-	16 741,00	-	-
Kulut / k-m ² / kk (€)	-22,92	-	-	-23,81	-	-
Kerrosala, ostopalvelu (k-m ²)	655,00	-	-	-	-	-
Ostopalvelukulut /k-m ² / kk (€)	-595,59	-	-	-	-	-
Kulut / k-m ² (yhteensä) / kk (€)	-22,07	-	-	-23,81	-	-
Kulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-264,80	-	-	-285,76	-	-
Toimintakulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-211,23	-	-	-231,21	-	-
Valmistumis- tai peruskorjausvuosi (vuosi)	2 005,00	-	-	-	-	-
Kadut, ab (km)	15,40	15,15	-	15,40	15,15	-
Kadut, sr (km)	5,70	5,20	-	5,70	5,20	-
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	15,40	15,15	-	15,15	15,15	-
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10	2,10	-	2,10	2,10	-
Kevyen liikenteen väylät (km)	11,50	11,44	-	11,44	11,44	-
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	1,00	3,00	-	3,00	3,00	-
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)	6 728,02	-	-	-	-	-
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)	3 428,59	-	-	-	-	-
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)	1 814,92	-	-	-	-	-
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)	774,61	-	-	-	-	-
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	1,00	5,00	-	5,00	5,00	-

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)	52 Talousarvio 2025 (Talousuunnitelma)
Yksitystiet, pituus (km)	426,00	422,00	-	358,00	422,00	-
Tiekunnat (kpl)	112,00	111,00	-	107,00	111,00	-
Avustukset, euroa (€)	76 937,00	-	-	105 000,00	-	-
Yksitystieavustukset / tiekunta (€)	686,94	0,00	-	981,31	0,00	-
Yksitysteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	270 000,00	-	270 000,00	270 000,00	-
Pinta-ala, ha (ha)	752,73	-	-	-	-	-
Toimintakulut / ha (€)	-4 961,15	-	-	-	-	-
Kulut / ha (€)	-6 219,20	-	-	-	-	-
6010 Tekninen hallinto						
TOIMINTATUOTOT (€)	29 249,35	52 890,00	52 890,00	48 140,00	48 862,00	49 595,00
TOIMINTAKULUT (€)	-120 804,69	-123 430,00	-123 430,00	-114 960,00	-117 599,00	-120 314,00
TOIMINTAKATE (€)	-91 555,34	-70 540,00	-70 540,00	-66 820,00	-68 737,00	-70 719,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 279,75	-1 280,00	-1 280,00	-1 280,00	-1 280,00	-1 280,00
Laskennalliset tuotot (€)	99 650,04	140 280,00	140 280,00	137 200,00	140 356,00	143 584,00
Laskennalliset kulut (€)	-6 793,51	-76 462,00	-76 462,00	-78 900,00	-80 715,00	-82 571,00
Kokonaiskustannukset (€)	-128 877,95	-201 172,00	-201 172,00	-195 140,00	-199 594,00	-204 165,00
6020 Maankäyttö						
TOIMINTATUOTOT (€)	4,03	200,00	200,00	200,00	203,00	206,00
TOIMINTAKULUT (€)	-14 340,82	-23 800,00	-23 800,00	-23 600,00	-24 141,00	-24 693,00
TOIMINTAKATE (€)	-14 336,79	-23 600,00	-23 600,00	-23 400,00	-23 938,00	-24 487,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-6 935,41	-6 940,00	-6 940,00	-6 940,00	-6 940,00	-6 940,00
Laskennalliset kulut (€)	0,00	-1 200,00	-1 200,00	-1 220,00	-1 247,00	-1 275,00
Kokonaiskustannukset (€)	-21 276,23	-31 940,00	-31 940,00	-31 760,00	-32 328,00	-32 908,00
6030 Ympäristön huolto						
TOIMINTATUOTOT (€)	0,00	100,00	100,00	100,00	101,00	103,00
TOIMINTAKULUT (€)	-8 188,28	-8 400,00	-8 400,00	-10 900,00	-11 151,00	-11 408,00
TOIMINTAKATE (€)	-8 188,28	-8 300,00	-8 300,00	-10 800,00	-11 050,00	-11 305,00
Laskennalliset kulut (€)	0,00	-910,00	-910,00	-700,00	-716,00	-732,00
Kokonaiskustannukset (€)	-8 188,28	-9 310,00	-9 310,00	-11 600,00	-11 867,00	-12 140,00
6110 Tilapalvelu						
TOIMINTATUOTOT (€)	25 829,12	34 270,00	34 270,00	30 320,00	30 775,00	31 236,00
TOIMINTAKULUT (€)	-134 091,21	-179 230,00	-179 230,00	-163 990,00	-167 773,00	-171 628,00
TOIMINTAKATE (€)	-108 262,09	-144 960,00	-144 960,00	-133 670,00	-136 998,00	-140 392,00
Laskennalliset tuotot (€)	117 625,90	121 750,00	121 750,00	109 500,00	112 018,00	114 594,00
Laskennalliset kulut (€)	-9 265,46	-15 947,00	-15 947,00	-18 440,00	-18 864,00	-19 298,00
Kokonaiskustannukset (€)	-143 356,67	-195 177,00	-195 177,00	-182 430,00	-186 637,00	-190 926,00
Rakennusten tilavuus (m ³)	126 380,00	119 630,00	-	118 540,00	118 540,00	-
Käyttöaste (%)	75,00	77,00	-	78,00	80,00	-
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v (kpl)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä (%)	90,00	90,00	-	90,00	90,00	-
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystarkastukset, %/v (%)	25,00	25,00	-	15,00	15,00	-
6120 Kiinteistöt						
TOIMINTATUOTOT (€)	2 700 722,65	2 654 260,00	2 654 260,00	3 182 330,00	3 035 489,00	3 081 021,00
TOIMINTAKULUT (€)	-2 446 649,28	-1 955 550,00	-1 955 550,00	-2 377 080,00	-2 431 836,00	-2 487 786,00
TOIMINTAKATE (€)	254 073,37	698 710,00	698 710,00	805 250,00	603 653,00	593 235,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-748 875,14	-770 440,00	-770 440,00	-767 120,00	-767 120,00	-767 120,00

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)	53 Talousarvio 2025 (Talousuunnitelma)
Laskennalliset tuotot (€)	341,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset kulut (€)	-405 121,08	-399 140,00	-399 140,00	-429 250,00	-437 225,00	-445 384,00
Kokonaiskustannukset (€)	-3 600 645,50	-3 125 130,00	-3 125 130,00	-3 573 450,00	-3 636 181,00	-3 700 290,00
Kerrosala (k-m ²)	17 024,00	-	-	16 741,00	-	-
Kulut / k-m ² / kk (€)	-17,63	-	-	-17,79	-	-
Kerrosala, ostopalvelu (k-m ²)	655,00	-	-	-	-	-
Ostopalvelukulut /k-m ² / kk (€)	-458,10	-	-	-	-	-
Kulut / k-m ² (yhteensä) / kk (€)	-16,97	-	-	-17,79	-	-
Kulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-203,67	-	-	-213,45	-	-
Toimintakulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-161,31	-	-	-167,63	-	-
Valmistumis- tai peruskorjausvuosi (vuosi)	2 005,00	-	-	-	-	-
6130 Maa- ja metsäalueet						
TOIMINTATUOTOT (€)	53 873,74	66 900,00	66 900,00	71 900,00	72 977,00	74 073,00
TOIMINTAKULUT (€)	-74 601,59	-50 210,00	-50 210,00	-52 510,00	-53 718,00	-54 952,00
TOIMINTAKATE (€)	-20 727,85	16 690,00	16 690,00	19 390,00	19 259,00	19 121,00
Laskennalliset kulut (€)	0,00	-6 730,00	-6 730,00	-6 250,00	-6 394,00	-6 541,00
Kokonaiskustannukset (€)	-74 601,59	-56 940,00	-56 940,00	-58 760,00	-60 112,00	-61 493,00
Pinta-ala, ha (ha)	752,73	-	-	-	-	-
Toimintakulut / ha (€)	-99,11	-	-	-	-	-
Kulut / ha (€)	-99,11	-	-	-	-	-
6210 Liikenneväylät						
TOIMINTATUOTOT (€)	12 831,25	13 050,00	13 050,00	14 600,00	14 819,00	15 041,00
TOIMINTAKULUT (€)	-272 463,88	-319 000,00	-319 000,00	-355 600,00	-343 319,00	-351 215,00
TOIMINTAKATE (€)	-259 632,63	-305 950,00	-305 950,00	-341 000,00	-328 500,00	-336 174,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-113 576,94	-123 230,00	-123 230,00	-85 330,00	-85 330,00	-85 330,00
Laskennalliset kulut (€)	-20 554,31	-27 520,00	-27 520,00	-23 400,00	-23 938,00	-24 488,00
Kokonaiskustannukset (€)	-406 595,13	-469 750,00	-469 750,00	-464 330,00	-452 587,00	-461 033,00
Pinta-ala, m ² (m ²)	1 704 000,00	-	-	-	-	-
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-0,17	-	-	-	-	-
Kulut / neliö (m ²) (€)	-0,24	-	-	-	-	-
Kadut, ab (km)	15,40	15,15	-	15,40	15,15	-
Kadut, sr (km)	5,70	5,20	-	5,70	5,20	-
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	15,40	15,15	-	15,15	15,15	-
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10	2,10	-	2,10	2,10	-
Kevyen liikenteen väylät (km)	11,50	11,44	-	11,44	11,44	-
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	1,00	3,00	-	3,00	3,00	-
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)	6 728,02	-	-	-	-	-
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)	3 428,59	-	-	-	-	-
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)	1 814,92	-	-	-	-	-
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)	774,61	-	-	-	-	-
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	1,00	5,00	-	5,00	5,00	-

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)	54 Talousarvio 2025 (Talousuunnitelma)
Tiekunnat (kpl)	112,00	111,00	-	107,00	111,00	-
Avustukset, euroa (€)	76 937,00	-	-	105 000,00	-	-
Yksityistieavustukset / tiekunta (€)	686,94	0,00	-	981,31	0,00	-
Yksityisteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
6310 Puistot ja torit						
TOIMINTATUOTOT (€)	0,00	1 050,00	1 050,00	1 050,00	1 066,00	1 082,00
TOIMINTAKULUT (€)	-38 235,17	-18 300,00	-18 300,00	-50 830,00	-53 140,00	-54 356,00
TOIMINTAKATE (€)	-38 235,17	-17 250,00	-17 250,00	-49 780,00	-52 074,00	-53 274,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-5 646,84	-4 520,00	-4 520,00	0,00	0,00	0,00
Laskennalliset kulut (€)	-1 083,43	-3 310,00	-3 310,00	-5 240,00	-5 361,00	-5 484,00
Kokonaiskustannukset (€)	-44 965,44	-26 130,00	-26 130,00	-56 070,00	-58 501,00	-59 840,00
Pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	270 000,00	-	270 000,00	270 000,00	-
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	270 000,00	-	270 000,00	270 000,00	-
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-0,15	-0,08	-	-0,21	-0,22	-
Kulut / neliö (m ²) (€)	-0,17	-0,10	-	-0,21	-0,22	-
Leikkipaikat (lkm)	5,00	5,00	-	5,00	5,00	-
6320 Muut yleiset alueet						
TOIMINTATUOTOT (€)	3 079,62	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 015,00	1 030,00
TOIMINTAKULUT (€)	-158 208,08	-171 630,00	-171 630,00	-148 870,00	-152 296,00	-155 800,00
TOIMINTAKATE (€)	-155 128,46	-170 630,00	-170 630,00	-147 870,00	-151 281,00	-154 770,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-70 653,10	-70 930,00	-70 930,00	-52 500,00	-52 500,00	-52 500,00
Laskennalliset kulut (€)	-24 008,02	-6 720,00	-6 720,00	-8 930,00	-9 136,00	-9 347,00
Kokonaiskustannukset (€)	-252 869,20	-249 280,00	-249 280,00	-210 300,00	-213 932,00	-217 647,00
Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä (lkm)	5,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Alueet asukasta kohti (kpl)	1,32	0,53	0,00	0,52	0,57	0,00
Pinta-ala, m ² (m ²)	244 000,00	-	-	-	-	-
Pururatojen pituus (km)	6,00	6,00	-	6,00	6,00	-
Hiihtolatuksen pituus (km)	103,00	103,00	-	103,00	103,00	-
Uimarantojen lukumäärä (kpl)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Talviuintiavannot (kpl)	1,00	1,00	-	1,00	1,00	-
Nurmpintaisten jalkapallokentän käyttökausi, kk/vuosi (kk)	4,00	4,00	-	4,00	4,00	-
Volokinpolku, ylläpito (kk/vuosi)	6,00	6,00	-	6,00	6,00	-
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	0,00	1,00	-	-	1,00	-
Vakituinen henkilökunta (hlö)	0,70	-	-	-	-	-

Perustelut

Teknisen toimen palvelut tukevat kuntastrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on hyvä ja monipuolinen tonttitarjonta, hyvät liikenneyhteydet ja molempien kuntataajamien kehittäminen viihtyisäksi asuin ympäristöksi.

Teknisten peruspalveluiden riittävällä tuotannolla ja henkilöstöresurssoinnilla sekä ajantasaisilla laitosinvestoinneilla voidaan turvata yhdyskuntatekniikan toimivuus Sonkajärvellä.

Suurimpana liikenneturvallisuutta edistävänä suunnittelukohteena v 2023 on Sukevan Vt5 ja maantie 5905 liittymässä suunnitellun pohjoisesta Vt5:ltä kääntyvän erillisliittymän rakentaminen. Tievalaistusta on tavoitteena lisätä välille Kt87 Kaijanmäentie-Savonvirran pysähdysalue.

Taajaman liikenneturvallisuutta edistetään kävelyn ja pyöräilyn ehdoilla. Esteettömyyttä parannetaan liikennenympäristössä ja julkisten rakennusten läheisyydessä. Liikenneturvallisuutta edistetään lisäksi asutusalueiden autoliikenteen ajonopeutta alentavilla toimenpiteillä.

Sukevan asemakaavan päivitys on käynnissä ja tavoitteena on saada Sukevan asemakaavan päivitykset valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2023 alkupuolella.

Tilapalvelu

Kiinteistöjen rakennusautomaatiolla seurataan kiinteistöjen veden, lämmön ja sähkön kulutusta. Kiinteistöjen kunnossapito perustuu kuntoarvioihin ja reaaliaikaiseen ylläpidon seurantaan. Vähäisellä käyttöasteella olevista kiinteistöistä luovutaan tai ne puretaan/myydään tehdyn Kiinteistöraportti 2018 -selvityksen linjauksen mukaisesti. Peruskorjaukset toteutetaan investointisuunnitelman mukaan.

Perustelut

Valtuuston 2018 hyväksymässä Sonkajärven kiinteistöselvityksessä esitettyjen rakennusten purkamista edellyttäviä toimenpiteitä jatketaan sekä kiinteistöjen myyntiä tehdään kun rakennus ei ole tarpeellinen kunnan käyttötarpeisiin.

Ylläpitovuokria korotetaan vuosittain yleistä kustannustason nousua vastaavasti (sähkö, veli, lämpö, palkat). Vuodelle 2023 kohdistuu sähköenergian hinnan nousu 1.1.2023, jonka vaikutusarvio on n. 245 000 €, alv 0 %.

Teknisen toimen hallinnon, isännöinnin ja yhteisten tehtävien sekä konekeskuksen nettomenot on vyörytetty kaikille teknisen toimen kustannuspaikoille toimintamenojen suhteessa vuodesta 2020 alkaen. Vesihuollossa kustannusosuus kirjataan sisäisten palveluiden ostoina.

Liikenneväylät

Perustelut

Sansian kilpailuttaman talvikunnossapidon laadun toteutumista valvotaan. Katuvalaistuksen tarveselvityksen mukainen toteutus vuosittain. Yksityisteiden kunnossapidon ohjaus ja neuvonta, yksityisteiden kunnossapitoavustusten määräraha 105 000 euroa. Varaudutaan ELY-keskuksen hyväksymien yksityisteiden perusparannusten avustamiseen myös kunnan osalta noin 20 % hankekustannusarviosta, määräraha varaus on 20 000 euroa.

Ympäristö- ja viheralueet

Perustelut

Tekniset peruspalvelut on määritelty asemakaava-alueiden yhdyskuntapalveluihin ja kiinteistöjen ylläpitopalveluihin. Palvelutuotannon tavoitteena on turvallinen ja viihtyisä taajamarakenne ja kunnan asuinkuntastrategian tukeminen. Liikuntapaikkojen hyvällä hoidolla luodaan hyvät olosuhteet omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja kannustetaan kuntalaisia liikunnallisten harrastusten pariin vauvasta vaariin. Tekninen toimi vastaa osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviin tavoitteisiin. Suurin investointi liikuntapuolella on Sonkajärven urheilukentän peruskorjaus vuosina 2023-2024. Kohteelle on haettu Itä-Suomen Aluehallintovirastolta investointiavustusta. Mustikkasuon, kotiseututalon ja pullomuseon ympäristönhoitotyötä tehdään yhdessä työpajan kanssa.

Sonkajärvi TA vesihuoltolaitos

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, vesihuoltomestari

Sonkajärven vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö.

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Tuloarviot ja määrärahat

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
650 Vesihuoltolaitos						
6500 Vesilaitos						
6510 Vesilaitos						
TOIMINTATUOTOT (€)	482 929,31	477 070,00	477 070,00	477 210,00	484 368,00	491 633,00
TOIMINTAKULUT (€)	-326 381,64	-310 060,00	-310 060,00	-327 320,00	-324 611,00	-332 086,00
TOIMINTAKATE (€)	156 547,67	167 010,00	167 010,00	149 890,00	159 757,00	159 547,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-108 216,31	-109 580,00	-109 580,00	-93 150,00	-93 150,00	-93 150,00
Kokonaiskustannukset (€)	-434 597,95	-419 640,00	-419 640,00	-420 470,00	-417 761,00	-425 236,00
Puhdas vesi (m3)	230 258,00	242 000,00	-	242 000,00	242 000,00	-
Laatuvaatimusten mukainen talousvesi asiakkaille, reklamaatioiden määrä (kpl)	1,00	5,00	-	5,00	5,00	-
Jäteveden käsittely lupaehtojen mukaisesti, poikkeamien lukumäärä/laitos/v (kpl)	1,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Koulutukset (kpl)	2,00	3,00	-	3,00	3,00	-
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
6600 Viemärilaitos						
6610 Viemärilaitos						
TOIMINTATUOTOT (€)	532 678,69	527 670,00	527 670,00	606 520,00	615 617,00	624 850,00
TOIMINTAKULUT (€)	-580 115,06	-553 950,00	-553 950,00	-630 730,00	-645 262,00	-660 092,00
TOIMINTAKATE (€)	-47 436,37	-26 280,00	-26 280,00	-24 210,00	-29 645,00	-35 242,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-152 113,10	-166 560,00	-166 560,00	-145 880,00	-145 880,00	-145 880,00
Kokonaiskustannukset (€)	-732 228,16	-720 510,00	-720 510,00	-776 610,00	-791 142,00	-805 972,00
Jätevesi (m3)	100 515,00	126 000,00	-	126 000,00	126 000,00	-
Vesi- ja viemäri liittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta (kk)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
6700 Hulevesiviemärit						
6710 Hulevesiviemärit						
TOIMINTAKULUT (€)	-5 516,07	-10 980,00	-10 980,00	-10 720,00	-10 966,00	-11 218,00
TOIMINTAKATE (€)	-5 516,07	-10 980,00	-10 980,00	-10 720,00	-10 966,00	-11 218,00

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-25 416,29	-28 350,00	-28 350,00	-20 590,00	-20 590,00	-20 590,00
Kokonaiskustannukset (€)	-30 932,36	-39 330,00	-39 330,00	-31 310,00	-31 556,00	-31 808,00

Perustelut Vesihuoltolaitoksen toiminnan tuotot eivät ole viime vuosina riittäneet kattamaan toiminnan kuluja, vaan vesihuoltolaitoksen tulos on ollut alijäämäinen pitkään. Vesihuoltolaitoksen taloudellisen tilanteen parantamiseksi on yhtenä vaihtoehtona teetetty vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä ulkopuolinen selvitys vuoden 2021 aikana. BDO Auditor Oy:n laatima yhtiöittämisselvitysraportti valmistui 10.11.2021. Kunnanhallitus on 5.9.2022 § 165 esittänyt vesihuoltolaitoksen yhtiöittämistä ja yhtiön perustamisasiakirjoja valtuustolle hyväksyttäväksi. Kunnanvaltuuston tavoitteena on tehdä päätös asiasta vuoden 2022 loppupuolella esillä olleista vaihtoehdoista.

Valtuusto on päättänyt kokouksessaan 15.6.2022 § 11 olla mukana seudullisen (Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Sonkajärvi ja Vieremä) vesi- ja jätevesihuollon operointitoiminnan käynnistämiseksi Ylä-Savon Vesi Oy:n palveluna. Ylä-Savon Vesi Oy:n osakaskuntien vesihuoltolaitoksien ja Ylä-Savon Vesi Oy:n edustajat ovat osallistuneet Ramboll Oy:n laatimaan raporttiin. Raportti suosittaa kaksivaiheista Ylä-Savon vesihuollon operointitoiminnan käynnistämistä. Raportista pidettiin ylä-savolaisille päättäjiille yhteinen esittelytilaisuus 14.3.2022 Iisalmen kulttuurikeskuksella ja Teamsilla. Valtuustojen käsittely Ylä-Savon vesihuollon operointiyhteistyön edistämiseksi on vielä kesken vuodelta 2022.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio on valmisteltu siten, että Sonkajärven vesihuoltolaitoksen maksuja tarkistetaan Sonkajärven vesihuoltolaitoksen talousennusteen 2022 päivityksen (laatinut Ramboll Oy) ja siinä olevan Vaihtoehto 2 (VE 2) mukaisesti. Vesihuollon maksuja tarkistetaan vuoden 2023 alusta lukien. Vuosina 2021 ja 2022 vesihuoltomaksuja ei ole tarkistettu ja vesihuoltolaitoksen alijäämät ovat lisääntyneet.

Vesihuoltolaitoksen vuodelle 2023 suurin investointi on Sukevan vesitornin peruskorjaus. Muutoin keskitytään putkiverkoston saneerauksiin ja jätevesipumppaamojen uusimiseen.

Sonkajärvi TA rakennusvalvonta

"TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tulosalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakennusvalvontatoimen viranomaistehtävien suorittamisesta sekä toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonta valvoo, ohjaa ja neuvoo turvallisen, terveellisen ja kauniin kunnan rakentamista ja säilyttämistä. Rakennusvalvonta osaltaan valvoo, että rakennukset, liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kuntakuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Tuloarviot ja määrärahat "

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
695 Rakennusvalvonta						
TOIMINTATUOTOT (€)	28 647,10	26 000,00	26 000,00	20 000,00	20 300,00	20 604,00
TOIMINTAKULUT (€)	-96 122,41	-107 000,00	-107 000,00	-104 320,00	-106 730,00	-109 172,00
TOIMINTAKATE (€)	-67 475,31	-81 000,00	-81 000,00	-84 320,00	-86 430,00	-88 568,00
Laskennalliset kulut (€)	-28 300,99	-37 332,00	-37 332,00	-40 770,00	-41 708,00	-42 667,00
Kokonaiskustannukset (€)	-124 423,40	-144 332,00	-144 332,00	-145 090,00	-148 438,00	-151 839,00
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	2,00	1,00	-	1,00	1,00	-
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	4,00	4,00	-	4,00	4,00	-
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	0,00	3,00	-	3,00	3,00	-
Lupapäätökset (kpl)	92,00	100,00	-	100,00	100,00	-
Katselmukset (kpl)	764,00	450,00	-	400,00	450,00	-
Aloituskokoukset (kpl)	7,00	7,00	-	7,00	7,00	-
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelutarveratkaisut (kpl)	2,00	5,00	-	5,00	5,00	-
Toimintakate- (%)	29,95	25,30	-	24,80	-	-
Nettomenot/asukas (€)	17,60	22,70	-	23,90	-	-

Perustelut Toiminnan tavoitteena on, että rakennettavissa rakennuksissa ei esiinny virheitä, jotka johtuisivat puutteellisista tarkastuksista. Rakennusvalvonnan tehtävät perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä -asetukseen, vahvistettujen kaavojen sekä rakennusjärjestyksen mukaisen rakentamisen valvontaan. Kuntalaisille annetaan tietoa ja neuvontaa energiatehokkaasta rakentamisesta ja teknisistä järjestelmistä sekä rakentamismääräysten vaikutuksesta rakentamiseen. Rakennuslupavaiheessa ja aloituskokouksissa painotetaan rakentamisen laatua. Suunnitelmien tasoa ja laatua edistetään ja aktivoidaan kuntalaisia kiinteistöjen peruskorjauksiin sekä haja-asutusalueen jätevesijärjestelmien kunnostamiseen.

Rakentamisen määrän arvioidaan vuonna 2023 olevan hieman pienemmän kuin vuodella 2022. Suuntaus on ollut, että rakennettavat rakennukset ovat kooltaan pienempiä, joten lupatuottojen ennakoidaan laskevan nykytasosta.

Sähköinen asiointi muuttaa rakennusvalvonnan toimintaympäristöä ja tuo haasteita asiakirjojen käsittelyyn. Kuntalaisilla on oikeus hoitaa rakennusvalvonnan asiointi paperisena jatkossakin. Sähköisen ja paperisen asioinnin järjestäminen lisää alkuvaiheessa jonkin verran toimintojen päällekkäisyyksiä, kun paperisena toimitetut hakemukset tallennetaan sähköiseen muotoon rakennusvalvonnan toimesta. Tavoite on, että hakijat käyttävät lisääntyvässä määrin sähköistä asiointia. Rakennuslupien sähköinen arkistointi on otettu käyttöön vuoden 2022 alusta.

Henkilöstöä koulutetaan, jotta he voivat palvella kuntalaisia laaja-alaisesti sekä rakentamiseen että korjauksiin liittyvissä kysymyksissä voimassa olevien määräysten ja ohjeiden sekä tulevienkin vaatimusten mukaisesti.

Sonkajärvi TA TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Talousuunnitelma)
60 Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT (€)	3 869 844,86	3 854 460,00	3 854 460,00	4 453 370,00	4 325 592,00	4 390 474,00
TOIMINTAKULUT (€)	-4 684 583,66	-4 256 830,00	-4 256 830,00	-4 371 430,00	-4 442 542,00	-4 544 720,00
TOIMINTAKATE (€)	-814 738,80	-402 370,00	-402 370,00	81 940,00	-116 950,00	-154 246,00
Poistot ja arvonalentumiset (€)	-1 232 712,88	-1 281 830,00	-1 281 830,00	-1 172 790,00	-1 172 790,00	-1 172 790,00
Laskennalliset tuotot (€)	217 617,07	262 030,00	262 030,00	246 700,00	252 374,00	258 178,00
Laskennalliset kulut (€)	-495 126,80	-575 271,00	-575 271,00	-613 100,00	-625 304,00	-637 787,00
Kokonaiskustannukset (€)	-6 412 423,34	-6 113 931,00	-6 113 931,00	-6 157 320,00	-6 240 636,00	-6 355 297,00
Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä (lkm)	5,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Alueet asukasta kohti (kpl)	1,32	0,53	0,00	0,52	0,57	0,00
Pinta-ala, m ² (m ²)	2 218 000,00	270 000,00	-	270 000,00	270 000,00	-
Pururatojen pituus (km)	6,00	6,00	-	6,00	6,00	-
Hiihtolatujen pituus (km)	103,00	103,00	-	103,00	103,00	-
Uimarantojen lukumäärä (kpl)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Talviuintiavannot (kpl)	1,00	1,00	-	1,00	1,00	-
Nurmipintaisen jalkapallokentän käyttökausi, kk/vuosi (kk)	4,00	4,00	-	4,00	4,00	-
Volokinpalku, ylläpito (kk/vuosi)	6,00	6,00	-	6,00	6,00	-
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	0,00	1,00	-	-	1,00	-
Vakituinen henkilökunta (hlö)	2,20	-	-	-	-	-
Kerrosala (k-m ²)	17 024,00	-	-	16 741,00	-	-
Kulut / k-m ² / kk (€)	-31,39	-	-	-30,65	-	-
Kerrosala, ostopalvelu (k-m ²)	655,00	-	-	-	-	-
Ostopalvelukulut /k-m ² / kk (€)	-815,83	-	-	-	-	-
Kulut / k-m ² (yhteensä) / kk (€)	-30,23	-	-	-30,65	-	-
Kulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-362,71	-	-	-367,80	-	-
Toimintakulut / k-m ² (kerrosalat yhteensä) (€)	-292,99	-	-	-297,74	-	-
Valmistumis- tai peruskorjausvuosi (vuosi)	2 005,00	-	-	-	-	-
Rakennusten tilavuus (m ³)	126 380,00	119 630,00	-	118 540,00	118 540,00	-
Käyttöaste (%)	75,00	77,00	-	78,00	80,00	-
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v (kpl)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä (%)	90,00	90,00	-	90,00	90,00	-
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystarkastukset, %/v (%)	25,00	25,00	-	15,00	15,00	-
Toimintakulut / neliö (m ²) (€)	-2,34	-17,90	-	-18,46	-18,77	-
Kulut / neliö (m ²) (€)	-2,89	-22,64	-	-22,80	-23,11	-
Kadut, ab (km)	15,40	15,15	-	15,40	15,15	-
Kadut, sr (km)	5,70	5,20	-	5,70	5,20	-
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	15,40	15,15	-	15,15	15,15	-
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,10	2,10	-	2,10	2,10	-
Kevyen liikenteen väylät (km)	11,50	11,44	-	11,44	11,44	-
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	1,00	3,00	-	3,00	3,00	-
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)	6 728,02	-	-	-	-	-

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Talousuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Talousuunnitelma)
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)	3 428,59	-	-	-	-	-
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)	1 814,92	-	-	-	-	-
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)	774,61	-	-	-	-	-
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)	1,00	5,00	-	5,00	5,00	-
Yksityistiet, pituus (km)	426,00	422,00	-	358,00	422,00	-
Tiekunnat (kpl)	112,00	111,00	-	107,00	111,00	-
Avustukset, euroa (€)	76 937,00	-	-	105 000,00	-	-
Yksityistieavustukset / tiekunta (€)	686,94	0,00	-	981,31	0,00	-
Yksityisteiden perusparantamisen avustaminen (kpl)	2,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	270 000,00	270 000,00	-	270 000,00	270 000,00	-
Leikkipaikat (lkm)	5,00	5,00	-	5,00	5,00	-
Pinta-ala, ha (ha)	752,73	-	-	-	-	-
Toimintakulut / ha (€)	-6 881,23	-	-	-	-	-
Kulut / ha (€)	-8 518,89	-	-	-	-	-
Puhdas vesi (m ³)	230 258,00	242 000,00	-	242 000,00	242 000,00	-
Jätevesi (m ³)	100 515,00	126 000,00	-	126 000,00	126 000,00	-
Laatuvaatimusten mukainen talousvesi asiakkaille, reklamaatioiden määrä (kpl)	1,00	5,00	-	5,00	5,00	-
Jäteveden käsittely lupaehtojen mukaisesti, poikkeamien lukumäärä/laitos/v (kpl)	1,00	2,00	-	2,00	2,00	-
Koulutukset (kpl)	2,00	3,00	-	3,00	3,00	-
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	2,00	1,00	-	1,00	1,00	-
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	4,00	4,00	-	4,00	4,00	-
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	0,00	3,00	-	3,00	3,00	-
Lupapäätökset (kpl)	92,00	100,00	-	100,00	100,00	-
Toimintakulut / lupa (€)	-56 301,20	-48 321,01	-	-49 845,30	-50 678,46	-
Kulut / lupa (€)	-69 700,25	-61 139,31	-	-61 573,20	-62 406,36	-
Katselmukset (kpl)	764,00	450,00	-	400,00	450,00	-
Aloituskokoukset (kpl)	7,00	7,00	-	7,00	7,00	-
Poikkeamislupahakemukset/suunnittelutarveratkaisut (kpl)	2,00	5,00	-	5,00	5,00	-
Toimintakulut / katselmus (€)	-6 779,73	-10 738,00	-	-12 461,33	-11 261,88	-
Kulut / katselmus (€)	-8 393,22	-13 586,51	-	-15 393,30	-13 868,08	-
Toimintakate- (%)	29,95	25,30	-	24,80	-	-
Nettomenot/asukas (€)	17,60	22,70	-	23,90	-	-
Pelastustehtävät (kpl)	133,00	120,00	-	0,00	-	-
Ensivastetehtävät (kpl)	29,00	30,00	-	0,00	-	-
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek (min/sek)	15,00	15,00	-	0,00	-	-
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävässä (hlö)	5,00	5,00	-	0,00	-	-
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - valvontakohteet A1_A8 (ei omavalvontakohteita) (kpl)	56,00	63,00	-	0,00	-	-

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2022 (Muutos)	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024 (Taloussuunnitelma)	Talousarvio 2025 (Taloussuunnitelma)
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - hoito- ja huoltolaitokset (kpl)	5,00	8,00	-	0,00	-	-
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen - omavalvontakohteet (kpl)	379,00	250,00	-	-	-	-
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä (kpl)	285,00	570,00	-	-	-	-
Paloasematiilojen määrä (m2)	843,00	843,00	-	-	-	-

4 TULOSLASKELMAOSA

4.1 Tuloslaskelma

1 000 €	TP 2021	Muutettu		Muutos		TS 2024	TS 2025
		TA 2022	TA 2023	TA 22/23	%		
Toimintatuotot	6 709	6 095	5 813	-4,6	5 705	5 791	
Myyntituotot	2 771	2 902	2 143	-26,2	2 175	2 208	
Maksutuotot	158	129	116	-10,1	118	120	
Tuet ja avustukset	1 069	395	372	-5,8	377	383	
Muut toimintatuotot	2 711	2 669	3 182	19,2	3 035	3 081	
Valmistus omaan käyttöön	0	27	19	-29,6	19	19	
Toimintakulut	-32 724	-35 313	-16 293	-53,9	-16 493	-16 872	
Henkilöstökulut	-7 256	-7 545	-7 010	-7,1	-7 132	-7 296	
Palkat ja palkkiot	-5 385	-5 714	-5 631	-1,5	-5 726	-5 858	
Henkilösivukulut	-1 871	-1 831	-1 378	-24,7	-1 406	-1 438	
Eläkekulut	-1 630	-1 579	-1 153	-27,0	-1 176	-1 203	
Muut henkilösivukulut	-241	-253	-225	-11,1	-230	-235	
Palvelujen ostot	-20 952	-23 311	-4 526	-80,6	-4 355	-4 455	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 043	-1 961	-2 088	6,5	-2 136	-2 185	
Avustukset	-516	-590	-631	6,9	-655	-670	
Muut toimintakulut	-1 957	-1 907	-2 040	7,0	-2 215	-2 265	
Toimintakate	-26 016	-29 192	-10 462	-64,2	-10 769	-11 062	
Verotulot	15 273	15 374	7 981	-48,1	7 981	7 981	
Valtionosuudet	16 185	16 172	4 295	-73,4	4 295	4 295	
Rahoitustuotot ja kulut	444	568	-66	-111,6	-108	-128	
Korkotuotot	2	2	2	0,0	2	2	
Muut rahoitustuotot	509	643	23	-96,4	23	23	
Korkokulut	-44	-55	-68	23,6	-110	-130	
Muut rahoituskulut	-23	-22	-22	0,0	-22	-22	
Vuosikate	5 887	2 922	1 748	-40,2	1 400	1 086	
Poistot ja arvonalentumiset	-1 309	-1 345	-1 225	-8,9	-1 225	-1 225	
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 307	-1 345	-1 225	-8,9	-1 225	-1 225	
Arvonalentumiset	-2						
Tilikauden tulos	4 579	1 577	523	-66,8	175	-138	
Poistoeron muutos	116	-1 735	114	-106,6	209	227	
Varausten muutos	-2 150	1 850	0				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 545	1 692	637	-62,4	385	89	

Tuloslaskelman sitovat erät ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Toimintatuottojen kehitykseksi on arvioitu **1 % per vuosi** pois lukien vesihuollon maksut, joiden korotuksista on päätetty erikseen.

Myyntituottoja ovat tulot tavaroiden ja palveluiden myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan. Myyntituottoja ovat myös korvaukset palveluista/suoritteista, jotka kunta on valtion toimeksiannosta tuottanut ja luovuttanut kolmannelle osapuolelle. Myyntituotot ovat **2,1 milj. euroa vuonna 2023 ja 2,2 milj. euroa vuosina 2024–2025**. Myyntituotot tippuvat vuoteen 2022 verrattuna, koska ateriapalvelujen myynti Ylä-Savon sote kuntayhtymälle lakkaa hyvinvointialueuudistuksen myötä. Kunnan tuotettaviksi jäävät varhaiskasvatuksen ja koulutoimen ateriapalvelut (0,5 milj. euroa). Muita huomattavia myyntituottoja ovat vesi- ja jätevesimaksut (0,7 milj. euroa) ja vesihuollon perusmaksut (0,4 milj. euroa).

Maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyn mukaan. Maksutuotot ovat **0,1 milj. euroa** vuosina 2023–2025. Merkittävimmät maksutuotot ovat lasten hoitopäivämaksut (59 000 euroa), muut opetus- ja kulttuuritoimen maksut (37 000 euroa) ja rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut (20 000 euroa).

Tuet ja avustukset ovat tulonsiirtoja, jotka eivät ole korvausta suoritteen myynnistä eivätkä rahoitusosuutta investointimenoon. Tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen tuet, avustukset ja muut tulonsiirrot valtiolta, Euroopan Unionilta ja muilta yhteisöiltä. Tuet ja avustukset ovat **0,4 milj. euroa** vuosina 2023–2025. Suurimman osan tuista ja avustuksista muodostavat työllistämistuki (87 000 euroa) sekä tuet ja avustukset valtiolta (0,2 milj. euroa esim. Viskari, nuorten työllistäminen, etsivä nuorisotyö).

Muihin toimintatuottoihin sisältyvät muut kuin edellä mainitut säännöllisesti kertyvät toimintatuotot, esim. vuokratuotot, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja muut toimintatuotot. Muut toimintatuotot ovat **3 milj. euroa** vuosina 2023–2025. Suurimmat erät ovat muiden rakennusten vuokratuotot (2,5 milj. euroa), sisäiset pääomavuokratuotot (0,4 milj. euroa) sekä asuntojen vuokrat (0,2 milj. euroa). Muiden rakennusten vuokratuotot kasvavat, kun sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjä siirtyy vuokralle hyvinvointialueelle.

Toimintatuotot ovat yhteensä 5,8 milj. euroa vuonna 2023 (2022: 6,0 milj. euroa), 5,7 milj. euroa vuonna 2024 ja 5,8 milj. euroa vuonna 2025.

Toimintakulujen kehitys on arvioitu taloussuunnitelmakaudella peruspalvelujen hintaindeksin mukaisesti:

Kustannusten kehitys % vuosina 2023–2025

Vuosi 2023	3,6 %
Vuosi 2024	3,3 %
Vuosi 2025	2,5 %

Toimintamenojen kehitys sisältää henkilöstömenojen kasvun.

Henkilöstökulut sisältävät ennakonpidätyksen alaiset palkat, palkkiot ja korvaukset sekä lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilösivukulut, joista vähennetään henkilöstökorvaukset (sv-päivärahat, tapaturmakorvaukset yms.) Henkilöstökulut ovat yhteensä **7,0 milj. euroa** vuonna 2023 (TA2022: 7,5 milj. euroa). Vuonna 2024 henkilöstökulut ovat 7,1 milj. euroa ja vuonna 2025 ne ovat 7,3 milj. euroa.

Palvelujen ostot sisältävät sekä suoraan kuntalaisille tarkoitettuja lopputuotepalveluja (asiakaspalvelut), joita kunta ostaa muilta palvelujen tuottajilta, että kunnan omassa suoritetuotannossaan käyttämiä palveluja. Palvelujen ostot ovat yhteensä **4,5 milj. euroa** vuonna 2023 (TA2022: 22,5 milj. euroa), 4,4 milj. euroa vuonna 2024 ja 4,5 milj. euroa vuonna 2025. Palveluostojen merkittävä vähennys selittyy hyvinvointialueuudistuksella. Vuonna 2022 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus on 18,2 milj. euroa ja palo- ja pelastustoimi 0,4 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat sisältävät hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot. Aine-, tarvike- ja tavaraostot ovat **2,1 milj. euroa** vuonna 2023 (2022: 1,9 milj. euroa), 2,1 milj. euroa vuonna 2024 ja 2,2 milj. euroa vuonna 2025. Suurimmat menoerät ovat lämmitys (0,5 milj. euroa) ja sähkö (0,7 milj. euroa). Sekä kaukolämmön että sähkön hintaan tulee merkittäviä korotuksia vuonna 2023.

Avustukset ovat **0,6 milj. euroa** vuonna 2023 ja 0,7 milj. euroa vuosina 2024–2025. Avustukset sisältävät sekä kotitalouksille että yhteisöille maksetut tuet ja avustukset:

- Lasten kotihoidon tukeen 110 000 euroa (2022: 110 000 euroa) ja lasten kotihoidontuen kuntalisään 40 000 euroa (2022: 40 000 euroa)
- Sivistyslautakunnan myöntämiin harkinnanvaraisiin avustuksiin 29 000 euroa (2022: 28 000) ja kulttuuritoimen avustuksiin 7 000 euroa (2022: 7 000)
- Eukonkannon yhteistyöosuuteen 10 000 euroa (2022: 10 000 euroa)
- Päiväkeskus Pysäkin avustukseen 40 000 euroa (2022: 45 000 euroa) ja Vertaistoimintakeskus Arjen Askelen avustukseen 20 000 euroa (2022: 15 000 euroa)
- Nuorten kesätyöllistämiseen 17 500 euroa (2022: 17 500 euroa) ja palkkatuella työllistävien yhdistysten avustamiseen 25 000 euroa (2022: 5 000 euroa)
- Vesihuoltoavustuksiin 5 000 euroa (2022: 5 000 euroa) ja vauvarahaan 10 000 euroa (2022: 10 000 euroa)
- Sotaveteraanien leskien siivousavustukseen 1 500 euroa (2022: 1 500 euroa)
- Teknisen lautakunnan yksityistieavustuksiin 125 000 euroa (2022: 100 000 euroa)
- Työmarkkinatuen kuntaosuuteen 200 000 euroa (2022: 200 000 euroa)

Toimintakulut ovat yhteensä 16,3 milj. euroa vuonna 2023 (TA2022: 34,3 milj. euroa), 16,5 milj. euroa vuonna 2024 ja 16,9 milj. euroa vuonna 2025. Tuloslaskelman välituloksena esitettävä **toimintakate** ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on **-10,5 milj. euroa** vuonna 2023 (2022: -28,3 milj. euroa), -10,8 milj. euroa vuonna 2024 ja -11,1 milj. euroa vuonna 2025.

Verotuloihin kirjataan kunnan tulovero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä tilitysten ajankohdan mukaan ao. tilikauden tuloksi. Verotulo prosentit vuonna 2023 ovat:

	2023
Tuloveroprosentti	8,61
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
Vakituisten asuntojen veroprosentti	0,55
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,25
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	ei määrätty
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	0,00
Voimalaitosten veroprosentti	3,10

Veroprosenttien mukaiset verotuloennusteet vuosille 2023–2025 ovat:

Verotulojen kehitys nykyisillä veroprosenteilla (Kuntaliitto, verotuloennuste 18.8.2022)			
1000 euroa	2023	2024	2025
Kunnallisvero	5 077	4 759	4 781
Yhteisövero	1 863	1 679	1 787
Kiinteistövero	1 041	1 041	1 041
YHTEENSÄ	7 981	7 478	7 609

Suoraan tuloslaskelmaan kirjattaviin **valtionosuuksiin** sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta.

Ennakollinen valtionosuuslaskelma (Valtionvarainministeriö 19.9.2022 laskelma (2023) ja painelaskelma-kehikko 6.4.2022 (2024 / 2025))			
1000 euroa	2023	2024	2025
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 064	2 408	2 599
Hyvinvointialueuudistuksen muutosrajoitin	1 311	1 283	1 283
Järjestelmämuutoksen tasaus	785	706	646
Veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus	855	849	876
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus	-114	-114	-114
YHTEENSÄ	4 294	5 132	5 290

Rahoitustuottoihin sisältyvät korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä saadut korot suoriteperusteiden mukaisesti jaksotettuina. Muihin rahoitustuottoihin kuuluvat verotilityskorot ja -korotukset, osingot ja osuuspääomien korot sekä viivästyskorot. Rahoitustuotot ovat yhteensä **0,03 milj. euroa** vuosina 2023–2025. Rahoitustuottoihin ei ole budjetoitu mahdollisia osinkoja.

Rahoituskuluihin sisältyvät korkokulut ja muut rahoituskulut. Korkokuluja ovat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot. Muita rahoituskuluja ovat mm. verotilityskorot, viivästyskorot sekä luottoprovisiot. Rahoituskulut ovat yhteensä noin **0,1 milj. euroa** vuosina 2023–2025.

Vesihuoltolaitoksen korvaus peruspääomasta kunnalle, 0,02 milj. euroa, on sisäinen erä, joka sisältyy sekä rahoitustuottoihin että -kuluihin.

Rahoitustuottojen ja -kuluja erotus on **-0,06 milj. euroa** vuonna 2023, 0,10 milj. euroa vuonna 2024 ja -0,13 milj. euroa vuonna 2025.

Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Se ilmoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Kunnan vuosikate on vuoden 2023 talousarviossa on **1,7 milj. euroa** (TA2022: 2,2 milj. euroa). Vuonna 2024 vuosikate on 1,4 milj. euroa ja vuonna 2025 se on 1,1 milj. euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ovat 1,2 milj. euroa vuonna 2023.

SOTE-uudistuksen rahoituslaskelmissa uudistuksen vaikutuksia yksittäisen kunnan talouteen tarkastellaan tasapainotilan avulla. Tasapainotilalla tarkoitetaan vuosikatteen riittävyyttä poistoihin (käyttötalouden tulos ilman tilinpäätöseriä). SOTE-uudistuksen voimaantulovuonna 2023 kaikkien kuntien tasapainon muutos rajataan nollassi. Siirtymäkautena tasapaino lähestyy porrastetusti +/- 15 euroa per asukas vuodessa kohti lopullista vuoden 2027 tasapainotilaa. Lopullisella muutoksella tarkoitetaan tilannetta vuodesta 2027 eteenpäin. Tasapainotilan muutoksen vaikutusta havainnollistetaan laskennallisena muutospaineena kunnallisveroprosenttiin. Näin uudistuksesta aiheutuva kunnan tasapainotilan muutos on pysyvästi enintään +/-60 euroa/asukas, mikä vastaa enimmillään n. +/-0,6 kunnallisveroprosenttiyksikön tuoton määrää.

Satunnaisiksi tuloiksi ja menoiksi katsotaan sellaiset tulot ja menot, jotka perustuvat kunnan tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin. Satunnaisuutta on tulkittava hyvin suppeasti. Taloussuunnitelmaan 2023–2025 ei budjetoida satunnaisia eriä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Sen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään tuloksen käsittelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää muuhun vapaaseen omaan pääomaan. Alijäämäistä tulosta voidaan vastaavasti kattaa varauksista tai rahastoista tehtävillä siirroilla tuloslaskelmaan. Tilikauden 2023 tulos on **0,5 milj. euroa**. Vuonna 2024 tilikauden tulos on 0,2 milj. euroa vuonna 2025 se on -0,1 milj. euroa.

Budjetoitavia tilinpäätössiirtoja ovat erät, joiden toteutuminen on arvioitavissa talousarviota laadittaessa. Tällaisia eriä ovat muun muassa investointivarausten purkaminen ja siihen liittyvän poistoeron muodostaminen koskien talousarviovuonna toteutettavia investointihankkeita. Investointivarausten käyttö merkitsee investointivarausten muuttamista poistoeroksi, jota varauksen käyttövuonna ja seuraavina tilikausina vähennetään enintään kyseisen käyttöomaisuushyödykkeen kunkin tilikauden suunnitelmapoiston verran.

Myös aiemmin toteutuneisiin investointeihin liittyvä poistoeron purkaminen budjetoidaan tilinpäätössiirtoina.

Rahastojen suunnitelmanmukaiseen käyttöön perustuva pääoman purkaminen rahastosiirtona budjetoidaan tilinpäätössiirtona.

Vuodelle 2023 tehdään seuraavat tilinpäätössiirrot:

- Investointivarausta vähentävä kirjaus 100 000 euroa kirjastotalon iv-korjauksen osalta.
- Poistoeroa lisäävä kirjaus 100 000 euroa kirjastotalon iv-korjauksen osalta
- Poistoeroa vähentävät kirjaukset aiemmin toteutuneiden investointien osalta yhteensä 0,1 milj. euroa.

Tilikauden 2023 ylijäämä on **0,6 milj. euroa**, tilikauden 2024 ylijäämä on 0,4 milj. euroa ja tilikauden 2025 ylijäämä on 0,1 milj. euroa.

4.2. Tavoitteet ja tunnusluvut

Taulukko 7. Tuloslaskelman tunnusluvut

	TP 2021	TA 2022 Muutettu	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot/toimintamenot, %, (ulkoiset)	14,3	11,1	23,5	22,2	22,0
Vuosikate/poistot, %	450	217,2	142,7	114,3	88,7
Vuosikate, euroa/asukas	1559	793	483	394	311
Taseen kertynyt ylijäämä (1 000 €)	7 954	9 646	10 283	10 668	10 757
Taseen kertynyt ylijäämä/asukas (€)	2 106	2 616	2 841	3 000	3 076
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 776	3 687	3 619	3 556	3 497

Toimintatulot/toimintamenot, % (ulkoiset). Tunnusluku osoittaa maksurahoituksen osuuden toimintamenojen kattamisesta. Vuonna 2023 tunnusluvun arvo on **23,5 %**. Vuonna 2023 toimintatulojen osuus toimintamenoista kasvaa merkittävästi, kun verotulojen ja valtionosuuksien osuus toimintamenoista laskee sote-uudistuksen myötä. Vuosina 2024–2025 tunnusluvun arvo on noin 22 %.

Vuosikate/poistot, %. Kun tunnusluvun arvon on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa heikompi. Vuonna 2023 tunnusluvun arvo on **142,7 %**. Vuosikate kattaa siis poistot noin 1,5 kertaisesti. Vuonna 2024 tunnusluvun arvo on 114,3 % ja vuonna 2025 se on 88,7 %. Mikäli ennuste toteutuu, kunnan tulorahoitus ei ole enää riittävällä tasolla ylläpitämään investointitasoa.

Vuosikate, euroa/asukas. Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa. Vuosina 2023–2025 vuosikate per asukas on noin 300–500 euroa.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä, kertynyt yli-/alijäämä/asukas. Kertyneeseen yli-/alijäämään tiivistyy kunnan koko tuloshistoria. Jakamalla se asukasmäärällä saadaan vertailukelpoinen tunnusluku saman kokoluokan kuntien väliseen vertailuun. Vuonna 2023 taseen ylijäämäksi ennustetaan **10,3 miljoonaa euroa**, vuonna 2024 ennuste on 10,7 miljoonaa euroa ja vuodelle 2025 se on 10,8 miljoonaa euroa. Kertyneeksi ylijäämäksi per asukas ennustetaan 2 841 euroa vuonna 2023, 3 000 euroa vuonna 2024 ja 3 076 euroa vuonna 2025.

5 INVESTOINTIOSA

5.1 Investointisuunnitelma

	Sit.	Yhteensä	TA 2023	TS 2024	TS 2025
<u>Tekninen lautakunta</u>					
<u>Muut pitkävaikutteiset menot</u>					
2023 Sukevan asemakaavan päivitys ja täydennys	Menot	20 000	20 000		
4014 Sukevantien (Mt 5905 ja Vt5), kääntymiskaista Valtatie 5:lle, tie-suunnitelman teko	Menot	370 000	70 000		300 000
	Tulot	-200 000	-50 000		-150 000
	Yhteensä	170 000	20 000		150 000
4017 Kt 87, kevyen liikenteen väylän valaistus väli Kaijanmäentie -Savonvirta	Menot	80 000	80 000		
	Tulot	-40 000	-40 000		
	Yhteensä	40 000	40 000		
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	Valt Menot	470 000	170 000		300 000
	Tulot	-240 000	-90 000		-150 000
	Yhteensä	230 000	80 000		150 000
<u>Maa- ja vesialueet</u>					
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti	Menot	30 000	10 000	10 000	10 000
	Tulot	-30 000	-10 000	-10 000	-10 000
	Valt Yhteensä	0	0	0	0
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto	Valt Menot	120 000	120 000		
	Tulot	-60 000	-60 000		
	Yhteensä	60 000	60 000		
2051 Harvanjärven vesistökuunnostus	Menot	36 000	12 000	12 000	12 000
	Tulot	-18 000	-6 000	-6 000	-6 000
	Yhteensä	18 000	6 000	6 000	6 000
<u>Rakennukset</u>					
5052 Terveyskeskuksen peruskorjaus 3.vaihe kustannukset, jotka siirtyvät vuodelle 2023.	Valt Menot	316 000	316 000		
5542 Kirjaston kellari- ja kansalaisopiston tilat, iv-saneeraus ja pihalueen osittainen saneeraus	Valt Menot	120 000	120 000		
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus	Valt Menot	597 000	597 000		

Muut rakennukset:

5020 Koivulan peruskorjaus		Menot	70 000		50 000	20 000
5201 Tuulikanteleen IV-nuohous ja LVI-säädöt		Menot	30 000			30 000
5302 Mosaiikin varavoimakoneen hankinta ja asennus		Menot	60 000	60 000		
5537 Sukevan paloaseman suunnittelu		Menot	70 000		70 000	
5307 Koulukeskuksen juhlasalin lattian uusiminen ja yläkoulun sisäilmakorjaukset	Valt	Menot	175 000	175 000		
5314 Sukevan päiväkodin julkisivun ja katon maalaus	Valt	Menot	138 000			138 000
5324 Koulukeskuksen wc-tilat, kiinteistöautomaation päivitys ja uusi lämmönvaihdin-kl-lämpö		Menot	80 000	80 000		
5410 Liikuntahallin alakerran iv-kanaviston päivitys, iv-nuohous+kiinteistöautomaation päivitys		Menot	60 000		60 000	
5574 Tekninen tukikohta, varastorak. ja svv-viemäröinti	Valt	Menot	150 000			150 000
5529 Jyrkän masuunin suojarakennuksen vesikaton korjaus ja pohjakerroksen lattian teko ja lasikiinnityksien korjaustyöt		Menot	51 000	51 000		
5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle		Menot	40 000	20 000	20 000	
5325 Onnelan kuntotutkimus 2023 ja peruskorjaussuunnittelu ja kiint.automaation päivitys		Menot	70 000	70 000		
5409 Kangaslammen opasteet ja uusi pukuhuonerakennus		Menot	70 000	10 000		60 000
5568 Jäähallin kylmäaineen muutostyöt		Menot	40 000			40 000
5569 Aittokosken päärakennuksen saneeraus	Valt	Menot	500 000		250 000	250 000
5570 Jyrkkäkosken Ruukintupa, suunnittelu sekä muutos- ja peruskorjaustyöt	Valt	Menot	295 000	25 000	100 000	170 000
Muut rakennukset yhteensä	Valt	Menot	1 899 000	491 000	550 000	858 000
Rakennukset yhteensä		Menot	2 932 000	1 524 000	550 000	858 000

Johtoverkostot ja laitteet

6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen

Valt Menot 100 000 30 000 45 000 25 000

6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautavesijohtoputkiston uusiminen

Valt Menot 110 000 40 000 50 000 20 000

6301 Sonkajärven ja Sukevan taajamien sadevesiviemärien jv-eriytys ja vuotovesiselvityksen työt

Valt Menot 120 000 40 000 40 000 40 000

Muut johtoverkostot ja laitteet

6217 Sukevan runkovesijohtosulkujen ja Raudanjoen alituskohdan uusiminen

Menot 30 000 30 000

6218 Sukevan jv-puhdistamon väljän uusiminen ja puhdistamon valvomoyksikön uusiminen

Menot 45 000 45 000

6219 Sukevan jv-puhdistamon lietejärjestelmän saneeraus+ laitetila ja toimisto iv-parannustyöt

Menot 90 000 90 000

6157 Sukevan jätevesiverkoston vuotokorjaukset

Menot 60 000 30 000 30 000

6220 Sukevan radanvarsi jv-pumppaamon pumppujen uusiminen

Menot 40 000 40 000

6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen

Menot 90 000 30 000 30 000 30 000

6221 Sonkajärven vesihuoltovalvomokoneiden uusiminen

Menot 16 000 16 000

6252 Jyrkän jätevesipuhdistamon käsittelyn saneeraus

Menot 60 000 60 000

Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä

Valt Menot 431 000 161 000 120 000 150 000

Johtoverkostot ja laitteet yhteensä

Valt Menot 761 000 271 000 255 000 235 000

Kiinteät rakenteet ja laitteet

4002 Pumppaamontien perusparannus

Valt Menot 100 000 100 000

4018 Samulintien perusparannus

Valt Menot 100 000 100 000

4004 Sukevan Minnantien ja Mäntytien peruskorjaus

Valt Menot 100 000 50 000 50 000

4309 Sonkajärven urheilukentän peruskorjaus

Valt Menot 787 700 200 000 587 700

Tulot -236 300 -50 000 -186 300

Yhteensä 551 400 150 000 401 400

4312 Sonkajärven torin rakentaminen

Valt Menot 330 000 130 000 200 000

Muut kiinteät rakenteet ja laitteet

4007 Sonkaj. liikenneturvallisuus-työt	Menot	30 000	15 000	15 000	
4401 Jyrkän alueen retkeilyreitistö -työll.kohde	Menot	30 000		15 000	15 000
4403 Nurmijoen taukopaikkojen kunnostus	Menot	15 000		15 000	
4406 Moottorikelkkaurien rakentaminen väli Sonkajärvi-Sukeva	Menot	70 000	70 000		
	Tulot	-35 000	-35 000		
	Yhteensä	35 000	35 000		
4407 Jyrkän keluvenekatos	Menot	60 000			60 000

Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä

Valt	Menot	205 000	85 000	45 000	75 000
	Tulot	-35 000	-35 000		
	Yhteensä	170 000	50 000	45 000	75 000

Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä

Menot	1 622 700	415 000	982 700	225 000
Tulot	-271 300	-85 000	-186 300	
Yhteensä	1 351 400	330 000	796 400	225 000

Koneet ja kalusto**Muut koneet ja kalusto****3502 Sonkajärven latukoneen (käytetty) uusiminen**

Menot	160 000		160 000	
--------------	----------------	--	----------------	--

3510 Mosaiikin keittiön kylmiöiden uusiminen

Menot	50 000		50 000	
--------------	--------	--	--------	--

3213 Nallemuurin sängyt+kaapit

Menot	15 000	15 000		
--------------	--------	--------	--	--

3214 Siirrettävä esitystekniikka

Menot	10 000	10 000		
--------------	--------	--------	--	--

3215 Koulukeskuksen TVT-luokan varusteet

Menot	40 000	40 000		
--------------	--------	--------	--	--

3511 Koulukeskuksen kylmiöiden uusiminen

Menot	60 000		60 000	
--------------	--------	--	--------	--

3504 Ympäristöhuoltotrak. niittomurskain, käytetyn reittikelkan uusiminen

Menot	16 000		16 000	
--------------	--------	--	--------	--

3505 Jäähileasema (jäähilekontti + asennus)

Menot	30 000	30 000		
--------------	--------	--------	--	--

Tulot	-24 000	-24 000		
--------------	---------	---------	--	--

Yhteensä	6 000	6 000		
-----------------	-------	-------	--	--

Muut koneet ja kalusto yhteensä

Valt	Menot	381 000	95 000	286 000
	Tulot	-24 000	-24 000	
	Yhteensä	357 000	71 000	

Koneet ja kalusto yhteensä

Menot	381 000	95 000	286 000
--------------	----------------	---------------	----------------

Tulot	-24 000	-24 000
Yhteensä	357 000	71 000

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	Menot	6 352 700	2 617 000	2 095 700	1 640 000
	Tulot	-643 300	-275 000	-202 300	-166 000
	Yhteensä	5 709 400	2 342 000	1 893 400	1 474 000

Investointisuunnitelmaan sisältyy vesihuoltolaitoksen taseyksikön investointeja:

		Yhteensä	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Rakennukset	Menot	597 000	597 000	0	0
Johtoverkostot ja laitteet	Menot	761 000	271 000	255 000	235 000
Koneet ja kalusto	Menot	0	0		0
Vesihuoltolaitos yhteensä	Menot	1 358 000	868 000	255 000	235 000

5.2 Investointien perustelut

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

2023 Sukevan asemakaavan päivitys ja täydennys: Sukevan asemakaava on vanhentunut ja se on tarpeen päivittää ajan tasalle. Päivitys on odottanut Sukevan numeerisen pohjakartan valmistumista (valmis 2020).

4014 Sukevantien Mt 5905 ja Vt5, uusi käännyksikaista Valtatie 5:lle: Valtatie 5:lle rakennetaan uusi liittymiskaista Sukevantielle vähentämään risteävän liikenteen kohtaamisia Sukevantien liittymässä. Yhteishanke Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa.

4017 Kt87, kevyen liikenteen väylän valaistus väli Kaijanmäentie-Savonvirta: Sonkajärven valtuustoaloite 20.9.2021 § 57 on esitys valaistuksen rakentamisesta kevyen liikenteen väylälle väli Kaijanmäentie – Savonvirran levike. Perusteina on kevyen liikenteen väylän turvallisuuden lisääminen sekä kantatie 87 em. välillä olevat tienylitykset sekä linja-autopysäkkien käyttöturvallisuuden riskit koululaisille. Yhteishanke-esitys Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa.

5990 Kiinteistöjen osto ja myynti: Kunnan maankäytön kannalta tarpeellisten maa-alueiden hankinta ja tonttien myynti.

2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto: Kunnostushankkeen tavoitteena on pienentää Sonkajärven vesipinnan korkeusvaihtelua nostamalla alimpia vedenkorkeuksia. Luonnonkoskimainen pohjapato rakennettaisiin Aittokosken sillasta ylävirtaan n. 50 metriä. Itä-Suomen AVI on laittanut pohjapadon lupahakemussuunnitelman julkisella kuulutuksella nähtäville 11.5.-17.6.2022.

2051 Harvanjärven vesistökuunnostushanke: Harvanjärven vesienkuunnostushankkeessa tehdään verkkokalastus ja koekalastus hankkeen aikana, hapettimien mahdollinen saneeraus/huolto, sekä laaditaan hoito- ja seurantaohjelma. Hankkeelle haetaan valtionavustusta 50 %.

5052 Terveyskeskuksen peruskorjaus: Terveyskeskuksen peruskorjauksen 3.-vaihe valmistuminen siirtyy vuoden 2023 helmikuun loppuun mennessä.

5542 Kirjaston kellari- ja kansalaisopiston tilat, iv-saneeraus ja piha-alueen osittainen saneeraus
Ilmanvaihdon saneeraus nykyisten toimistotilojen käyttötarkoituksia vastaavaksi. Kansalaisopiston ilmanvaihdon saneeraus.

6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus: Sukevan vesitornin julkisivun, betonirakenteiden ja sähkötöiden sekä putkistojen korjaustyöt.

5020 Koivulan peruskorjaus: Vanhan lohkeilleen julkisivun saneerausrappaus sekä puuverhoilun maalaustyöt.

5201 Tuulikanteleen IV-nuohous ja LVI-säädöt ja tiivistykset: Tuulikanteleen IV-kanaviston nuohous, säätöpeltien tarvittava uusiminen sekä ikkunarakenteiden tiivistykset.

5302 Mosaiikin varavoimakoneen hankinta ja asennus: Mosaiikin valmistuskeittiön ja hoivatilojen toiminnan turvaaminen pitkäkestoisten sähkökatkojen aikana.

5537 Sukevan paloaseman suunnittelu: Sonkajärven kunta on tehnyt v. 2018 esityksen Pohjois-Savon pelastuslautakunnalle uuden paloaseman ja kylmän varaston rakentamisesta Sukevalle. Rakennushankkeen investointiesitys on v. 2024–2025.

5307 Koulukeskuksen juhlasalin lattian uusiminen ja yläkoulun sisäilmakorjaukset: Nykyinen lattia on alkanut vaurioitua. Lattia on uusittava kokonaan, sekä haitta-aineen poisto erityistyönä urakoitsijalta.

5314 Sukevan päiväkodin julkisivun ja katon maalaus: Julkisivultaan suojellun (sr) rakennuksen julkisivujen (seinät) maalaustyöt sekä vesikaton puhdistus- ja maalaustyöt.

5324 Koulukeskuksen wc-tilat, kiinteistöautomaation päivitys ja uusi lämmönvaihdin-kl-lämpö:
Poikien wc-tilojen muutostyöt nykyaikaisen tilasuunnitelman mukaiseksi, kiinteistöautomaation muutos e-valvomoksi ja kiinteistön lämmönvaihtimien uusiminen, nykyinen on käyttöikänsä lopussa.

5410 Liikuntahallin alakerran IV-kanaviston päivitys, iv-nuohous ja kiinteistöautomaation päivitys: Liikuntahallin iv-kanaviston nuohous, iv-päätelaitteiden uusiminen kellarikerrokseen sekä kiinteistöautomaation muutos e-valvomoksi.

5567 Tekninen tukikohta, varastorak. ja svv-viemäröinti

Uuden varastorakennuksen teko tarvikkeille ja laitteille, sekä piha-alueen sadevesiviemäröinti.

5529 Jyrkän masuunin suojarakennuksen vesikaton ja lasikiinnityksen korjaus: Masuunin vesikatossa vuotokohtia, vesikaton korjaus ja rännien korjaus sekä masuunin lasituskiinnikkeiden uusiminen. Vanhat kiinnikkeet kovettuneet, eivätkä ole enää pitäviä.

5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle: Kiinteistöjen sisä- ja ulkovalaistus uusitaan LED-valaistukselle. Kiinteistöjen sähkön kulutus ja huolto vähenee sekä paloturvallisuus paranee.

5325 Onnelan kuntotutkimus 2022 ja peruskorjaussuunnittelu ja kiint.automaation päivitys: Onnelan peruskorjaussuunnitelman teko perustuen kuntoarvion mukaisiin korjaustoimenpiteisiin ja mahdollisten ARA-avustuksen sekä lainan haku. Onnelan rakennus on peruskorjauksekelpoinen.

5409 Kangaslammen opasteet ja uusi pukuhuonerakennus: Kangaslammen uimarannan vanha pukuhuonerakennus on osittain lahonnut ja sen korjaaminen ei ole järkevää. Rakennus uusitaan ja varustetaan tarvittavin ilmoitus- ja opastetauluin. Alueelle tehdään puuttuva aluekartta ja opasteet.

5568 Jäähallin kylmäaineen muutostyöt: Jäähallin kaukalon betonilaatan jäähdytysputkiston kylmäaineen vaihto ja muutostyöt, ympäristödirektiivien ja vaatimusten mukaiseksi.

5569 Aittokosken päärakennuksen saneeraus: Aittokosken päärakennuksen kuntotutkimuksen perusteella tarvittavat korjaukset.

5570 Jyrkkäkosken Ruukintupa, suunnittelu sekä muutos- ja peruskorjaustyöt: Ruukintupa rakennusosan muutostyöt ympärivuotiseen ravintolapalvelukäyttöön. Rakennustyöt sisältävät RU- sähkö- LVI- ja RAU-työt sekä suunnittelun ja rakennuttamistyöt.

6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen: Sonkajärven vesihuollon toiminta-alueen kriittisempien runkovesiverkoston vanhojen, osin huonokuntoisten venttiilien korvaaminen venttiilikaivoilla.

6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautaisen vesijohtoputkiston uusiminen: Vanhat heikkokuntoiset valurautaiset vesijohdot uusitaan Taivallahdentien ja Viertotien korjattavan osan osalta.

6301 Sonkajärven ja Sukevan taajamien sadevesiviemärin jv-eriytyksen ja vuotovesiselvityksen työt: Jätevesiviemärikaivojen ja -linjojen selvitys, sadevesiviemäriinjojen rakentaminen vanhoilla asuntoalueilla, erillisviemäröinti.

6217 Sukevan runkovesijohtosulkujen ja Raudanjoen alituskohdan uusiminen: Sukevan Raudanniemen ja Huutolahdenrannan välillä olevan Raudanjoen alituskohdan runkovesijohdon venttiilien uusiminen.

6218 Sukevan jv-puhdistamon väljän uusiminen ja puhdistamon valvomoyksikön uusiminen: Sukevan jätevedenpuhdistamon puristinväljän uusiminen porrasväljäksi, vanha väljä (yli 20 v) vaatii paljon huoltoa/korjausta. Sukevan jätevedenpuhdistamon valvomokoneyksikön uusiminen, vanha malli vm. 2000.

6219 Sukevan jv-puhdistamon lietejärjestelmän saneeraus + laittila ja toimisto iv-parannustyö: Sukevan jätevedenpuhdistamon lietejärjestelmän saneeraus (ulkopuoli) sekä laittilan ja toimiston ilmanvaihdon muutostyöt sisäilman parantamiseksi.

6157 Sukevan jätevesiverkoston vuotokorjaukset: Vanhojen betonikaivojen ja viemäriverkon vuotojen korjaustyöt.

6220 Sukevan radanvarsi jv-pumppaamon pumppujen uusiminen: Sukevan taajaman jäteveden runkolinja-pumppaamon saneeraus.

6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen: siirtoviemärin jätevesipumppaamon saneeraus.

6221 Sonkajärven vesihuoltovalvomokoneen uusiminen: Sonkajärven vesihuoltovalvomokoneen ja ohjelmiston uusiminen, vanha kone teknisen käyttöikänsä lopussa ja ohjelmistolla ei enää tukea.

6252 Jyrkän jätevesipuhdistamon käsittelyn saneeraus: Jyrkän jätevesipuhdistamon saneeraus nykyistä jätevesimäärää vastaavaksi, prosessin ja järjestelmän sopeuttaminen.

4002 Pumppaamontien perusparannus: Routivan ja asfalttipintarakenteeltaan rikkoutuneen asuntokadun peruskorjaus.

4018 Samulintien perusparannus: Asuntokadun peruskorjaus, pohjarakenne ei ole enää kunnossa eikä korjattavissa paikkaustyönä pinta-asfaltilla.

4004 Sukevan Mäntytien ja Minnantien peruskorjaus: Asuntokatuja rakenteiden peruskorjaus murskepin-
nalle.

4309 Sonkajärven yleisurheilukentän peruskorjaus: Urheilukentän suorituspaikkojen kunnostus ja osittainen pinta-
seksi sekä juoksuratojen pinnoittaminen. Urheilukenttä on otettu käyttöön v. 1955 eikä suurempia korjauksia ole tehty. Nykyiset juoksuradat ovat huonokuntoisia, josta on aiheutunut vaaratilanteita käyttäjille (liukastumiset, kaatumiset). Hyppy- ja heittopaikat osin vaurioituneet.

4312 Sonkajärven torin rakentaminen: Puretun virastokeskuksen tontti on erittäin näkyvällä ja maisemallisesti tärkeällä paikalla. Tontin jatkokäyttöpäätös on ajankohtainen, koska pelkkä hiekkakenttämaisema ei ole kunnan edun mukainen. Tontin käytöstä on tehty esitys Sonkajärven kk:n kylän kehittämisen työryhmän raportissa 17.6.2021, jossa siihen on esitetty torin rakentamista. Valtuuston strategiaseminaarissa on tehty tontin jatkokäyttöä koskevia esityksiä.

4007 Sonkajärven liikenneturvallisuustyöt: Esteettömyyshankkeiden liikenneturvallistamista ja katujen hidasteiden rakentamista.

4401 Jyrkän alueen retkeilyreitistö - työllisyyskohde: Volokinpolun vanhentuneiden (maatuneiden) pitköspuiden korvausinvestointia. Toteutetaan vaiheittain kolmena vuotena.

4403 Nurmijoen taukopaikkojen kunnostus: Taukopaikkojen kunnostaminen.

4406 Moottorikelkkaurien rakentaminen väli Sonkajärvi - Sukeva: Nykyinen kelkkauralinjaus on vanhentunut eikä palvele ko. käyttötarpeita. Nykyinen huonokuntoinen ura estää matkailupalvelu käytön välillä li-
salmi-Sonkajärvi-Sukeva-Kajaani. Yhteishanke Sonkajärven Moottorikelkkailijat Ry ja reitin varrella olevien matkailupalveluyritysten kanssa.

4407 Jyrkän keluvenekatos: Jyrkkäkosken Ruukkitoiminnan aikaisen järvimalmin nostoveneen eli kulu-
neen suojarakennus.

3502 Sonkajärven latukone (käytetty): Sonkajärven nykyinen latukone alkaa olla teknisen käyttöikänsä lo-
pulla. Vuosittaisten huoltojen lisäksi on koneen tekniikkaa jouduttu uusimaan jo enemmän. Tavoitteena on hankkia vähemmän käytetty, perushuollettu ja teholtaan parempi sekä uudempi latukone.

3510 Mosaiikin keittiön kylmiöiden uusiminen: Keittiön kylmiöiden uusiminen, laitteiden tekninen käyttöikä on lopussa.

3213 Nallemuorin sängyt ja kaapit: Nallemuorin sängyt ovat alkuperäiset (vm 1994), uusitaan nykyisiä käyttö- ja tilavaatimuksia vastaavaksi. Kaapit täydennetään huonetiloissa.

3214 Siirrettävä esitystekniikka: Uudishankintana koulu- ja kulttuuritoimen siirrettävä esitystekniikka.

3215 Koulukeskuksen TVT-luokan varusteet: Koulukeskuksen tieto- ja viestintätekniikan ja opetusteknologian uusiminen vanhentuneen tekniikan sijaan.

3511 Koulukeskuksen kylmiöiden uusiminen: Keittiön kylmälaitteiden uusiminen vanhenemisen ja huonokuntoisuuden takia. Kylmälaitteet teknisen käyttöikänsä lopussa.

3504 Ympäristönhuoltotrak. niittomurskain, käytetyn reittikelkan uusiminen: Ympäristötöiden osalle traktoriin niittomurskain. Liikuntapalveluiden vanhan ja käytetyn reittimoottorikelkan uusiminen.

0000 Jäähileasema: Jäähileasema varmistaa lähialueen kalastajien jäähilehuollon ja kalan katkeamattoman kylmäketjun. Hankinta tehdään ehdollisena siten, että jos kunta saa myönteisen avustuspäätöksen hakemalleen investointituella (Euroopan meri- ja kalatalousrahasto), hankinta toteutuu.

6 RAHOITUSOSA

6.1 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma 1000 €	TP 2021	Muut. TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	5 887	2 922	1 748	1 400	1 086
Tulorahoituksen korjaukset	-63	0			
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 019	-2 691	-2 617	-2 096	-1 640
Rahoitusosuudet investointi- menoihin	10	40	265	192	156
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	16	10	10	10	10
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 831	282	-594	-494	-388
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys		0	0		
Antolainasaamisten vähennys	8	0	-30	0	-13
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 000	1 000	2 000	1 400
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-845	-759	-558	-625	-842
Lyhytaikaisten lainojen muutos	347	1 000	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	5				
Saamisten muutokset	-503				
Korottomien velkojen muutos	89				
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 933	1 522	-182	882	157
Rahavarat 31.12	4 538	6 060	5 878	6 760	6 917
Rahavarat 1.1	1 605	4 538	6 060	5 878	6 760
Rahavarojen muutos	2 933	1 522	-182	882	157

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain 110 §:n mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa. Kunnan rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Toiminnan rahavirta osoittaa budjetoidun tulorahoituksen määrän, joka on varainhoitovuonna käytettävissä investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin ja pääoman palautuksiin sekä maksuvalmiuden

vahvistamiseen. Kunnan tuloslaskelman 2023 mukainen toiminnan rahavirta on **1,7 milj. euroa**. Vuoden 2024 toiminnan rahavirta on 1,4 milj. euroa ja vuoden 2025 rahavirta on 1,1 milj. euroa.

Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Kunnan käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2023 ovat **2,6 milj. euroa**. Rahoitusosuuksiksi arvioidaan 0,3 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat -2,3 milj. euroa. Vuonna 2024 investointimenot ovat 2,1 milj. euroa ja vuonna 2025 ne ovat 1,6 milj. euroa (netto).

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2023 on **-0,6 milj. euroa**. Vuonna 2024 se on -0,5 milj. euroa ja vuonna 2025 se on -0,4 milj. euroa.

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja oman pääoman muutokset. Pitkäaikaisien lainojen lisäys vuonna 2023 on 1,0 milj. euroa. Pitkäaikaisien lainojen vähennys on - 0,6 milj. euroa. Vuonna 2024 pitkäaikaisen lainojen lisäys on 2,0 milj. euroa ja vuonna 2025 se on 1,4 milj. euroa. Vuonna 2024 pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 0,6 milj. euroa ja vuonna 2025 lyhennys on 0,8 milj. euroa. Lyhytaikaisia lainoja ei budjetoida vuosille 2023–2025. Rahoituksen rahavirta vuonna 2023 on **0,4 milj. euroa**. Vuonna 2024 rahoituksen rahavirta on 1,4 milj. euroa ja vuonna 2025 se on 0,6 milj. euroa.

Lainan ottamisesta ja lainaehtoista päättää hallintosäännön perusteella kunnanjohtaja yhdessä kunnansihteerin kanssa. Pitkäaikaisen lainan **lainanottovaltuus** vuonna 2023 on **1,0 milj. euroa**.

Rahoitusosa päättyy **Vaikutus maksuvalmiuteen** -erään, joka saadaan laskelmalla yhteen etumerkit huomiioon ottaen toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Talousarvion rahoitusosa on tilinpäätöksen rahoituslaskelmaa suppeampi siten, ettei siinä esitetä Muut maksuvalmiuden muutokset -erää. Vaikutus maksuvalmiuteen -erän positiivinen arvo tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden vahvistumista ja negatiivinen sen heikkenemistä. Vaikutus maksuvalmiuteen vuonna 2023 on **-0,2 milj. euroa**. Vuonna 2024 vaikutus maksuvalmiuteen on 0,9 milj. euroa ja vuonna 2025 se on 0,2 milj. euroa.

6.2 Tavoitteet ja tunnusluvut

	TP 2021	TA 2022 Muutettu	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (1 000 €)	7 847	4 113	3 519	3 026	2 638
Investointien tulorahoitus	295,3	110,7	74,7	73,9	73,7
Laskennallinen lainanhoitokate	5,7	3,1	1,8	1,2	0,9
Kassan riittävyys, pv	50	62	127	148	150

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä = edellisen vuoden tilinpäätöksen toiminnan ja investointien rahavirta + arvioidut vuosittaiset rahavirrat. Tunnusluku kertoo, pystytäänkö investoinnit rahoittamaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Kertymä ei saisi muodostua pysyvästi

negatiiviseksi. Vuonna 2023 toiminnan ja investointien rahavirran kertymäksi arvioidaan **3,5 milj. euroa**, vuonna 2024 se on 3,0 milj. euroa ja vuonna 2025 se on 2,6 milj. euroa.

Investointien tulorahoitus, % = vuosikate / investointien omahankintameno. Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet. Vuonna 2023 investointien tulorahoitus on **74,7 %**, vuonna 2024 se on 73,9 % ja vuonna 2025 se on 73,7 %.

Laskennallinen lainanhoitokate = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset). Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokyky on hyvä, kun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun se on 1–2 ja heikko, kun arvo on alle yhden. Vuonna 2023 laskennallinen lainanhoitokate on **1,8 (tyydyttävä)**, vuonna 2024 se on 1,2 (tyydyttävä) ja vuonna 2025 se on 0,9 (heikko).

Kassan riittävyys, (pv) = 365 pv x rahavarat varainhoitovuoden lopussa / kassasta maksut varainhoitovuonna. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Riittävänä arvona voidaan pitää 14–30 päivän kassan riittävyyttä. Vuonna 2023 kassan riittävyys on **127 päivää**, vuonna 2024 se on 148 päivää ja vuonna 2025 se on 150 päivää.

7 VESIHUOLTOLAITOS

7.1 Tuloslaskelmaosa

Tavoitteet ja perustelut on esitetty kunnan talousarvion käyttötalousosan yhteydessä.

Tulosbudjetti	TP 2021	TA 2022	Muutettu			
			TA2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	1 015 608	1 008 740	1 008 740	1 087 730	1 104 045	1 120 603
Toimintamenot	-912 013	-874 990	-874 990	-968 770	-980 839	-1 003 396
Toimintakate	103 595	133 750	133 750	118 960	123 206	117 207
Rahoitustulot ja -menot	-25 455	-25 200	-25 200	-25 380	-25 380	-25 380
Muut rahoitustulot	458	280	280	100	100	100
Korkomenot	-5 430	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Korvaus peruspääomasta						
Muut rahoituskulut	-20 483	-20 480	-20 480	-20 480	-20 480	-20 480
Vuosikate	78 141	108 550	108 550	93 580	97 826	91 827
Poistot ja arvonalentumiset						
Poistot	-285 746	-304 490	-304 490	-259 620	-259 620	-259 620
Tilikauden tulos	-207 605	-195 940	-195 940	-166 040	-161 794	-167 793
Poistoeron muutos	11 476	10 330	10 330	9 300	8 370	7 530
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-196 129	-185 610	-185 610	-156 740	-153 424	-160 263
Kokonaiskustannukset	-1 223 672	-1 204 960	-1 204 960	-1 253 870	-1 265 939	-1 288 496

Valtuustoon nähden sitovia ovat tilikauden tulos ja poistoeron muutos.

7.2 Rahoitusosa

Rahoitusbudjetti	TP 2021	TA 2022	Muutettu			
			TA2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	78 141	108 550	108 550	93 580	97 826	91 827
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-303 580	-465 000	-465 000	-868 000	-255 000	-235 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-225 439	-356 450	-356 450	-774 420	-157 174	-143 173
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muilta						
Lainakannan muutokset						

Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta				870 000	260 000	240 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-98 033	-99 340	-99 340	-99 340	-157 340	-134 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	347 072					
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutokset	72 303					
Lyhytaikaisten velkojen muutok- set	-95 902					
Rahoituksen rahavirta	225 439	-99 340	-99 340	770 660	102 660	106 000
Maksuvalmiuden muutos		-99 340	-99 340	770 660	102 660	106 000

Valtuustoon nähden sitovia ovat antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät.

7.3 Investointiosa

Tavoitteet ja perustelut on esitetty kunnan talousarvion investointiosan yhteydessä.

Investointibudjetti		Yhteensä	TA2023	TS 2024	TS 2025
<u>Rakennukset</u>					
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus	Menot	597 000	597 000		
-					
Rakennukset yhteensä	Menot	597 000	597 000		
<u>Johtoverkostot ja laitteet</u>					
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runko- venttiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Menot	100 000	30 000	45 000	25 000
6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautaput- kiston uusiminen	Menot	110 000	40 000	50 000	20 000
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemä- rin jv-eriyty	Menot	120 000	40 000	40 000	40 000
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	330 000	110 000	135 000	85 000
<u>Muut johtoverkostot ja laitteet</u>					
6217 Sukevan runkovesijohtosulkujen ja Raudanjoen alituskohdan uusiminen	Menot	30 000	30 000		
6218 Sukevan jv-puhdistamon väljän uusi- minen ja puhdistamon valvomoyksikön uusi- minen	Menot	45 000	45 000		

6219 Sukevan jv-puhdistamon lietejärjestelmän saneeraus+ laitetila ja toimisto iv-parannustyöt	Menot	90 000			90 000
6157 Sukevan jätevesiverkoston vuotokorjaukset	Menot	60 000		30 000	30 000
6220 Sukevan radanvarsi jv-pumppaamon pumppujen uusiminen	Menot	40 000	40 000		
6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen	Menot	90 000	30 000	30 000	30 000
6221 Sonkajärven vesihuoltovalvomokoneiden uusiminen	Menot	16 000	16 000		
6252 Jyrkän jätevesipuhdistamon käsittelyn saneeraus	Menot	60 000		60 000	
Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	431 000	161 000	120 000	150 000
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	761 000	271 000	255 000	235 000
Vesi- ja viemärilaitos yhteensä	Menot	1 358 000	868 000	255 000	235 000

Valtuustoon nähden yksinään sitovia määrärahoja ovat 100 000 euroa tai enemmän maksavat hankkeet. Muut hankkeet ovat sitovia hankeryhmittäin.

7.4 Vesihuollon taseyksikön sisällä laskennallisesti eriytetty hulevesiviemärointi

Tuloslaskelmaosa

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintamenot	-5 516	-10 980	-10 720	-11 966	-11 218
Toimintakate	-5 516	-10 980	-10 720	-11 966	-11 218
Rahoitustulot ja -menot	-1 004	-1 940	-2 020	-2 020	-2 020
Korvaus peruspääomasta	-1 004	-1 940	-2 020	-2 020	-2 020
Vuosikate	-6 520	-12 920	-12 740	-13 986	-13 238
Poistot ja arvonalentumiset					
Poistot	-25 416	-28 350	-20 590	-20 590	-20 590
Tilikauden tulos	-31 936	-41 270	-33 330	-34 576	-33 828
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-31 936	-41 270	-33 330	-34 576	-33 828
Kokonaiskustannukset	-31 936	-41 270	-33 330	-34 576	-33 828

Investointiosa

		Yhteensä	TA 2023	TS 2024	TS 2025
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriytys	Menot	120 000	40 000	40 000	40 000

	TP 2021	TA 2022 Muutettu	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot (1 000 €)	6 079	6 095	5 813	5 705	5 791
josta ulkoiset toimintatulot	4330	3 645	3 212	3 066	3 112
Toimintamenot (1 000 €)	-32 724	-35 314	-16 293	-16 493	-16 872
josta ulkoiset toimintakulut	-30 345	-32 871	-13 693	-13 833	-14 151
Toimintakate (1 000 €)	-26 016	-29 192	-10 462	-10 769	-11 062
Verotulot (1 000 €)	15 273	15 374	7 981	7 981	7 981
Valtionosuudet (1 000 €)	16 185	16 172	4 295	4 295	4 295
Vuosikate (1 000 €)	5 887	2 922	1 748	1400	1086
Toimintatulot/toimintamenot, %, (ulkoiset)	14,3	11,1	23,5	22,2	22,0
Vuosikate/poistot, %	450	217,2	142,7	114,3	88,7
Vuosikate, euroa/asukas	1559	793	483	394	311
Taseen kertynyt ylijäämä (1 000 €)	7 954	9 646	10 283	10 668	10 757
Taseen kertynyt ylijäämä/asukas (€)	2106	2 616	2 841	3 000	3 076
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (1 000 €)	7 847	4113	3 519	3026	2638
Investointien tulorahoitus, %	295,3	110,7	74,7	73,9	73,7
Lainanhoitokate	5,7	3,1	1,8	1,2	0,9
Laskennallinen lainanhoitokate	5,7	3,1	1,8	1,2	0,9
Kassan riittävyys, pv	50	62	127	148	150
Tuloveroprosentti, %	21,25	21,25	8,61		
Lainakanta (1 000 €)	7 906	7 186	7 628	9 003	9 445
Lainamäärä/asukas (€)	2 094	1 949	2 108	2 532	2 701
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 776	3 687	3 619	3 556	3 497